

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

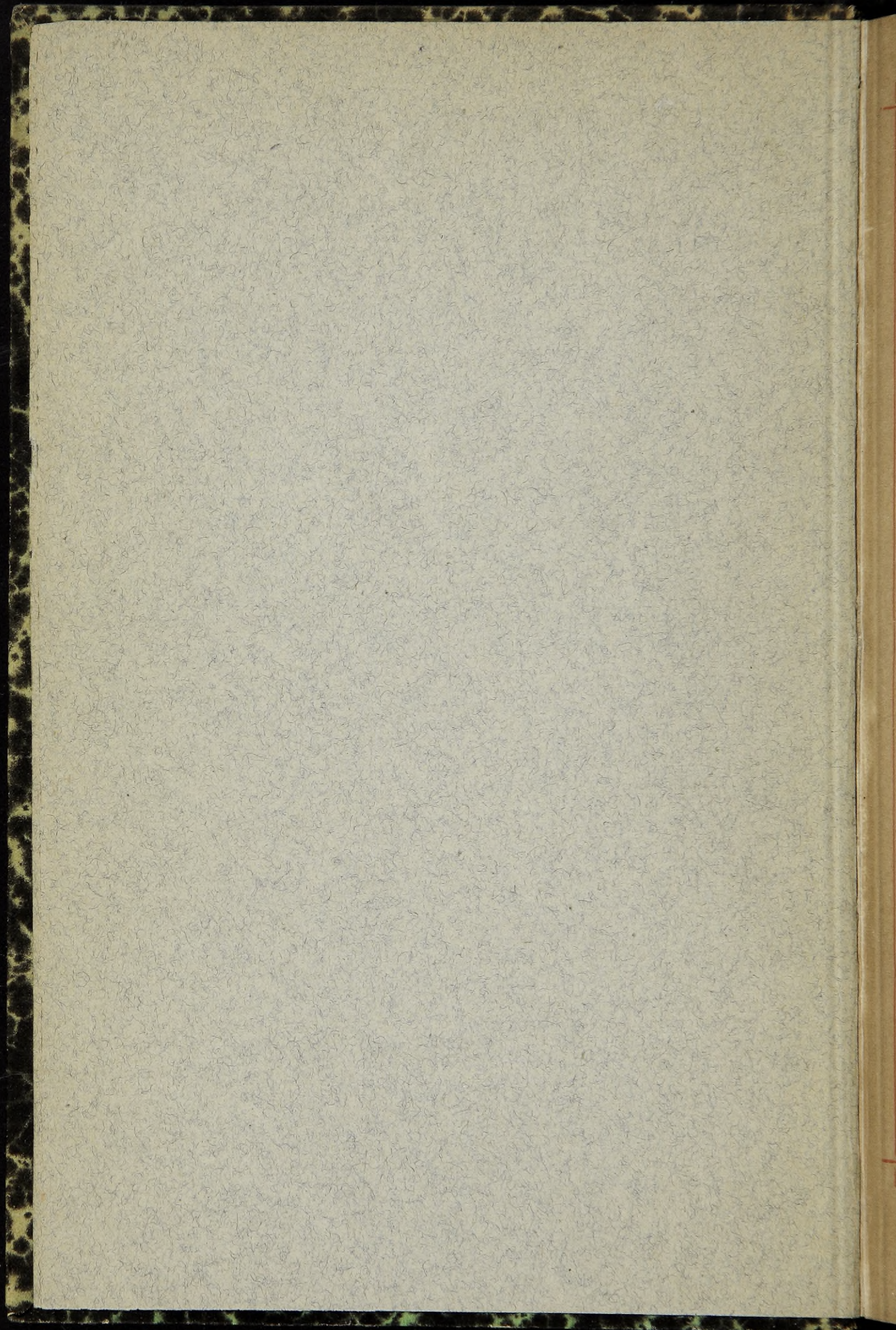

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

För ro skull

OFÖRÄRGLIGA KÄSERIER

och

HUMORESKER

af

Mox

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris I: 75.

FOR THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY

NEW YORK

1890

FÖR RO SKULL.

OFÖRARGLIGA KÅSERIER OCH HUMORESKER

AF

MOX.

J. G. Bohman

49.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

FÖR RO SKULL.

GEORGEICA KÄSERIK OCH HMDREKTER

ZOM

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1887.

En julklapp.

Han borde egentligen ha varit gift för länge sedan, kunnat vårdas och omhuldas af en trogen maka och känna sig föryngrad vid anblicken af små battingar med blonda lockar och ögon blå, som velat rida ranka på bästa pappas knä — men nu var det inte på det viset, ty han var, trots sina goda inkomster, ungtkarl, gammal inbiten ungtkarl, som om ej precis föraktade dock hyste en viss respekt för familjelifvets behag. Och nu var det julafton.

Han hade ej haft någon aptit till middagen, fastän Lotta, hans nya, ungdomliga hushållerska, serverat honom färsk saltsjölake med svällande lefver till. Sedan hade han lagt sig att studera jullitteraturen, drunknat i den samma och insomnat. Nu var klockan slagen 6 och han hade vaknat till besinning öfver sitt tomma och glädjefattiga lif. På de der helgdagsqvällarne kännes det mest. Han var väl bortbjuden på minst tjugu ställen, men

hade öfver allt lemnat återbud, icke af ekonomiska skäl, som i de flesta fall tvinga ungarlar med klen kassa att afstå från en julaftonsbjudning, emedan deras börs ej tillåter dem att uppträda comme il faut och slösa med julpresenter och emedan deras visserligen ej falska ambition förbjuder dem att ta emot och ej ge tillbaka, men *hans* skäl var den gamla ungarlsstelheten i ledgångarne, som omöjliggör ett uppsluppet aktivt deltagande i en yster slängpolska kring granen eller en ohejdad långdans ur och i rum och kanske kök med. På någon restaurant ville han ej gå. De flesta voro ju stängda, och om han syntes på en som var öppen, skulle folket taga honom för en kall egoist, som utstött sig sjelf ur familjelifvet.

»Hvad skall jag hitta på att dräpa tiden med?» mumlade han för sig sjelf. »Om jag rent utaf skulle ta och lägga en patience och se efter om jag får någon julklapp?»

Han blandade korten, lade hvarje hög så omsorgsfullt som om han förseglat värdefulla aktier och började räkna och ta upp ur talongen. Han hade hunnit till paciencens slut och nu berodde det på de sista korten.

»Spader och inga va'der. Klöfver, det fins, det betyder lycka. Ruter, nej. Nå fins det nu en hjerter, så går den ut. Ta' mej sjutton ligger inte hjerter dam i botten! Den går verkligen ut!»

»Ska kammarrådet gå ut?» frågade Lotta, som småskrattade åt monologen.

»Nej, det har jag inte tänkt på, i synnerhet som jag efter kortens spådom kan vänta mig julklapp, men hvarifrån, vet jag ej.»

»Åh, kammarrådet har tillräckligt många goda vänner för att ej bli bortglömd på en dag som denna.»

»Säg inte det! De borde snart vara räknade. Största delen af de verkliga ligger på Nya kyrkogården och har således laga förhinder att personligen besöka mig, andra tycka att jag är en sådan tvärvigg, så att de ej vilja öda bort ett vänligt och uppmuntrande ord på mig och andra tycka att jag är för gammal.»

»Hvilka andra skulle det vara?»

»Det är det samma. Det är bara vid de här helgerna jag tänker på *dem*. Hur det är, så känns det allt lite kusligt att gå så här och stöta ensam i en våning på fem rum och kök.»

»Så alldeles ensam är väl kammarrådet inte ändå. Jag går ju och stöter med. Ursäkta min frispråkighet.»

»Prata Lotta gerna, jag hör på.»

»Prata är inte min svaga sida, handla tycker jag är bättre.»

»Det var inte dumt sagdt, det.»

»Då får jag ju också bona om kammarrådet i sin ensamhet som jag vill?»

»Fanken, hvad hon har för vinnande och intagande sätt i jemförelse med min förra drake, som höll på att ge mig gulsot på halsen, innan doktorn ordinerade att hon burdus skulle flytta, så

vida jag satte värde på min helsa,» tänkte han och tog sig en afkikare i smyg på hennes friska hy och groparne i de fylliga kinderna. »Jag begriper inte, hvar jag har haft mina ögon, som ej uppmärksammat detta förut.»

»Se här är julpipan stoppad,» sade hon med ett ömt tonfall.

»Åh jag ber!» och han blef förlägen på gamla dar, fastän han kände att den var alldeles för löst stoppad.

»Och nu lagar jag till en riktigt finfin ägg-toddy med *två* äggulor i och kammarrådet skall bli så nöjd och belåten som min förre herre, major Dunder, då han gjorde regementspastorn till jan sju gånger å rad.»

»Hvad för sla'? Förstår Lotta sig på brädspel?»

»Måtte väl det, som fick dunka hela förmiddagarne med majorn, då pastorn skötte själavården.»

»Hvilken upptäckt!» lät han med förnöjd min undfalla sig.

»Ja, det vill säga, ibland spelade vi piquet eller virella.»

»Virella! Nej, hvad säger Lotta? - Virella! Herre gud, det var inte i går, det! La' ni bort en hög då? Eller spelte ni bara med tre färger?»

»Nej, vi la' bort en hög.»

»Ja det är nästan piffigare det, för då vet man inte riktigt hvar man har hvarandra. Var snäll,

lilla Lotta, och tag ner jettonlådan från chiffoniern. Den här patienceleken duger ej. Hvilka egenskaper, hvilka egenskaper besitter ej denna qvinna?»

»Väntar kammarrådet främmande?»

»Nej, nej, nej, jag vill bara se efter att kortena inte ä' märkta . . .»

»Var så god, här är lådan. Och nu ska jag i köket och rusta. Men lofva mig en sak, snälla kammarrådet.»

»För all del, med största nöje.»

»Öppna inte dörrarne till sal'n förr än jag säger till. Jag ville gerna bereda kammarrådet en liten öfverraskning.»

»Jag är inte alls nyfiken af mig.»

Hon gick. Han var ensam.

»Hon kan spela virella,» var hans första tanke.
»Bara hon inte grälar i spel!»

Sedan döko bilder upp från hans barndoms värld. Pappa, mamma, syskon, julgran, men framför allt julklappskorgen — hvad man var nyfiken på den! Man fråssade på öfverraskningar, klap-pade på lästa dörrar och spejade i nyckelhål. Det är dumt att bli gammal. Men hon har ju lofvat mig en öfverraskning. Om man skulle våga en liten glutt i nyckelhålet?

Han vågade den så gammal han var.

»Jag förstår inte det här riktigt. Det skimrar för ögonen och luktar lutfisk värre än på ett laboratorium. Ja, ja saken må ha sin gång. Säkert är att jag är *lite* nyfiken, och när jag tänker rätt

efter, så tar jag väl på mig bonjourn i stället för nattrocken. Någon uppmärksamhet måste också jag visa, inte för det att jag gör toalett för min hushållerska — och han kammade sig en fin bena med lugg i pannan — men för hennes välvilja och finkänslighet» — och han fuktade rockuppslagen med luktvatten.

* * *

»Kära, kära Lotta, hvad vill allt det här säga?» frågade han då han med vederbörligt tillstånd och fejad och putsad lik en främmande gäst inträdde i sin egen sal och såg en liten smakfullt prydd julgran lysa på bordet och ett paket framför den samma. »Det är för mycken uppmärksamhet. Vi ha ju inga barn,» tillade han i distraktion.

»Fattas bara det,» skrattade Lotta med ett skälmskt leende.

»Ja, förstå mig rätt, jag menade blott att det saknas barn för att njuta af denna fröjd.»

»Nu ska kammarrådet ta' skadan igen från middagen och göra heder åt bernfisken, ty det är inte vanlig lutfisk.»

»Jag ber tusen gånger, men inte kan jag äta ensam på julafton. Världinna måste det finnas i ett väl ordnadt hem. Och hvem är närmare der-till än fröken Lotta?»

Det är dagens rena sanning att han sa' fröken i förbifarten och att hon rodnade.

Hur det blef, så satt fröken Lotta snart vid hans sida, och det var han som serverade henne och inte hon honom. Han var så artig och het om öronen som en klockarkatt och till gröten gjorde han vågade opoetiska men erotiska rim, som gingo på giftas och hon kittlade honom med facktermer ur virellaspråket, så att han snart var beredd på ett »begär». Hade hans läkare blifvit vittne till den eldiga glansen i hans annars så lugna, pedantiska ögon, så är tu tal om, huruvida ej denne i sin välmening till följd af en vetenskaplig diagnos satt honom en spansk fluga i nacken för att dra. Men nu var han ensam med föremålet, och det var en lycka för honom och henne också.

»Nu må vi se hvilken julklapp, som korten spådde mig,» sade han och mönstrade paketet. »Det är fruntimmersstil, så att någon gåfva från kollegium kan det svårligen vara. Lacket luktar parfym. Nej men se, ett par broderade tofflor med hjerta och pil på fotbladet! Hvem kan det vara ifrån?»

Hon bara log.

»Kära Lotta, jag riktigt skäms. Hvad ska jag ge då? Tack, tack!»

Han gaf henne sin hand och den behöll hon för lifvet.

* * *

I qväll sitta de vid samma bord, och barnen, som fattades, finnas nu i några upplagor, saltsjölaken med lefvern har visserligen fått vika för gädda med rifven pepparrot, bonjouren får ej uttränga nattrocken, luktvattnet på rockuppslagen är antiqverad vara och de erotiska rimmen bära en mera allvarlig pregel, men de älska hvarandra och glädjas åt sina barn — kunde de begära någon bättre julklapp?

Nyårsvisiterna.

» **S**e så, hva nu! Börjas det nu med kastanjetter mot dörrspegeln på sjelfva nyårsdagsmorgon, då man egentligen i fred och lugn borde få läsa sin morgonbön, sy i väst- och skjortknapparne, oljpolera gummigaloscherna, gnugga frackuppslagen med makulit och under dessa vedervärdigheter önska sig sjelf ett godt nytt år? Det är ingen vanlig knackning heller, en så'n der bestämd och hänsynslös, som öfverståhållare-embetets förtroendemän utföra med fasaväckande precision, eller en så'n der timid men säker, som tvättkäringarna tremulera, då de frasa med tvättnotan som ett antiqveradt manuskript, eller en så'dan som farbror Pettersson gör, då han glömt sig sjelf kvar på klubben och portnyckeln hemma, bäfvat för sparlakanslexan och öfvertygat sig om att alla hotell ä' proppfulla af husvilla riksdagsgubbar, kinesande studenter och luftiga landtpatroner. Ja, jag kommer, jag kommer, låt mig bara

få nattrocken på mig,» ropade notarien och sångläraren X., som nyss vaknat och blott två gånger hunnit doppa sitt varma hufvud i tvättfatet.

»Jag skulle ha den äran att tacka för det gamla året och önska magistern ett godt nytt år och helsa från pappa och mamma och be att magistern ej tröttnar på mig i längden,» sade en af hans mindre lärjungar så inpluggadt som möjligt, medan den s. k. magistern öppnade lösrutan för att få frisk luft.

»Tröttnat på både pojken och hans pappas och mammas fromma önskningsar, har jag allaredan gjort», tänkte notarien och slöt nattrocken omkring sin lätta dräkt lika hårdt som då lillan skall lindas framför brasan, fastän han stod framför öppna fönstret. »Den enda reveny jag kan påräkna af det här besöket är möjligen en maginflammation. Inte har jag något att bjuda honom på heller annat än karlsbader.»

»Tack, lille Jean,» sade han, »det var mycket uppmärksamt det här. Lycka till ett godt nytt år, flit, helsa, framgång å . . . å . . . å . . . hvad var det jag skulle säga? Jo, goda inkomster, godt humör och en vacker sångröst. Jag vet icke hvad jag ska bjuda Jean på för att han ej skall gå julen ut. Jag har ej för tillfället annat än . . .»

»Tackar så mycket, jag behöfver inte . . .»

»Men ett litet glas karlsbader på morgonqvisten.»

»Tackar allra ödmjukast, herr magister! Bara det inte är starkt.»

Han hade ännu ingen aning om karlsbader, han.

»Nej, det behöfver du inte vara rädd för, min gosse.»

Och så drucko de karlsbader.

»Skål, lycka till, och bli en bra karl med tiden!»

Jean såg, då han bockade sig, ut som en statsrevisor, då han granskar dagtraktamenten och löpande utgifter inom verken. Så mycket hade han dock klart för sig att *inte* var det krusbärsvin.

* * *

»Tjenare, herr notarie!» sade en skroflig stämman med exsudat på de nedre stämbanden.

Notarien höll på att få sendrag i begge akillesenorna och blef icke morsk alls, då han hörde den omusikaliska klangen i sin värds föga medlid samma vokaler och misstänkte att konsonanterna hvilade i fickan i form af hyreskontraktet.

»Ett *ovanligt* godt nytt år önskar jag af hjertat herr fabrikörn och herr fabrikörns älskvärda familj! Lite längre fram på dagen skall jag personligen uppvakta och frambära mina tacksägelse för det flydda året och alla dess qvartaler» (det är så godt att jag tar dem på en gång, så är det gjordt, tänkte han i sin förtviflan).

»Ja visst de' ja!»

»Fasligt kurigt och durigt nyårsväder vi ha! Det riktigt smäller till och blir vinter, tror jag.

Snön knarrar under fötterna lika hårdt som fordrings-
egarne vid ett konkurssammanträde. Fabrikörn
vågade sig väl ej i nyårsottan?»

»Neej!»

»Det var för väl det! Med den ålder och
den aktade och ansvarsfulla samhällsställning som
fabrikörn intager, så får man spara sin helsa så
väl för sig sjelf som sina medmänniskors bästa.
Jag undrar just hur det skulle gå här i huset, om
fabrikörn la ögonen ihop.»

»Det har jag aldrig tänkt på.»

»Nej, men jag har tänkt på det.»

»Hva, hva för slag, har notarien.»

»Ja, det vill säga jag kan inte utan en viss rö-
relse tillstå, att jag dragit mina paralleler mellan
fabrikörn och en annan värd. Och när jag betänkt
den soliditet, humanitet, liberalitet, som alltid och
ännu denna dag stämplar herr fabrikörn som en
sann *gentleman*, så har jag bäfvat för följderna
af ett så ödesdigert steg...»

»Jag tänker visst inte ta lifvet af mig.»

»Nej, herr fabrikör, förstå mig rätt...»

»Ja, förbanna mig, jag vill eller kan tänka
mig att någon annan skall bära hand på mig.»

»Det är inte så jag menar.»

»Ja, jag förstår inte notariens mening riktigt.
Säkert är att det här är ett ganska otrefligt nyårs-
samtal. Min mening var egentligen den att fråga
herr notarien,» och han famlade efter kontraktet.

»Se så, se så, bäste herr fabrikör, helg är
helg. Ryske kejsaren har det inte för godt han,

omgifven af bofvar, banditer och nihilister och beredd på att flyga i luften hvar gång kan äter frukost eller profvar smörgåsbordet — bara för att han inte är lite medgörlig.»

»Jag skall betacka mig för vidare sensationsnyheter. *Jag* har ännu ej ätit frukost och vill helst ha lugn vid det målet. Hade jag anat så'na här historier, hade jag visst icke besvärat mig med någon visit.»

»Inte är det mitt fel! Godt nytt år i alla fall!»

»Jag tackar, jag kan sjelf öppna dörrn utan nihilisters tillhjälp,» mumlade fabrikören för sig sjelf.

* * *

»Go morron, go morron, snälla, älskvärda notarien! Ett *godt* nytt år, lika godt som det gamla, får jag vördsammast och blygsamt önska,» sade hans städerska. »Ursäkta att jag kommer litet senare än vanligt, men det heter ju att det bästa gömmer man till sist. Kunglig sektern han hade så fasligt brådtom han, lackerade skor, vapenvärja, guldbroderad uniform och trekantig hatt med saffransfläta på, allt skulle vara på pricken klockan 8, och han hann knappast dricka kaffe och ge mej nyårshandsöl, förrän hyrvagnen var nedanföör porten. Och grosshandlaren han var vid så godt humör, riktigt briljant, så att han bjöd på kaffe med julbulla, glödgadt portvin och en blå riksbankstia. Och häradshöfdingen han hade lagt

pengarna i kuvert och det hade löjtnanten och adjunkten också gjort, gentila karlar allesammans, så när som på artisten, som inte hade så mycket vett som att säga ens tack, då jag önskade honom ett *verkligt* godt nytt år. Han bara låtsade sofva, fastän jag dammade eldgaffeln väl sju gånger i golvet, lät tre eldbränder falla och ryka på kakelugnsstenarne och frågade om jag fick hissa upp rullgardinen, så att det blef lite gladare i rummet. Slutligen måtte de rykande eldbränderna ha gjort verkan, för han hoppade ur sängen i jägeriankostym, inte annat jag kunde se, kallade mig markatta och bad mig dra åt helvete på sjelfva nyårsda'n — och nu är jag här.»

»Han visste nog hvad han gjorde, den hedersmannen. Jag är i samma predikament, jag,» tänkte notarien. »Om jag bad henne dra åt himlen i stället, så tror jag hon ändå inte blef belåten. Men de der kuverterna var ingen dum idé. Om jag skulle kosta på mig ett försegladt kuvert med mitt gamla recept på Hjärnes plåster i, efter som hon alltid klagar öfver oro i venstra sidan, så kunde jag på ett honett sätt bli henne qvitt för i dag.»

»Nå, madam Slammers venstra sida, är den lika orolig af sig på det nya året?»

»Tackar som frågar, den håller i sig, den, och inte har man i mina små omständigheter råd och lägenhet att tala med doktorn heller. Sådant kostar pengar, det må notarien tro.»

»Jo, jo,» svarade han med orubbligt lugn och sjelfbeherskning, medan han kuverterade receptet.

»Se här är lite plåster för krämpan; använd det och jag tror att det ska vara välgörande.»

»Tusen, tusen tack, goa notarien. I dag riktigt regnar det guld på mig! Men har jag inte också alltid sagt att notarien vore värd att sättas mellan glas och ram, för så rar är han. Det är annat det än den der artistsloken, som i stället för julpengar gaf mig en liten tafla, vid gud ej större än min halfva hand, och påstod att den i all sin litenhet var en stor studie eller hva han prata för slag. Han studerar visst han! Ja, anekdotböcker och romaner har han på lager, men har jag nånsin sett så mycket som en kristlig psalmbok, ett uppbyggligt testamente eller ens en alnacka på hans bord? Aldrig! Nej, när man som jag går ur hus och i hus, så lär man sig skilja mellan folk och folk. Men nu måste jag till doktorn och hjälpa till med slägtmiddagen. Tusen tack ännu en gång, söta, goa notarien.»

»Tack, det är så obetydligt.»

»Säj inte det! Gud välsigne notarien!»

Han tyckte sig en stund härefter från nedre trappan höra oljud, liknande grymtningar och förbannelser, hvori hans namn på ett oförblommeradt och rättframt sätt var inflikadt, förnam från nedersta trappan ett fräsande och spottande, ej olikt det den afger som på fastande mage måste smälta en bitter mixtur, och slutligen hörde han trappdörren igenslungas med ett dån.

* * *

När han så, enkel och generad i sin utslitna frackkostym, traskade ned för trapporna för att göra sina nyårsuppvaktningar, häftade under hans venstra galosch plåsterreceptet, som troget följde honom till presidenten, der han förlorade det vid afskrapningen i tamburen. Betjenten hittade det och visade det för presidenten, hvilken lär haft ett styft nyårsgöra med att tillskrifva alla kammarråd, kamrerare, aktuarier och revisorer i verket, om hvem af dem vore egaren till det samma. Och då ingen anmälde sig, har han konservativt känt sig manad att tre gånger annonsera i Posttidningen om den borttappade plåsterlappen. Notarien skriver mantalsförteckningar och tiger som en mullvad, viss på att om han gåfve sig till känna, hans framtid vore ohjelpigt störtad — tack vare nyårsvisiterna.

Ett klöfverblad.

»**D**et är synd och skam,» sade fru Klöfver, »att vilja kugga en så god pojke! Nej, mina kära herrar censorer, har man traskat sig igenom skrifningarna, så bjuder också artigheten och höfligheten att man i frack och hvit halsduk kan approberas. Det är välan den der kallblodige domprosten, som har varit framme igen, eller fysikalikern, som brukar fråga sjelf, ty inte kan jag tro att det är den vanliga prosten, som tuppar till under de moderna språkerna, eller den blonda matematern, som lyfter på hatten för mej och är min rektors och min skolas tillgifne vän. Men här ska bli andra explikationer af. Pojken var min ögonsten och hade vid anmälningen lofvat mig en sidenrob och döfva Karin en lur, bara han hade hvita mössan på sig, och nu står jag och kommer kanske att stå i min rödrutiga bomullsklädning och stackars Karin att gå miste om luren. Men kollegiet är inte slut ännu, och den mildrande

paragrafen har rektor ej hunnit vädja till. Tar domprosten ej då sitt förnuft till fånga, så ska jag läsa lagen för honom så oresonabel han än tycktes vara. Hvar har jag min knölbokatt till man?» skrek hon åt döfva Karin, hennes slafvinna, som blåste sig blodröd på elden under en limpanna, ty knölbokatten var snickare på lediga stunder.

»Hvaba?» hväste Karin, som också hade det lytet att stamma. »Dddde fflämtar snart.»

»Hvad angår det mej! Hvar är Klöfver?»

»Iiinte ännu, pppöser ssssällan öfver!»

»Ja, den der är också ett praktexemplar, värdt att sättas i mineralskåpet bland de andra stenarne. Hvar håller Klöfver hus?» gallskrek hon i örat på Karin, som i förskräckelsen knuffade till limpinnan, så att dess innehåll rann ut i spisen öfver ett fat rensade siklöjor, som sedan under två månader förorsakade sega slitningar i Karins matsmältningsapparat, ty löjorna voro för goda att bortkastas, påstod matmodern, och Karin kunde med bästa vilja i verlden ej njuta mer än en fjerdedel i stöten af hvar och en och blef ändå trött i käkarne.

»I Pppripps kkkryddbod efter bbbläck.»

»Jaså han har kvistat till kryddbön nu igen fast kontraboken ligger der inne på byrån. Det är nu sjunde gången i dag det här passerar och ändå håller han på med studentexamen och lemnar kollegiet vind för våg.»

Härvid tog hon sig en half öl.

*

*

*

Men det torde vara på tid att presentera skolvaktmästareparet fru Ulla Klöfver och hennes visserligen ej herre men man Ulrik Klöfver såsom typer från en förgången generation. Båda äro nu döda, hon ordentligt begrafven, och han, jag vill ej precis säga oordentligt, men ändå lite på hafs, enär under en toujour söndagssegling han vid ett uppfriskande bad såsom icke simkunnig dykte all verdens väg, just när han hade som roligast, nyss blifven enkling. Kanske det också var bäst som skedde, ty nu ligga de på skilda håll och något mackel dem emellan kan ej mera förekomma. I deras kamp för tillvaron var sådant ett stående tema från morgon till qväll, och Klöfver böjde sig till den grad för sin älsklings väldiga maktspråk, att hans rygg tog skada häraf, blef krum och sköt ett betänkligt skåp, som han sjelf skröt med hade tillkommit genom ansträngande hyfling och sågning (sågbocken nämnde han aldrig ett ord om) och när alla beklagade Karins döfhet, så önskade han sig vara åtminstone lomhörd. I de mulna dagar, han genomlefde med sin Ulla, voro de enda ljuspunkterna för honom att gå till Prippen och köpa bläck utan kontrabok och möjligen att för sitt yrkes skull skaffa polityrsprit till betsning, en idrott, som han med förkärlek idkade.

Jag såg honom aldrig gråta, inte ens då hans Ulla efter en kort sjukdom lemnade honom i fred. Han såg så nöjd och belåten ut, så att en af kamraterna gjorde den reflexionen: »Det var rys-

ligt hvad Klöfver är stark och bär sin sorg resignerad.»

»Jag beklagar,» sade jag åt honom.

»Tack, tack,» svarade han och försökte en krystning ur tårkörteln, men det gick inte.

»Hon var nog en bra gumma ändå!»

»Mätte väl det! Och skendöd är hon inte heller, gudvarelof, har doktorn sagt. Jag får henne aldrig igen, men jag glömmer henne aldrig.»

Och så gick han och köpte bläck.»

Fru Klöfver, styrpinnen, och kanske den egentliga vaktmästaren, tillhörde det slag af qvinnor, som ej borde gifta sig, på grund af sin stolta sjelfkänsla, sitt hypersangviniska temperament, sitt intrasslade hysteriska nystan, som kan göra en man halfgalen att reda, sin fingerfärdighet i att ge munfiskar och sin despotism. En blankpolerad panna, hvori herr Klöfver vid hvarje hårdtuggadt mål kunde spegla sin skygga fysionomi i, när han med tandraderna i samma krängande rörelse som gamla Lidingöbro vid byigt väder knaprade på en stenbräckt falukorf eller sög på en pensionsmessigt kalopsben, en rak näsa med sylhvass spets, tunna, sammanbitna läppar, små gråa vaksamma ögon med genomborrande blickar i, för hvilka Klöfver och döfva Karin sågo ut som om de hade onda samveten, och slutligen en hvit bomullsduk fäst som ett huckle, hvars spets pekade i vädret som ett expressivt utropstecken! Så ungefär såg hon ut!

Läroarne högaktade hon af princip, men indelade dem dock i olika rangskalor, alldeles som

betygsgraderna. Laudatur, en *djup* nigning, åt gymnasiilärarne, cum laude, en *vanlig* nigning, åt lärarne på skolstadiet, approbatur, en *otydlig* nigning, åt lärarne på det lägsta stadiet, admittitur, en lika otydlig nigning men förenad med *störande gång* genom klassrummet, åt lärarinnorna, och slutligen ett litet facillime, en vanlig nick *utan* nigning, åt sångläraren. Denne och fru Klöfver voro esomoftast i häftiga dispyter med hvarandra, dock ej på de ordinarie sånglektionerna, utan vid de tillfälliga sångrepetitioner, hvilka han som god sångare och musikkvän företog med en dubbelkvartett, som var elitkåren af sångarne. De egde rum klockan 8 på aftonen, och var ej fru Klöfver underrättad om sammanträdet, så stod man der vackert.

»Hva ha ni här att göra?» frågade hon, under det hon, klädd i tofflor och hucket, med en famnslång damborste yrde upp dammet, så att vi måste skydda ansigtet med näsdukarne. »Har ni glömt qvar era böcker?»

»Nej, vi ska sjunga. Direktör X. kommer strax.»

»Jaså, är det han, som har stämt er hit mig ovetande? Håhå, min käre X., det ska vi bli två om. Hur rackarn kom ni in?»

»Kom in! Klöfver öppna naturligtvis för oss.»

»Schutt! Det var bra att jag fick reda på. Jaså, det är han som släpper in er på de här förbaskade tillställningarna, som man inte får nattro för. Klöfver!» ropade hon och släckte tre gaslågor.

Men Klöfver hade redan vid blotta åsynen af den långa damborsten och det första dammolnet som en försigtig general rymt fältet. I stället hade sångläraren den olyckan att nu komma in.

»Det ska ja säja direktörn att såna här påhitt kommer jag ej att tåla i längden. Man trälar och arbetar som en slafvinna och då ska man inte ens få komma i säng i rättan tid, för att det behagar er att dra pojkarne från sina lexor mig ovetande. Nån sång blir det, så sant mitt ärliga namn är Ulla Klöfver, ej af den här gången...»

»Nå men, bästa fru Klöfver, det är ju gjordt på en qvart alltsammans, bara 'Vårt land', 'Stå stark' och 'Integer vitæ'.»

»Det skräpet måtte ni väl kunna utantill, jag hör aldrig annat än dom...»

»Jo, men nu är det en ny också. Fru Klöfver ska sjelf få höra 'O sanctissima, O purissima', den har hon säkert aldrig hört förr. Ge mej orgeln.»

»Nej!»

»Hva befalls? Tänk sej för!»

»Ja, det blir som jag har sagt. Försök att sjunga utan orgel, så få ni se hur godt det är.»

»Inte värre än så, men skrufva inte ner gasen, för då anmäler jag henne för rektor. Jag är nu trött på hennes coucheregemente. Se så, nu börja vi,» och han gaf ton med stämgaflöjeln.

En sådan kraftyttring hade hon ej anat och gick därför flat sin väg, men längst bort från andra ändan af våningen hörde vi ett kolorum ej olikt

en klappjagt pulpeterna emellan, och rösterna i den duetten voro oss så välbekanta, att vi beslöto en skramling till drickspengar åt Klöfver, som af välvilja och tillmötesgående släppt oss in.

Matematikläraren skulle hon gerna velat gifva en stut två gånger i veckan för att han kritade ner handdukar i onödan, men som hon ej vågade sig på honom. så hände det ej så sällan att, när Klöfver ur klasserna afhemtat handdukarne, man litet senare fick se ryggstycket på hans svarta kavaj lika hvitt som en spanmålsbärares, och ändå hade han ej klart för sig axiomerna, än mindre postulaterna.

Lärjungarna i de högre klasserna sökte hon stå på god fot med, i synnerhet abiturienterna, af hvilka hon vid en lyckad examen kunde påräkna dusörer. Småpojkarne betraktade hon med likgiltighet och föga vänlighet, dels emedan hon ej var barnkär, dels emedan de hade det okynnet att tugga papperstussar och smeta dem fast i taket, så att hon balanserande på en stege måste med knif skrapa bort dem.

Att detta afbrott blifvit väl långt, ursäktar jag dermed att »det hör till pjesen» och sannolikt för mången, som igenkänner dessa typer, har kunnat vara roligt nog att läsa mellan raderna af den lilla berättelsen, till hvilken jag nu återgår.

* * *

*

När hon slutat sin monolog, återkom Klöfver från sitt s. k. bläckuppköp och tillfrågades skarpt hvar han hållit hus.

»I bo'n,» svarade han undvikande.

»Kryddbo'n kan jag förstå, fastän boken ligger derinne.»

»Det är som förgjordt att jag jemt skall glömma den der gemena boken.»

»Det få vi talas vid om längre fram i qväll. Här stå viktigare frågor på spel, en hel sidenrob och en lur, och allt beror på Strömbergs kuggning och domprostens hårda hjerta. Gör dig ärende och gå in i kollegiet, skrufva på gaslågorna, skaka vattenkaraffinerna och ställ dörren på halfglänt, så att jag kan få en redig överblick hur Strömbergs aktier stå.»

Han skulle just lyda order, då en äldre lärjunge kom in och omtalade, att Strömberg var kuggad. Rektorn sjelf hade efter kollegiets slut kommit olycksbådande ut, spejat till höger och venster under guldglasögonen, alla hade darrat, ty de visste att då stod ej rätt till, slutligen hade han fått sigte på Strömberg, som bar en hvit mössa i bakfickan, tagit honom faderligt vid handen och mildt sagt: »Kom Alexis, min gosse, jag vill tala ett par ord vid dig». Sedan hade en annan stämman filantropiskt ropat: »Kom in nu, kom in nu allesamman, så bli ni glada». Men stackars Alexis, han stod högt upp i trappan och grät, med mössan i bakfickan, ty han var kuggad.

Fru Klöfver stod som fallen från skyarne.

»Roben, roben,» ropade hon, »strunt i luren!
Hvad blef han kuggad i?» frågade hon slutligen.

»Historia bland annat, tror jag.»

»Åh hut!» kunde hon ej tillbakahålla. »Han
som berättar så charmant! Har domprosten gått?»

»Nej, di håller på att ta afsked nu.»

Snart stod hon vid trappan, der hon träffade
domprosten, som skulle till att gå.

»Är det domprosten Y.?»

»Ja, hvad är det frågan om?»

»Hvad det är frågan om? Jo, det är frågan om
att domprosten har kuggat Alexis Strömberg, en
skolyngling, som man får leta efter, med bildning,
hjerta, godt hufvud och rena seder. Om det också
kan vara en möjlighet att han kunde ha läst lite
mera, så inverkar *det* inte ett dugg. På dom-
prostens tid blef man student i fjerde klassen, men
det är allt inte så lätt nu, och då ska domprosten,
som tagit den der gamla examen, ha hjerta att
kugga min gosse, som kan sjutusen gånger mera i
den nya. Nej, mina herrar censorer, dömer icke,
så varden I icke dömda. Om pojken nu går och
dränker sej, skjuter sej eller hänger sej . . .»

»Åh, det gör han inte,» inföll domprosten.

»I alla fall så är min sidenrob bortflugen.
Och det kommer aldrig, sanna mina ord, att
gå domprosten väl i längden, kom i håg det,
om . . .»

»Nej, nu kan det vara nog! Vet ni inte med
hvem ni talar?»

»Jo, det är just det jag vet. Och kom aldrig hit en gång till och kugga, för då bli vi inte goa vänner.»

Domprosten kunde ej underlåta att skratta och vände henne ryggen.

* * *

»Hör du, bror rektor du,» sade domprosten senare på qvällen vid examenssexan, »det var mig en förfärlig vaktmästarfru ni har. Många examina har jag bevistat, men aldrig har jag varit utsatt för en sådan afslutning som denna.»

»Har hon förgått sig på något sätt?»

»Jag vet inte hvad jag skall kalla det för. Men ovett fick jag så det hagla om örona på mig i trappan, så domprost och censor jag är.»

Domprosten berättade nu den lexa han fått och så väl han som de andra fattade den från den humoristiska sidan.

»Ja, hon är alldeles för svår ibland, men hon sköter sin tjänst bra,» sade rektorn mildrande. »Men nog skall hon få baklexa den här gången, det kan jag lugna dig med, bror.»

»Men ge henne den inte för svår, ty hon har ju narrat oss alla att skratta och ej minst mig. Nästa gång jag blir censor hos dig, så kan du ju för säkerhets skull permittera henne, när kollegiet börjar.»

Min första examen.

Sof jag lugnt på natten utan examensfeber? Måtte väl det! Jag hade ju under dagens lopp huggit björklöf och eklöf i Hagaparken, plundrat syrénbuskarne i Bellevue, köpt blommor i Bergianska trädgården, virat guirlander, bundit buketter, studerat multiplikationstabellen, lillkatekesen, jorden, solen, månen och stjernorna i Berlins lilla naturlära samt namnen på Europas större hufvudstäder, för att ej skryta med min kunskap om höjden af Sulitelma, Syltoppen och Helagsfjellet, eller om Rimtussarne, eller om den fumlige kung Fjolmer, som drunknade i mjödkaret, eller om skilnaden mellan dt och t, som jag dock ej var riktigt på det klara med.

Nu stod solen högt, min splitternya sommarkostym hvilade lugn och förförisk på en stol bredvid min säng, blanklädershatten med sitt blåa band och guldankare gjorde mig godt i ögonen och den nystärkta nattkappan med löskrage till imponerade

till den grad på mig, så att jag bad vår halfsekel-gamla trotjenarinna gå ut, medan jag gjorde toalett.

»Liksom man inte sett ett sånt lite pyre förr!» blef hennes afkylande svar. »Knalla sig genast opp, klockan är redan slagen åtta och pappa, mamma och syskonen sitta vid kaffebordet.»

Toaletten gjordes med mera omsorg än vanligt, katekesen, som legat under hufvudkudden, dammades tre gånger mot pannbenet, så att den riktigt skulle präntas in i skallen, och så stram som en lord gjorde jag min entré med nattkappan och löskragen vid kaffebordet.

»Nej, se på Svante, han ser så arg ut som när han skall ta in ricinolja,» kritiserade mig min yngre broder Gunnar, en lika stor tjufpojke, som jag, fastän han ännu gick i småbarnsskolan.

»Jag heter inte Svante utan Sven, ska jag säja dej, du som ännu läser för mamsell, kärru, och ricinolja är bara för sådana qvantingar som du och inte för mej, som dricker bittervatten, om det kniper, kärru, du som ännu går i kängor och måste ha hjälp för att knäppa lifstycket på dej och skriker så att pappa går ut, när du ska tvättas om halsen på lördagarne och icke kan kamma dig sjelf, kärru...»

»Hvad vill det här säga, Sven?» frågade mig min far förvånad. »Tänker du inviga din examensdag genom ett stormgräl med din yngre bror?»

»Det var han som börja.»

»Jag vill inte höra talas om det. Har du ej viktigare saker att tänka på en sådan dag? Har

du beredt dig under de två preparationsdagarna, så att du hedrar dina föräldrar, lärare och dig sjelf?»

»Ja, jag har tittat på som pappa sa!»

»Nå, gå då med ödmjukt sinnelag och icke i vredesmod till din examen, ty dertill är du ännu för grön. Jag tittar väl opp lite längre fram på dagen och hoppas, att du står på dig som en hel karl.»

»På ki förstås!» hviskade mig i örat den lille lymmeln Gunnar, så att jag af pur förargelse tappade saffransflätan i knät och måste till min harm afhöra pappas välsinnade omdöme öfver min manöver, som lydde:

»Lite nervös, gossen min, det var också jag vid din ålder på en sådan dag. Men var ej rädd, allt går nog bra.»

Samtidigt gick Gunnar och jag måste hålla kontenansen, då han oförmärkt gaf mig en lång näsa i tamburdörren och sedan gnodde ut på sin morgonlöpning.

»Gud välsigne dig, mitt barn,» sade min mor och gaf mig en tolfskilling i hand. I sommarkavajens ficka hvilade en öfverraskning, en påse med mandelformar i.

Ack, frågar jag ännu mig sjelf, finnes det någon ädlare varelse på vår jord än vår mor?

* * *

*

Det annars så dystra och unkna klassrummet doftade som en löfsal. Frisk luft strömmade in genom de öppnade fönstren, vågiga guirlander på väggarne, hela björkar kring dörrposterna och en äreport öfver katedern, från hvilken rottingen för dagen var bannlyst och på hvars skifva stodo buketter af liljekonvaljer och gullvifvor jemte två högresta röda löfkojor i hvita porslinskrukor, dem en lärjunge presentat från sin pappa, som var trädgårdsmästare och skarpt tviflade på sin sons flyttning till högre klass.

I hörnet bredvid fönstret stod bordet med profskrifterna och betygskatalogerna, dem vi vid vite af sänkt sedebetyg voro förbjudna att bekika. Hvilket ögonspråk utbyttes ej från denna plats föräldrar och barn emellan, då de förra mönstrade det ödesdigra papperet och derpå fixerade sina förhoppningar. Mammorna fäste sig i regel ej så mycket vid de olika karaktererna, men papporna, som måhända sjelfva hade ett sorgligt examensminne och på pricken kände betygsskalan, togo sig en pris vid anblicken af ett långrandigt bc, en nysning vid ett indelikat c och en klunk vatten vid ett chikanöst d.

Läroarne, uppsträckta i frackar och hvita halsdukar, voro vänligheten sjelf och lade oss orden i munnen, rektor satt som en sfinx i katedern i stora bönsalen och ordnade de guldstämplade bokpremierna, sångläraren gick i stämning och inspekterade den lilla hvita kammarorgeln samt kände efter att trampusten höll och ej mankerade, ty i så

fall blefve sånguppvisningen ett fiasko, och ritlära-
ren gick som femte hjulet under vagnen, sökte
motiv och såg ointresserad ut, medan kyrkvaktaren
privatim meddelade vaktmästaren, att inspektor
scholæ gaf festmiddag längre fram på dagen.

Före klockan 12 kommo som åhörare endast
nyss afgångna kamrater, som ville visa sitt intresse
för undervisningens gång och vår indisposition.
De bockade sig för lärarne och höllo sig vackert
vid väggen på bänkarne, ty ännu satt respekten i
dem för betygsordet. Men ju närmare tiden skred
till afslutningen, desto mera ökades de nyfiknas
antal. Mammor och systrar hade då hunnit sluta
toaletten, papporna expedierat frukosten och öfriga
målsmän satt sig in i situationen.

Att detaljeradt beskrifva examensförhören med
deras lyckade och misslyckade svar vore nog fre-
stande, men jag fruktar att det fölle sig tröttande
i längden. Jag vill blott påminna om en extra
lärare, som ej låg så djupt inne i vetenskaperna
och fått på sin lott att examinera i det tillbaka-
satta ämnet geografi. Huruvida han var styfvare
än vi, lemnar jag derhän, men ett faktum var att
han fick ondt i ögonen hvarje gång han såg en
blindkarta. För dagen hade han slagit i sig Preus-
sen i grund och botten och vek ej en tum hela
timmen från denna stormakt. Namnen Berlin och
Spree dundrade som salutskott fem gånger i kvar-
ten och när jag ogrannlaga nog sökte hoppa öfver
gränserna och kasta mig in på Karpatherna, Ural-
bergen, Wolgaflo den och Rysslands geografi, den

jag kunde, blef han febril och afklippte mig tvärt med:

»Hvad är det för namn du drar på med, din parfvel? Här är bara fråga om Preussen och det räcker i våra dagar.»

Efter den betan fick han heta »preussarn», ehuru han var svensk.

Åsnebryggan, kuber, cylindrar och pyramider kryddade den matematiska timmen, hvars afslutning blef hufvudräkning, som synbart intresserade de pappor hvilka voro affärsmän.

I naturläran dummade jag mig oförlåtligt på de tunga metallerna och åstadkom häpnad och möjligen äfven eftertanke hos »preussarn», då jag på hans upprepade frågor om färgen på koppar svarade, att den var hvit.

»Nej, tänk dig för. Du måtte väl ha sett koppar nå'n gång.»

»Ja, många.»

»Nå, färgen? Den är väl inte hvit heller?»

»Joo, åtminstone på mammas kaffekoppar.»

Jag såg att mamma blef något generad öfver sin gosse, men detta hindrade henne ej från att, då hon vid utgåendet passerade förbi mig, der jag satt ytterst på bänken, smussla till mig några karameller i hand, men jag observerade ej detta lofvärda smugglingsförsök och följden blef den att karamellerna rullade på golvet mig till fasa och hela klassen till nöje. Hvad jag blef generad! Hvad skulle gossarne och flickorna tänka om mig annat än att jag var en morsgris? Till råga på

olyckan var »preussarn», taktlös nog att småskratande säga åt mig:

»Tag upp karamellerna.»

Jag låtsades om ingenting. I stället tog kamraten bakom mig, min specielle ovän, ogeneradt upp varan, lät sitt knaprande på den samma skära mig i öronen och hviskade till min förargelse, att det var valnöt och sylt i dem.

Men *hvad* är det? »Preussarn» bleknar och blir hvit som lärft i ansigtet, auditoriet reser sig vördsamt och hockar sig i 45 graders vinkel, pojkarne vrida sina halsar åt dörröppningen, så att de kunna få sendrag i dem, och det blir för ett ögonblick så tyst i klassen att man kan höra andtagen. In träder en lång, smärt, mörklagd, ungdomlig man, klädd i gråa pantalonger, frack och svart halsduk. Han nickar vänligt till höger och venster och »preussarn» räcker han sin hand. Den högburna pannan, den lediga gången, den öfverseende blicken, den värdiga elegans, som röjer sig i hans väsende, kännetecknar den sanne aristokraten. Han slår sig ned vid betygsbordet, genomgår profskrifterna och betygskatalogerna alldeles som om han studerade små statsrådsprotokoll och ger sitt bifall till känna genom ett halft skorrande »bra, min gosse», då han finner sig manad till en sådan favör. Det är vår nuvarande bildningsälskande konung, då hertigen af Östergötland eller kortare prins Oscar, som hedrade denna enkla examen med sin närvaro och på samma gång hedrade sig

sjelf genom att ej försmå oss små. Åh gud, hvad vi gapade på hans vänliga anletsdrag! Säkert misstyckte han ej öfver denna naiva beundran.

Jägaren med sin trekantiga hatt, sin gröna rock med sifverknappar i och sitt lackerade bandolär ådrog sig i tamburen, der han postade, en slafvisk uppmärksamhet af vaktmästaren, som sedan skröt med, att han bjudit en excellens på tuggtobak.

* * *

Klockan är 2. Den stora bönsalen är proppfull af män, qvinnor och barn. Jag trampar förtvifladt på orgelpusten för att sången skall göra effekt och jag knipa mig en koralbok som sångpremium. »Öfver fjällarne grå», »Kors på Idas graf», »Jag står på Alpens höjd», »Ur Ossians dunkla sagoverld» och »Bevare gud vår kung» gå med alt och sopran, medan inspektor med lilla serafimerstjernen och nordstjernen på prestrocken spejar efter dåliga flit och sedebetyg i katalogerna. Nu är sången slutad, inspektor reser sig långsamt och hela församlingen med. Han mönstrar bakom guldglasögonen hjorden, synes besvärad af hettan och börjar sitt sedvanliga tal ungefär sålunda:

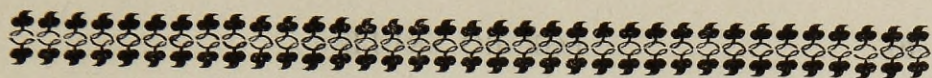
»Sedan nu examen är slutad, så återstår för mig endast att upplösa läroverket och hemförlofva ungdomen. Förhållandet har, efter hvad rektor upplyst mig om, i allmänhet varit godt. Dock har

jag funnit ett och annat bc och c, som gerna ej borde ha förekommit. Jag vill inte denna gång säga några namn (vi tittade på våra olyckskamrater). Framhärda de i sitt missförhållande till nästa examen, så vet jag ej hur det kan gå (ett tjog föräldrar beslöt sig för att ta pojkarne ur skolan). Deremot de tre, som rönt det fula vitsordet d bjuder mig rättvisan att namngifva (tre mödrar svimmade). *Åtskilliga* komma att flyttas med vilkor till högre klass och äro dessa följande — — — Och nu, innan vi skrida till premieutdelningen, några beaktansvärda ord. När vi, mina unga vänner, betrakta de stora världshändelserna och i tidningarna läsa om de ohyggliga grymheter, brott och dåd, som begås i utlandet, då må vi skatta oss lyckliga öfver att lefva i ett lagbundet samhälle, der ej tropikernas vildar, indianer och kannibaler grumla glädjen öfver vår tillvaro (vi knäppte ihop händerna). Arbetsamheten är vår dygd och derfor må en hvar nu vid sommartiden ta den lilla enkla myran som exempel och dra sitt strå till stacken och, om äfven krafterna vilja svika, ej glömma det vackra romerska ordspråket 'nulla dies sine linea', det vill säga: ingen dag utan en rad (det tyckte vi var liberalt). Läsen derfor och arbeten under ferierna, ty derigenom blifven I män, och glömmen framför allt icke att, när vi gamle en gång ligga under den gröna torfvan, det är I, som skolen efterträda oss och visa hvad I lärt er här.»

Härfpå följde eloger åt lärare, målsmän och öfriga intresserade, hvarpå välsignelsen med öfivad stämman lästes.

* * *

Examen var slutad, vi troppade af med betygen i fickan, vaktmästaren visade sig tröstande och förtrogen med qvarsittarne, och när jag, flyttad till högre klass, kommit öfver hemmets tröskel, fick jag hvad bättre var än alla examenssvyckar — fadersfammen och moderskyssen.

Den hvita mössan.

Hon bodde långt upp vid en af malmarne och hela hushållet utgjordes af henne och hennes son. De två små vindskuporna, af hvilka den ena ursprungligen var apterad till kök, men af henne fejats upp till rum, der spisen doldes af ett blårandigt gardinsomhölje, voro putsade med makalös ordentlighet och smak, ty någon lyx tilläto ej de knappa tillgångarne, men hvad som felades i lyx ersattes i hemtrefnad. Symaskinen i hennes rum gick med lokomotivets hastighet, och så hade den gått under många års dagar, och nätter kanske med, men i dag tycktes den vilja löpa med snälltågsfart. Det gråhvita håret, som prydde hennes fårade panna, de afmagrade händerna, som nervöst följde den stickade fällen, och de undergifna, fridfulla blickarne i hennes matta ögon kännetecknade en af dessa ädla, sanna qvinnor, hvilka med heder, kraft och tålmod genomgått lifvets hårda pröfningsskola. Enka sedan

många år tillbaka hade hon i fattigdom, försakelse och arbete trälät sig fram till det relativa välstånd hon nu egde, ty vid sin mans bortgång stod hon ensam med sin son och de skulder, som uppslukade boet. Men hon var energisk och värderade den bortgångnes minne för mycket för att ej vilja hedra det. Och i morgon skulle hon kanske skänka det en hoppets lagerkrans i den seger deras gosse, nu yngling skulle tillkämpa sig, då han blefve mogen förklarad och fäste hvita mössan på de lockar, de båda en gång kysst och smekt.

Väl pratade grannqvinnorna om elak högfärd och dryg stolthet hos fattiglappen enkesömmerskan, som förut sytt västar och ännu till hvardagskost hade sill och potatis och dukade på handduk i stället för servet, ty gentilt skulle det gubevars vara, och som sjelf skurade sitt golf, fastän hon hade råd att pryda fönsterna med fuchsier, pelargonier, dubbla rosor, callor och liljor, och som inte skämdes för att hålla sig med knähund och betala hundskatt, och som nu kråmade sig öfver sin sturske pojkes lärdom och hvita mössa, den man ännu ej sett, ty sådana plagg äro af sammet och kosta pengar.

Ja, det var just på den hvita mössan hon tänkte och därför gick ock maskinen med så rask fart. Anmälningsspengarne hade kostat henne mycken försakelse, men den hade hon fått rikligt ersatt genom den skriftliga examens lyckliga resultat, ty hennes Sven var flitig, och den dygden hade han i all enkelhet och utan lexikon fått lära

sig af sin mor. Herre gud, skulle hennes gosse ej få fröjda sig åt den lilla koketta hufvudprydnaden så väl som hans kamrater, skulle han med urborstad svart sommarhatt låta grannfolket tro honom vara kuggad, och skulle hon sjelf ej om söndagarne, då de promenerade arm i arm tillsammans, få njuta af den triumf, till hvilken hon ledt honom? Nu blef det ju hans tur att leda henne. Nej, kosta hvad det ville, så skulle sömmarlönen vara lyftbar i morgon.

»Integer vitæ scelerisque purus» skanderade sonen i sin lilla studerkammare, der han höll generalrepetition till morgondagen. Inte förstod hon hvad de klassiska orden betydde och inte heller begrep hon versfötterna, men hon nickade ofrivilligt takten och tänkte på honom, som var borta, hur stolt han skulle varit, om han ännu lefvat och suttit lyssnande vid hennes sida.

»Min käre gosse,» sade hon ömt, »du ska inte sitta uppe längre utan söka hvila. Du har ju arbetat hela da'n utan rast eller ro.»

»Än du sjelf då, mamma?»

»Det är annat med mig. Jag har bara mekaniskt arbete, jag, som det inte behöfs tänka på så mycket. Men du måste låta dina tankar hvila och stärkas till morgondagens kamp.»

»Det måtte vara en viktig beställning du har, efter som du brådskar så mycket.»

»Det är till grosshandlar X:s fru, mor till din klasskamrat. Hon måste ha arbetet färdigt senast

kl. 9 i morgon bittida. Hur tror du att det kommer att gå för hennes gosse?»

»Ja, ser du, mamma, det är inte alltid som rikedom, kunskap och flit följas åt. Han gick med möda igenom i skrifningarna, och rektorn uppmanade honom till att riktigt stormläsa till den muntliga examen. Kamraterna kalla honom snobb, därför att han inte vill umgås med andra än adelsmän och rika. Mig helsar han aldrig på på gatan, men i skolan drar han sig gerna till mig och ber mig hviska åt honom. Går han igenom, så bjuder han hela klassen på bal och supé, har han sagt, och han känner sig nog säker, ty han har redan köpt mössa.»

»Stackars Sven, hur ska det gå med din mössa då?»

»Åh, vi ha inte sett om jag är igenom ännu. För resten är det ju ej sagdt, att kläderna göra mannen. Mössorna stå i pris den här tiden och dina inkomster tillåta ej en sådan utgift. Till sommaren kanske jag får kondition, och då kan jag sjelf köpa mig en mössa, ty nog är det förstas roligt att ha en sådan. Men innan dess så är din öppna famn mig det käraste segertecknet.»

Hon gaf honom tecknet på förhand och tillade:

»Mitt barn, blif alltid som i dag.»

Han knäppte sina händer till stilla aftonbön, ty så barnslig var han, och hon satt andaktsfullt lyssnande och halfhviskande den gamla aftonpsalmen, bad så varmt, att de matta ögonen blefvo klara, och önskade honom en god natt.

Men när den nya dagens sol rann upp, satt hon ännu med nålen i hand, ty maskinens buller fick ej störa hennes älsklings ro, gaf sting på sting med den svaga handen, som gjordes stark af moderskärleken och lätt vid tanken på hennes gosses hvita mössa.

Och detta kallade grannqvinnorna högfärd!

* * *

Klockan på slaget 9 ringde hon på hos den rike grosshandlaren. Någon sömn hade hon ej njutit på natten, men arbetet var färdigt och nu väntade hon sin lön och med den sin gosses mössa. En snäsig kammarjungfru gaf henne det besked, att hon kunde komma tillbaka i nästa vecka, frun hade inte tid nu och inte längre fram på dagen heller, ty hon bara tänkte på unge herrns studentexamen. Äfven hon tänkte ju på sin unge, om icke herres, så sons prøfvodag. Hon neg ödmjukt afsked, och med svigtande steg sökte hon sitt hem. Skulle hon låna af grannarne? Nej, hon hade aldrig i sitt lif lånat ett öre af någon. Men kassan var tom på denna ödesdigra dag, och han, hennes allt, skulle ej få njuta af den öfverraskning hon i går så säkert trott sig kunna skänka honom. Hon funderade länge och väl hit och dit, utan att finna någon utsigt. Tiden skred fort, och snart nog hade hon sin gosse hemma.

»Nej, jag måste, så motbjudande det än är,» sade hon. »Han skall ej försaka den glädje, han så ärligt förtjenat.»

Hon öppnade byråklaffen, framtog ett etui och fäste en guldbrosch, hennes bröllopsminne, i halslinningen kring sin klädning. Så gick hon att offra på ockrarens altare; men innan hon dit hunnit, hvem mötte hon? Jo, hennes gosse, strålande glad och med hvit mössa på hufvudet. Han flög midt på gatan i hennes armar och berättade jublande sin framgång. Högsta betyget hade han fått och med det skolans stipendium för medellösa ynglingar, som med heder aflagt mogenhetsexamen.

»Nu ä' vi rika, mamma! Ett hundra kronor, hör du, ett hundra, så mycket pengar har jag inte sett i mitt lif förr, och så frågade rektorn mig, om jag ville ta kondition hos grosshandlar X., hvars stackars son blef kuggad. Det gjorde mig riktigt ondt om honom, när han slet sin mössa i bitar. Bättre lycka nästa gång! sa' jag åt honom, och han var verkligen höflig mot mig, ty han hade hört hvad rektorn talat med mig om. Men så fin och grann du är, kära mamma! Bröllopsbroschen! Det var inte igår du bar den! Ska du bort på storkalas?»

»Ack nej, jag ville blott möta dig på din hedersdag, och då kunde jag ju ej kläda mig nog grann.»

Hon grät, men icke sorgetårar, utan glädjetårar.

»Och nu ska vi ha roligt i qväll. Kamraterna skulle på Hasselbacken, men det passar ej för mig. Du och jag skiljas ej åt, och vi ska också festa

högtidsklädda som vi äro, du med bröllopsbroschen och jag med hvita mössan, men det blir en minnesfest och minneskransen må gerna gå på stipendiepengarne.»

Så åkte de i spårvagn bortom Norrtull till ett fridfullt område, vandrade förbi storartade minnesvårdar och sirliga monument samt stannade framför ett enkelt träkors på allmänningen. Der knäböjde de båda, klappade den gröna torfvan och prydde korset med kransen.

När de sedan nöjda och lyckliga återvände till sitt enkla hem, stodo grannqvinnorna på lur bakom gardinerna, skämdes och harmade sig öfver den hvita mössan, som lyste dem i ögonen, och kommo sams om, att den token tagit den på kredit.

Ja, kunde alla föräldrar använda sådan kredit, så vore det ingen fara med det unga Sverige!

Ett recept.

Kammarrådet satt i sin eleganta ungarlsvåning i nattrock, tofflor och rökmössa och sög begärligt sin alnslånga pipa. För resten hade han dåligt humör och känningar af reumatism, detta appendix till alla gamla inbitna ungarlars lefnadsafton. Hvarför ej de gifta gubbarne så ofta generas af densamma, hade han ofta funderat på och kommit till det resultat, att det var fruarnas förtjenst, hvilka genom sitt lifliga temperament sätta rörelse och lif i männens ledgångar, ofta då man minst anar det, och visa sig verksammare än alla värmande omslag och svidande linimenter.

Aj! nu högg det till i venstra axeln och, aj! nu i högra vristen och aj, aj, aj! nu flög den på ett annat ställe och ristade värre än tre dussin Eskilstunaknifvar med sylhvassa spetsar.

Han reste sig besväradt upp, bankade med knytnäfvarne det lidande stället, förbannade Petters-

son, som var gift och vid full vigör, samt lät undfalla sig de obetänksamma orden:

»Om jag skulle ta och gifta mig!»

»Ja det vore då inte för tidigt,» svarade otillfrågad hans gamla hushållerska, hvilken tände förmakslampan. »En så rangerad och vinnande karl som kammarrådet behöfde visst icke gå med ljus och lykta för att träffa ett qvinligt väsende, värdigt att uppskatta kammarrådets förtjenster både som make och far.»

»Far?? Hvad är det hon pratar?»

»Jag menar som blifvande fader. Ursäkta mig, om jag ej riktigt väljer mina ord vid ett tillfälle som detta. Äktenskapet är så väl mannens som qvinnans bestämmelse, man må vara gammal eller ung. Åren räknar vår herre icke så noga med, ty inför honom äro vi alla barn, snälla herr kammarrådet.»

»Aj, aj, aj, aj! nu hoppa den ner till venster.»

»Kanske *jag* får hjälpa till och smälla på?»

»Nej! hon slår så hårdt. Aj!»

»Ja, jag säger då, hvad kan man skönare tänka sig än ett lyckligt äktenskap?»

»Aj! jekeln annacka, hoppa den inte öfver till högra sidan!»

»O, hvilken tanke att vid en trofast makas säkra arm ega ett stöd, som aldrig sviker!»

»Tack ska hon ha, men då får det ej vara muskelreumatism.»

»Och en barm, som häfver sig stolt vid hvarje kammarrådets rörelse i dansen på presidentens bal.»

»Prata nu intet skräp, utan se efter om toddyvattnet kokar.»

»Och när gud, kammarrådet och jag så vill — en liten ljuslockig kull af småttingar som extraordinarier.»

»Tig qvinna! Jag håller på mitt anseende, och gifter jag mig, så inte blir det med henne, som serverat mig kall oxstek och erghaltiga ättiksgurkor till middagen. Symptomerna har jag läst i Hartmans 'husläkare' och de äro ej att leka med.»

»Han är ohjelpig,» suckade hon och skrufvade lampan till os, på det att han åtminstone skulle få något straff för sin oginhet.

* * *

»Välkommen, bror Pettersson. Jag är så krasslig. Den satans reumatismen söker ta lifvet af mig och jag vill därför rådföra mig med dig som praktikus i en lifsangelägenhet.»

»Bror tänker på sitt testamente, kan jag förstå?»

»Testamentet? Det står i bokskåpet. Åh, ännu lefva de gamla gudar, men gudinnorna fattas och det är om dem jag vill tala med dig.»

P. tittade förvånad på sin värd och toddybrickan, liksom om han i den sistnämnda ville söka en förklaring öfver kammarrådets mystiska tal.

»Se så, gamle gosse, blanda dig nu en toddy, men precis på samma sätt som hustru din lagar den åt dig.»

»Ska det vara så nödvändigt det? På ensam hand vill jag gerna ha en ordentlig.»

»Får du inte det hemma då?»

»Ja, det der är saker, som en ungtkarl aldrig kan fatta.»

»Kära, kära hedersbror, visa mig, visa mig, sannerligen gör du mig ej en vänskapstjenst.»

»Då får du först skaffa hit tutingsglas med tre tums bottnar.»

»Nej, hvad säger du?»

»Och så strösocker. Bitsocker är lyx i hvardagslag.»

»Slå för sjutton inte glaset *fullt* med vatten. Det fins ju ingen plats för det andra.»

»Åjo, alltid får det rum en liten kant, och mera bör det ej vara.»

»Das var fan das,» mumlade kammarrådet.
»Men du röker väl en liten cigarr till den der vattenblandningen?»

»Inte, inte, kära barn! Gardinerna, gardinerna! Hvad tänker du på? Det skulle just bli snygga historier!»

»Har du försökt det då?»

»Visserligen! Men det var länge sedan och jag gör *aldrig* om'et.»

»Hade du något obehag af det då?»

»Det vill jag lofva! En rengöring på fjorton dar med snufva, bröstvärk, mannagrynsvälling och salt kabiljo hvarenda middag.»

»Kabiljo är rätt godt.»

»Ja du kan ju försöka, allra helst när den är kall, pepprad och med senapssås.»

»Fick du välling hvarje dag?»

»Nej, det är sant, bara hvarannan.»

»Och de andra då?»

»Hur är det hon heter nu igen den der besynnerliga soppan? Vi ha den alltid vid rengöringarna. Jo, nu kommer jag ihåg. 'Sluring' kallas hon för och är full med kålrötter och mjölk. Jag får alltid knip efter den.»

»Aj, aj, således Thielemans droppar i beredskap! Men det var ena lustiga namn ni har på familjerätterna.»

»Usch, vi ha många namn vi. 'Fattiga riddare' känner du till dem?»

»Jaa, nog är jag bekant med flera.»

»Nej, nej, det är en maträtt, som jag alltid får på min namnsdag den första december. Om fredagarne, hvilka äro faste- och olycksdagar som bror vet, smörja vi oss med »ragout på spånade tändstickor».

»Jönköpings?»

»Du är dum. Det är gammal stockfisk, lika seg som kalfskinnsbanden i biblioteket.»

»Nå, men känner du ej en obeskriflig sällhet, när du ser dina barn omkring dig?»

»Jo, gubevars, bara jag får vara i fred för dem. Du må tro, att det är inga vanliga leksaker det. De skrika då humöret faller på, som om de ginge sönder allesamman. Och få de ej sin vilja fram så kallas jag för hjertlös och onaturlig fader.

Sju papperskorgar sparkade de sönder förra året genom uppfinningen af en glad lek med denna persedel, mina galoscher spika de på skämt fast i golfvet, sedan jag olyckligtvis gaf dem en slöjd-låda till julklapp, spelkortena gå åt till kasteller, tält och sjuksängar åt tennsoldaterna, i går hittade jag en anjovissmörgås i kommoden, och i dag vid frukosten fick jag sista stjerbiten af delikatessillen, emedan de hade ovanligt brådtom till skolan. Så att nog äro de qvicka och pigga och sakna ej aptit, och ser du det är något att sätta värde på, ty då inbesparar man apoteksräkningen och det är en god sak.»

»Men om det skall ske på hemtrefnadens bekostnad?»

»Hemtrefnad, hvad menar du med det?»

»Det borde väl bäst du veta.»

»Kors jag sitter i tankarne. Du menar vanlig hemtrefnad. Åjo, den ha vi på lager.»

»Säg mig en sak, Pettersson, på samvete och utan kryphål. Är *du* aldrig besvärad af de der s. k. sparlakanslexorna?»

»*Jag!*» ropade P. med säkerhet och gjorde sig en påfyllning.

»Jag menar de der samtalen, som komma med domkraft, då man helst vill ha frid och lugn och som man tvingas att lära sig utantill.»

»Bror tycks ha den föreställningen, att jag står under toffeln.»

»Hur kan du tänka något sådant? Tag ej så häftigt vid dig, utan gör mig den tjensten, om du

kan, och förklara mig grunddragen till toffelväldet.»

P. kliade sig i hårfästet, skrufvade sig på stolen och lät undfalla sig en suck.

»En så'n der lättar godt, icke sant?» menade kammarrådet.

»Han gör så fan heller! Tror du inte att jag är karl för min hatt?»

»Jo, hos mig. Men medgif att icke hade du varit så frispråkig, om din gumma varit här.»

»Jag vet ej hvad som hindrar,» svarade P. med undfallande ton.

»Åh, alltid fins det ett men.»

»Ja, det skulle möjligen vara när hon tvingar mig att gå i aftonsången, då vi hört högmessan, eller . . .»

»Eller?»

»Ack, det är det samma hvad det är. Men så mycket kan jag i förtroende säga dig, att jag och många andra äkta män ej beundra telefonen. Tänk dig att hustru min per telefon har hört mig i ett pianorum sjunga portervisan och 'Jag vill ha rus, ett glädjerus hvar dag'. Det förargligaste var, att jag inbillat henne, att jag satt i råstun på ett konkurssammanträde. Vid slika tillfällen fordras det mod i bröstet, när man kommer hem och spelar sista akten i komedien. Eljest . . .»

»Eljest?» frågade kammarrådet nervöst.

»Eljest går det rakt in i flöjten!»

»Flöjten?»

»Den är ej att leka med den, du. *Den* är just sparlakanslexan.»

»Ändå ett mildt namn på ett så obehagligt pensum.»

»Det är ej så farligt som du föreställer dig. Vanan blir halfva natur, och jag är mycket konservativ. Det vinner man mest på. Låtså som det regnar, sedan kommer solen och med den små 'glödhoppor', det vill säga bräckt Gotlandsfårkött, till frukost, och påminner om vår 'ungkarlsfiol', då vi med knifven spelade melodramer på fårbogen och anade ett lif efter detta. Slarfsyltan blir då förlegad kost.»

»Säga hvad man vill, så ären I dock ej några kostföraktare, I vigda själar. Skam till sägandes har jag fått aptit på det här samtalet. Lovis!»

»Hvad befaller kammarrådet?»

»Glödhoppor, fattiga riddare och ungarlsfioler till qväll! Och det skall ske i rakaste rappet, ty P. skall sedan hem och äta sluring, mannagryns-välling och salt kabiljo till supé.»

»Det står aldrig rätt till med honom i qväll,» tänkte Lovis och tog bort toddybrickan.

»Du har också ett qvinligt väsende, som omhuldar dig,» sade P.

»Det är inte så värst. Vi äro båda gamla och rättsinniga.»

»Lättsinniga?» frågade P., som var något lomhörd.

»Rättsinniga säger jag!» dundrade kammarrådet så att det stod härliga till.

»Ursäkta, ursäkta, jag har väl ej sagt någon dumhet?»

»Jo visst, men det hindrar inte lagfarten. Fan anamma, får jag inte börja om igen. Vi äro båda gamla och lättsinniga.»

»Nej men nu sa' bror lättsinniga.»

»Det är ditt fel. Rättsinniga *ska* det vara, upprepar jag ännu en gång, som Zacharias och Elisabeth.»

»Då ger hon dig väl fikon ibland?»

»Aldrig i lifvet! Men faller jag någon gång på en kullerstol, så gör mig den tjensten och hala upp mig efter ceremonien, ty ser du reumatismen har sitt turturbo i knäskålarne. Det är sanning det!»

Strumpor blå.

1.

»**M**in käre Laur, nu är det snart en månad, sedan vi hade någon seance hos oss, och litteraturens vågor bölja med väldig fart, dramatiken och lyriken tjusa som fordoms dags och literära föreningen väljer styrelse i nästa vecka. O Laur, mitt hjerta klappar högt vid detta betydelsefulla val. Hvilken gloria skulle icke din Apollonia skänka vårt namn, om hon med alla hvita bönorna, nej kulorna menar jag, finge säte och stämma i den vittra areopagen!?»

»Ja visst ja, galna idéer,» mumlade prosaiskt herr Lars, af sina gemytliga vänner kallad Lasse, men af sin estetiskt anlagda fru Laurentius vid högtidliga tillfällen och i hvardagslag rätt och slätt Laur med äkta svenskt å-ljud.

»Nej, säg inte, att det är dig egalt, Laur! Du minnes ju mitt sista sköna poem om 'Hyacintens doft och turturdufvans drill'?»

»Som doktorn påstod hade så stort slägttycke med skaldekonungen Ahlstrands dikter ja...»

»Hette han Ahlstrand! Ack ja, så hette han! Honom får jag lof att skaffa mig! I går gjorde jag sista penndraget till min skarpt genomtänkta afhandling, som hvilar på en djup religiös, sedlig, naturfilosofisk grund med rationalismen som bas.»

»Kan det gå ihop allt det der?»

»Det har gått ihop, Laur, och bra ihop, 250 tätskrifna ark!»

»Hvad kommer den att handla om?»

»Fins det något skönare och ädlare ämne än qvinnan?»

»Nej, det hvarken kan eller bör man bestrida.»

»Välan, jag har bland annat framhållit hennes stora literära förtjenster i vårt tidehvarf och nappat tillfället i flykten, att gifva Svenska akademien en snärt, och den inte så liten ändå, för att ingen, *ingen* enda af oss med bästa vilja i verlden kan få sig en liten stol i deras krets, vore det också sjelfva n:o 18.»

»Inte må du tro, att det går till der som i skolan, att man flyttas upp och ner. Man sitter der man sitter, till dess man icke längre kan sitta. För resten tror jag, att de ej ha rättighet att välja in några qvinnor. Lugn skall herska i deras lag, ser du.»

»Hvem skulle gifva det, om ej qvinnan? Men Karl den trettonde, åh, om jag hade honom här, han visste nog hvad han gjorde han, men...»

»Karl den trettonde? Det var ju Gustaf den tredje, som stiftade Svenska akademien!»

»Ja, herre gud, så är det att vara literär! Jag står i tankarne och tänker på helt andra saker. Seancen ligger mig i hufvudet och vi måste ha den innan sammanträdet, om jag skall vinna framgång.»

»Gud välsigne alla de der tillställningarna,» mumlade han, »der jag sjelf skall gå som en vaktmästare, illiterat som de påstå mig vara, och förderfva magen med bischoff, mandelmjök och dåligt krusbärsvin. Om jag kunde få Pettersson hit på en så'n här fest, så hade jag åtminstone en deltagare i olyckan. Men han ska naturligtvis ha en vira och det lär väl knappast gå, i synnerhet som vi sakna tredje man. Bräde hörs för mycket och så dunkar han så ohejdadt med brickor och tärningar, så att det vågar man sig ej på.»

»Tänker du på bjudningslistan, älsklingen?»

»Den är nog klar mig förutan! Hvilka ä de nu, som ska illustrera festen?»

»Jo i främsta rummet den lilla sångfågeln gumman Timotej, som gaf ut sina 'Vårblommor till julen'.»

»Högst olämplig årstid att släppa ut sådana blomster på, de kunna ju alldeles förfrysa. För resten tycks hennes vår kommit bra sent, så vida hon ej blifvit barn på nytt.»

»Ack, hon är så älskvärd, och säkert qväder hon på qvällen.»

»Betviflas inte. Nästa man!»

»Man? Vi hålla ju på med damerna.»

»De emanciperade, ja.»

»Jo, fröken Erika med sina ljufva sonnetter.»

»Jaså, hon som blef kuggad i svensk ämneskrifning i studentexamen.»

»Kuggad! Det blef hon visst aldrig, hon bara fullbordade icke sin examen, heter det. Nu visar hon ju bäst, hvad hon duger till, då hon kan skrifva sonnetter.»

»Det vore bättre, att hon kunde laga kotletter.»

»Du tänker då aldrig på annat än mat. Finnes det inte något ideal i dig.»

»Jo, många, men nu lemna vi sonnetterna åt sitt värde.»

»Ja, låt oss gå till idyllen, och den kan ingen värdigare tolka än Veronika med sitt väna väsen och det drömmande blida uttryck hon bär, allt sedan hennes fästman hjertlöst bröt med henne.»

»Klok karl! Han lär ha blifvit så fullproppad med rim, att han slutligen tvingades att skrifva vers sjelf. Och som han visserligen kunde få en massa rim på Veronika med långt i, men icke ett enda på det med kort i, så fick han en lika styf hufvudvärk som da'n efter Barbaradagen, gaf idyll och erotik på båten och skref sin afskedsansökan på prosa med den förklaringen, att namnet Veronika väl alltid för hans öron skulle susa som en nordanvind med rimfrost på vingarne, men för hans svaga hufvuds skull vore det reson i att ej för lifstiden fästa sig vid det samma. Hade hon hetat Anna, Lotta eller till och med Agatha, ja då så rysligt, rysligt gerna, då hade det inte varit någon konst att rimma, men med namnet Veronika — aldrig med bästa vilja i världen!»

»Ack, säkert hade hon så gerna öfversett med en licentia poetica i detta fall! Hvad betyder väl en långdragen accent, när man med den kan befrämja två älskandes lycka, ehuru jag som smakråd villigt erkänner, att den stöter ett fint öra och gifver ett skärande missljud...»

»Menar du lyckan?»

»O nej! Accenten, accenten! De karlarne, de karlarne!»

»Nå, det var då för väl, att vi hunnit till dem.»

»Ännu, Laur, har jag många, många poetiska näktergalar, som kunna tjusa med helig eld och luftigt qvitter.»

»Ja, jag tackar så mycket för qvittret, bara det inte blir på basfiol af den gamla harpan Kuni-gunda, som inte är mera musikalisk än mina stöflar med knarr i, och som tvingar mig att som en jonglör handtera hennes tortyrinstrument, under det hon med stråken vefvar sin älsklingsstrof:

»Den är dess värn i mulna faror,
dess tröst i hvarje bleklagd sorg,
dess skydd mot öfvermaktens skaror
och starkare än Sveaborg.»

Och både på sorg och borg gör hon en sådan långdragen jättekläm, att jag får hela resonnansen i magen på mig och är sjuk tre dar efter, och ändå kallar hon mig omusikalisk. Är pastorn medräknad i den vittra svärmen?»

»Du menar hofpredikanten, min vän.»

»Jag menar den, som vigde Petterssons svåger på Pelikan och höll de der verserna till brudparet

efter vigseln, som voro stulna och som alla gråto åt, det vill säga verserna, fast jag hade svårt att fatta andemeningen i dem, och kandidaten på serafimern, som var marskalk, fixerade honom skarpt i ögonen och befarade, att han möjligen kunde inhysa några gamla tuberkler i hjernan.»

»Ack, du kan ej fatta djupet.»

»Af tuberklerna?»

»Jag förstår inte hvad du talar om. Det ordet är mig främmande, ehuru det klinger ej så oäfvet och låter lärddt. Men så är också hofpredikanten en lärd man. Gifve gud, han gåfve oss ett klassiskt ode till pris, det skulle i ej ringa mån höja stämningen.»

»Det är väl bäst, att han tar det på hexameter.»

»Ja millimeter, om han så orkar. Säkert skall äfven aktör X., såvida han ej har spektakel-afton, tjusa oss med sin deklamation...»

»Och sina damasker.»

»Damasker? Hvilken tanke döljer du under detta profana ord?»

»Åh, jag kan inte begripa, hvarför han jemt uppträder i damasker. Det ser nästan ut, som om han begagnade lågskor i vintern och vore på dekadans. En ovanlig aptit har han dessutom, som han ursäktar med den sofismen, att han varit ung, kanske yngre än de fleste. Nu har han speciellt lagt sig på att äta fisk, för att, som han säger, få mera fosfor i hjernan och tankarne klara. Jag säger bara detta i förbigående, på det att du ej må göra

något större fiskuppköp till supén. Fårkött och gåsbröst söker han inbilla en, att man blir dum af, men det är bara för att sauvera assietterna åt sig sjelf. Åh, jag känner mitt folk jag! Så ideelt anlagdt det söker att vara, har det ändå en öppen blick för det materiela. Låt bli att bjuda dem på förfriskningar och supé — och var lugn för att de komma ej tillbaka!»

Det ringde på dörren och pigan anmälde två stadsbud, som med ansträngning inburo en oljefärgstafla af de väldigaste dimensioner, målad i spanskgröna, kromgult, preussiskt blått och zinkhvitt, föreställande »Skogens majestätiska lugn under ett blixtrande åskväder, motiv från Sundaöarna, af artisten Jean Turnbull.» På det hela taget såg man der inte annat än en oformlig massa resliga granar och tallar jemte på marken en mängd kalflekor, smörblommor, blåsippor och en större berberisbuske öfver artistens namnteckning. Det hela tydde odisputabelt på, att den ärade konstnären aldrig sett skymten af Sundaöarna och på ett betänkligt manér på den breda duken planterat sitt fosterlands flora i främmande jordmån. Af blixten syntes några gula zigzagstrimmor här och der mellan träden, som möjligen kunde bevisa, att blixten på Sundaöarna går helst på tvären. Sjelfva åskdundret hade han ej funnit talang nog i sin pensel att åskådliggöra.

»Laurentius!» ropade Apollonia hänryckt och högtidligt stämd. »Se hvilken kolossal jättegenre! Kan täfla i storlek med sjelfva Kronberg!»

»Genre? Det ska ju vara ett slags skog, står det på lappen.»

»Ja, men ingen vanlig, Laurentius.»

»Nej, det syns nog.»

»Sundaöarna, hvar ligga de? Ha *vi* någon gång varit på dem?»

»På Sundaöarna??»

»Ja.»

»Hva' i herrans namn går åt dig? Har du ondt i hufvudet?»

»Sunda, Sunda, det namnet förefaller mig så bekant. Sunda . . .»

»Det är väl Sundbyberg du far efter, der Dyfverman bor.»

»Ja det är det. Herre gud, så är det att vara literär!»

»Men hvad är egentligen meningen med den här elefantens hitflyttande? Har herr Turnbull blifvit uppsagd och bedt få herbergera sina väldiga snillefoster hos vänner och bekanta?»

»Den skall exponeras på seancen, och doktor Y. har lofvat att hålla ett kulturhistoriskt föredrag öfver honom.»

»Ja, det må han gerna roa sig med, men i mitt rum komma inga motiv från Sundaöarna att skräpa. Jag hade tillräckligt obehag i fjor, då jag fick ett helt panoptikum med gipsgubbar in hos mig, hvilka också skulle helighållas på dina seancer. Den hederlige gubben Sokrates slog jag då i kras mot kakelugnsstenarne, så att det sa' smack efter det, och er förtjusande Apollo blefven I allt lite

flata öfver, då han presenterade sig i svarta polis-songer och treklufvet pipskägg, som Pettersson mig ovetande hade bläckat dit.»

»Ädle Laurentius, vi ha ju ingen lämpligare plats än ditt rum. Var icke obeveklig — det gäller ju *skön* konst.»

»Skön konst, prata!»

»Åjo, visst är den *skön!*»

»Säj snarare *grön!*»

»Hvar får vi lof att ställa taflan?» frågade stadsbuden.

»Om herrarne äro så goda och bära den längst in i herrns arbetsrum och placera den på soffan der.»

»Den är mycket ömtålig, alldeles nyss fernissad, sa' artisten, så att man inte på vilkor får komma den när eller öppna fönstren på tre dagar, utan måste elda hela dagarne.»

Kolossen inbars trots alla protester af Laurentius, som till råga på eländet måste punga ut med fem kr. och femtio öre i fraktkostnad för den ovälkomna pjesen.

»Är det meningen att herr Turnbull sjelf också skall deltaga i seancen, så anhåller jag att få veta detta på förhand, ty jag har ej lust att låna honom mera pengar, som det alltid slutas med. Han har det mest besynnerliga sätt att vigilera på, säger aldrig, att han är strandsatt eller i en tillfällig förlägenhet, utan bara pratar om den sanna konstens törnbeströdda stig, resestipendium, den djupa färg-ton, som är unik och originell för hans saftiga

kolorit och gjort honom till en allenstående konstnär, värd att uppmuntras, ehuru tiderna äro dåliga, och annan gallimatias, som alltid slutar med en offentlig vigg. Se det är just det värsta i saken, att han är så ogenerad och inte tar den tyst som folk i allmänhet. Jag sitter nu der med en åtta, tio förvånade ögon riktade på mig. Hva' fan ska jag göra? De belopp han begär äro visserligen ej nämnvärdt stora, men de växa till slut. Summan på texten blir, att han lyckas, och jag erbjudes att till vänskapspris köpa hans taflor. Något helgon, som du inbillar dig honom vara — är han inte!»

»Ack, du kan ej fatta det eteriska konstnärslifvet. Nu ligger han emellertid sjuk, förmodligen allvarsamt, emedan han uttryckt den sublima och anspråkslösa önskan, att inga kransar och blommor må pryda hans kista samt inga öfverflödiga personalier eller svassande tal må hållas vid hans graf. Vilja de resa en vård öfver hans stoft, så må de då i herrans namn få göra det, ehuru han tycker, att det ej tjenar mycket till, då han sjelf ej kan få se den. Det kallar jag högsinnadt och storslaget tänkt! Och nu, min älskade Laur, hoppas jag du gör honnör på seancen.»

»Ja, såvida Pettersson får komma med.»

»Nej, för guds skull, snälle Laur, förstör inte hela nöjet. Han är ju alldeles opresentabel. Kan väl vara en bra karl på sitt område, men har ju inte tillstymmelse till turnyr eller jugement. Han kan ju börja skratta och snusa, under det att Timotej qväder, eller hvad värre är, kanske stämma

in med Kunigunda i »Den är dess värn i mulna faror», ty den biten kan han, jag har hört honom flere gånger sjunga den vid smörgåsbordet både hemma hos sig och borta och när hofpredikanten ändat sitt ode, så vore han i stånd att ropa amen. Nej, nej, vi bli utskrattade, om han kommer med.»

»Ja, men någon kritik skall det väl finnas också!»

»Nej, ingen kritik! Död åt den!» utropade hon energiskt och stampade med sin lilla fot i golvet. Hvad är kritiken för oss? En chimère!» — och hon tappade brodérbandet om sin blåa silkesstrumpa.

Artigheten och blygsamheten bjöd mig att blunda.

* * *

2.

Apollonia hade fått sin vilja fram, blåsipporna voro utblommade, syrenerna i knoppning, teatrarna färdiga att stänga sina portar, sujetterna beredda att sjelfva spela direktörer utan statsanslag, Brikoll, W6 och Tratten afslutade och klara till sommarferier, Pettersson med halsbränna, magsyra och melankoliskt temperament vid tanken på Karlsbader, låg diet och kalla afrifningar samt den stackars Laurentius sjelf med yrsel, hufvudvärk och miserabelt humör vid begrundandet af afto-

nens fest, der hans Apollonia, om lyckan var god, skulle indrilla sig i den literära föreningens styrelse, ty i qväll skulle seancen löpa af stapeln.

I och med det samma kom vännen Pettersson punktlig och utan qvart. Han hade trots Apollonias protester och dubier om hans estetiska sinnens närvaro blifvit inbjuden, dock med det vilkor, att Laur skulle hålla honom under sina vingars skugga, så att inga hejdlösa förlöpare skämde festen. P. var för resten en mycket resonabel karl, fastän han under sin skoltid haft ofantligt svårt att fatta det kortaste afståndet mellan två punkter; men han var nu det oaktadt en förmögen man, som tack vare sitt födgeni och sin naturliga logik lärt sig intresseräkning utan rabatt och andra invecklade kalkyler. Han gjorde i fläsk och vildt och var derjemte frö- och kruthandlare.

»Välkommen, min hedersbror, du kom i en lycklig stund! Hörru P., du som är gammal och van, hjälp mig ett litet tag med att få artisten Turnbulls ohyggliga motiv från Sundaöarna opp på väggen der. Ta af dig i skjortärmarne, så blir du mera vig och obesvärad. Vi ha ännu en halftimme minst på oss, innan skalderna komma. Du och jag, vi ä bara mekaniska kugghjul vi här på festen.»

»Skalder! hva säger du? Kommer det skalder hit och jag har ingen hvit halsduk på mej?!»

»Det gör det samma! *Skalder*, ja gubevars, det förstås å ena sidan taget, men å andra sidan är det väl inte så farligt som det låter. De ha

visserligen en rutin, som man säger, men det värsta är, att alla ä öfvertygade om sin kallelse — och du vet hvad en kallelse har att betyda; den måste åtlydas, vare sig den kommer från gud fader sjelf eller konungens befallningshafvande.»

»Turnbull sa' du, artist? Den junkern har jag i dag kallat till öfverståthållarembetets kansli för en protesterad vexel. Inte är han skald!»

»Nej, men han kan bli. För resten är han ju artist, och skalder och artister hålla ihop som ärthalmen.»

»I Adams barn, som af jorden födens

Och vänden åter till jorden om!

I ären mine, i ären dödens,

Allt sedan synden i verlden kom.

Jag står i öster — —»

»Maka dig Laur! och stå inte midt i solbaddet åt östra sidan! du kan få solsting! du hör sjelf! Jag är visserligen inte vidskeplig, men det här låter litet kusligt.»

»Äh, det är bara hustru min! Hon har durkat på med 'Dödens engel' ända se'n vi blef' gifta och kan den ännu inte riktigt.»

»Och när i vester,»

fortfor Apollonia med graflik stämman.

»Ta hit bonjourn genast! Det är ju jag som står i västen för den fördömde Turnbulls skull,» sade P. som trodde sig afspeglad i en trymå.

»Och tusen röster — —»

»Det var inte ett vanligt kompani det,» tänkte P. högt, medan han påtog rocken.

»I tidens gäster — —»

»Herre gud, jag har ju inte gjort min komplimang ännu,» utropade han och bockade sig mot trymån.

»Jag bär till eder med Herrans ord
Från luft och lågor och haf och jord.»

»Gud hvad det var vackert och allvarligt!» sade P. och torkade sig i ögonen.

»I bon och byggen som sparfvar bygga — — — —»

»Åh necken heller! Fem styfva kreditiv hade jag, innan kraschen kom — —»

»Och tyst blef sången och sjöngs ej om,
Och glädjen gången ej återkom.»

»Det var ungefär lika sorgligt som när Andersson bjöd mig en half procent som ackord och jag inte ville acceptera anbudet, men blef i stället god man i massan och fick punga ut med alla omkostnaderna.»

»Bry dig inte om hennes deklamation, utan hugg i ett styft tag och lätta lite der på ändan, så att vi en gång få upp den här förfärliga pjesen.»

»Ack, se herr Pettersson!» helsade Apollonia.
»Redan här och i en verksamhet, hvori man okulligen spårar om icke poesi och elegans, så åtminstone fysisk styrka, inför hvilken äfven snillena i vårt realistiska tidehvarf understundom måste böja sig. Det är värmande för själen och hjertat att se den råa kraften lyfta sig till andens jätteverk.»

»Är det mig hon menar med den råa kraften,» tänkte P. »Det är då ett mindre honnett erkännande af min intelligens.»

»Säg mig, herr P., kan man tänka sig något skönare motiv än dessa tropikens urskogar med de härjande elementen, lössläppta i vildt raseri?»

»För min lilla enkla del,» stammade han, »håller jag mera på de så kallade Stilleben. En liten assiett med några döda fiskar på och en flaska med ett glas till eller något i den der stilen tilltalar mig, ja, jaa, ja med ett ord det tilltalar mig och naturtroget är det alltid återgifvet, det syns att artisten liksom sugit sig in i sitt ämne. Jag kan stå timal fängslad vid duken och reta mig till aptit, så att jag riktigt skäms för mig sjelf och hustru min. Den här taflan deremot tycker jag inte just skänker mig något helsosamt intryck,» tillade han och torkade svetten ur pannan.

»Och ändå är den från *Sundaöarna*, herr Pettersson.»

* * *

Det ringde och de vittra gästerna började samlas. Gumman Timotej med sina »Vårblommor», Erika med sina sonnetter, Veronika med sina idyller, hofpredikanten med sin hexameter, aktör X. med damasker och fosforhaltig deklamation, artisten Jean Turnbull med eterisk konstnärnatur och svikna vyer om kungliga medaljen, doktor Y. med kulturhistoriskt föredrag — *alla* kommo, ingen svek, ty

man visste af erfarenhet, att Apollonias man höll på materien i form af god mat och goda varor.

Pettersson, det gamla naturbarnet, kände sig smått generad i denna samling, gick afsides i ett hörn, knackade sig i ryggen, sökte se tänkande ut samt var beredd på bomullstussar i öronen, då Kunigunda hartsade stråken. Turnbull höll sig af lätt förklarliga skäl på afstånd från honom, men kunde ej neka sig det nöjet att försätta honom i en kontinuerlig nervös spänning genom att hvar annan minut för de andre herrarne peka på hans benkläder, så att P. ej visste, hvad han skulle tro och förvånad böjde sig i halfcirkel framåt och nedåt för att uppspara, hvad det kunde vara för mankemang på den delen af hans toalett.

»Kära bror,» sade värden förtroligt till honom, »stå inte och titta så der undan för undan, damerna bli ju alldeles generade. Hustru min bad mig göra dig uppmärksam på din ogrannlagenhet. De tro, att du gör det med flit och ska låtsas vara qvick och roa sällskapet.»

»Det har jag vid gud aldrig tänkt på att göra! Det är den der förbaskade Turnbull, som ideligen narrar mig till det.»

»Gå in i mitt rum och se efter, hvar felet ligger. Der är du ogenerad. Tag af dig byxorna och...»

»Nog har jag i mitt lif varit med på åtskilliga tillställningar, men maken till den här har jag aldrig skådat,» mumlade han för sig sjelf. »Först när jag kommer, blir jag tagen som ett vanligt

stadsbud, får kasta af mig i skjortärmarne, höra tal om att jag i rappet skall krypa in i den eviga dosan, så arbeta mig svettig och varm med min gäldenärs obetalade lyxartiklar, så höra talas om att jag besitter fysisk styrka och rå kraft, så få det omdömet att jag är en taktlös krabat och till sist som en tredje klassens badgäst inlåsas i ett rum för att syna mina pantalonger. Och inte så mycket som en kopp te eller ett glas vatten har jag ännu fått till lifs. Nej, jag tror vi dröjer med de här literära seancerna en annan gång. Och till råga på eländet så fins det inte en tillstymmelse till en spricka på byxorna ens. Men den som får utmätningens utslag i morgon dag — det är herr Turnbull det!» sade han med sådant eftertryck, att klacken vid pådragningen sprättade upp hela venstra byxbenet.

»Fan besitta och regera! kunde jag inte slå mig i backen på, att det skulle slutas olyckligt. Nu blir det att traska bakvägen ut från det här uppbyggliga samqvämet.»

»Skynda dig P.! Vi ha redan hunnit första afdelningen och Kunigunda tar sitt extranummer 'O Gud som styrer folkets öden',» sade värden.

»Öden ja! det här var också ett öde, för att inte säga missöde. Kan du låna mig ett par byxor till i morgon, fast än du är två fot kortare än jag?»

»Nå ser du då, att det var ju fel med byxorna!»

»Det *var* inte, det *blef*!»

* * *

I salen nådde den literära fåfängan snart sin kulminationspunkt. Der sjöngs, deklamerades, improviserades, docerades, intrigerades och superades. Apollonia var, tack vare kycklingen, den färska sparrisen och de ädla vinerna oomkullrunkelig till inval i styrelsen, allra helst sedan hon i ett hyperboliskt skåltal till föreningen donerat femhundra kronor som en stipendiifond åt qvinliga tolkare på det elegiska området. Laurentius tänkte väl i grund och botten på att han bättre och angenämare kunnat använda dessa pengar till en liten kosterbåt på sommarn eller en sjubbskinnspele på vintern, men han yttrade inte ett qvitt härom, ty han hade ej ordet i sin makt.

Men ingen kastade en medlidsam tanke på den stackars Pettersson, som måst bryta laget med tom mage och gråhvita sommarbyxor, hvilka räckte honom två och en half tum under knäskålarne och vid hans aftonpromenad till hemmet i skumrasket för den patrullerande poliskonstapeln gaf honom utseendet af en till åren långt drifven skolgosse med knäbyxor och hvita strumpor. De *blåa* strumporna bara skrattade på hans breda rygg och gafvo honom smeknamnet af en ovanligt originel och framförallt *stark* karl.

Fettisdagen.

Det är buller och støj, larm och skrik på Hötorget, Munkbron, Östermalmstorg, Kungsholmstorg, Kornhamnstorg, ja till och med på det fattiga gamla Träsktorget, numera Roslagstorg. Gummorna i de skarlakansröda stånden i Kungsträdgården bära grosshandlarefysionomier och kommersa värre med det unga Sverige om ris mot kontant valuta. Det är väl den enda dag på året som en sådan vara har frivillig strykande åtgång. Usch, hvad de slås om de granaste fjädrarne, och ack, hvad riksdagsgubbarne längta till påsken. Tullfrågan har satt dem myror i hufvudet och den fredliga hushärden vinkar dem i fjerran. Skolpojkarne välsigna dagen, glömma konjugationer och deklinationer samt hålla sig till interjektionen: »Hurra, i dag är det fettisdag!»

Hetvägg på morgonen, fetvägg på middagen, semlor, mjölk och mandelmassa beteckna fastlagen. Förlegade ungarlar med kronisk magkatarr och

bjudna i familj fördöma dagen i dietetiskt hänseende och påstå, att fet mat kräfver svensk banko, hvilken i sin tur tigger karlsbader, och med den följa dåligt humör och andefattiga samtal i vattenbutiken på morgonqvisten. Källarmästarne domdera värre än beväringsskorpraler och befalla kökspigorna att forma mandelmassan till storleken af ett medelmåttigt krusbär samt svära öfver allt hvad kanel och socker heter. Mjölkmagasinen vrida kärleksfullt på vattenledningskranen, modehandlarne sortera sina lyxartiklar till »stor slutrealisation», perukmakarne ansa stockar och lockar och Leja griper ett djupt tag i fjerdingen och letar efter mask som lockbete, ty fettisdagen är maskeradens högtidsdag.

De äldsta giftasvuxna döttrarna, hvilka slutat sina pensionsstudier och gå i hushållsskolan, hafva långt för detta under sin omtänksamma mammas protektion belägrat pappas frihandlarehjerta under utrop:

»Älskade pappa, du genomhederliga själ, vårt lifs kompass, en liten bal på fettisdagen! Häradshöfding X., doktor Y. och grosshandlar Z...»

»Tala inte om grosshandlare i dessa tider! Hvilket mångtaligt elände! Häradshöfdingarne kunna möjligen försvara sin plats, ty alltid hitta de på något konkursbo, der utredningsmännen i främsta rummet skola tillgodoses, och doktorerna lågo i fläkt och lyckades på nyårsdagen sauvera ackorderna, innan krisen hade kommit. Nej, mina barn, det är inga tider att dansa på rosor i, såvida man

ej redan gjort upp sin stat och vill lysa med lånta fjädrar.»

»Ja, men om vi bara bjuda häradshöfdingar och doktorer?»

»Nå hvad mer? Balen skall ju ändå betalas af mig, så vida jag inte skall taga entré som gubben Wallman på Mosebacke.»

»Qvickelin!» inföll frun, som var af annan mening och hittills tegat. »Sofismer är du då ej bankrutt på. Det lät inte så i går, då du lånade den der tutern Pettersson fem hundra kronor för att röra sig med som han så ogeneradt uttryckte sig.»

»Han var i trångmål för tillfället och är för resten en mycket solid person.»

»Ja, det tror jag nu hvad jag vill om. Men har du råd att offra så mycket på en främmande person, som egentligen ej gjort annat än förargelse i familjen, då han spottar ned golfvet, röker in gardinerna och pimplar dig i ungtkarlshumor, så att du vid midnatt drar på med alla möjliga slagdängor och han bara skrattar och klappar händerna — då har du också både pligt och råd att verka för dina barns framtida lycka och välstånd. Blomningsdagarne äro korta, och tids nog kommer hösten.»

»Nej, nej, kära, kära gumman, börja nu inte på det der gamla temat! Jag kan det alldeles utantill som hustaflan.»

»Men du tycks ej sentera det mycket. Flickor, dömen ej er far för strängt, då han granithård och glömsk som make och far...»

»Hva befalls? Hvad pratar du?»

»Sanningens och känslans språk.»

»Jag ville snarare kalla det för maktspråk.»

»Namnet min gubbe, gör föga till saken. Men anden, anden...»

»Jaha, det är just den ja! Barn, gift er aldrig!»

»Hvad i herrans namn säger du, pappa?»

»Åh kors, jag glömde ju alldeles bort, att ni äro flickor! Då går det alltid bra.»

»Hur går det med fettisdagsbalen då?» frågade frun praktiskt.

»Ja, den går naturligtvis den,» svarade han kringränd.

»Det der är bara en slingerbult och inte något ärligt svar.»

»Kanske det skall vara två baler, en för hvar-dera?»

»Se så skall det låta, din lille slarfver,» raljerade frun. »Men jag tycker det kan vara nog med en, eller hvad tycker du sjelf?»

Han såg på klockan, drack i distraktion ett glas vatten, och gick fram till barometern för att mäta qvicksilfverpelaren.

»Tack, tack, snälla, rara pappa, du är alltid samma goda själ och lika medgörlig, så inte passar du till riksdagsman.»

»Å, sutte jag bara i kammarn, så skulle ni nog få höra på annat; men ser ni, mina barn, den är ingen vanlig sängkammare den.»

Och fastlagen firades med dans och mamma och de giftasvuxna syntes i hemligt förstånd, då häradshöfdingen och doktorn gjorde dem sin kur, och pappa kände sig som en finansminister, då han med framgång spelade muntergök och tog hem en vira i högsta färg, och ingen människa tänkte på dåliga tider så när som på Pettersson, hvilken valsat för fort med de fem hundra kronorna och nu mediterade öfver, att fastan kommer efter fastlagen.

Påskveckan.

Påskveckan är inne, marken klär sig i grönt, bladknopparne forma sig till blad, sippor, vårlökar, snödroppar bjuda nigande sina enkla behag åt vandraren, sjöfarten är öppnad, ångbåtarne göra profurer och annonsera om lustresor, äggen stiga 200 proc., de nykonfirmerade ungherrarne känna sig som små män i staten, presterna vända upp och ned på fjerdingen, om de hunnit skaffa sig någon, vetgiriga skolpojkar fiska grodrom i träskpussarne, och lössläppta pigor laborera med traditionella påskpussar.

Skärtorsdagen går allt sin gilla gång i hvardagslifvets bestyr. I allmänhet förbiser man här dess betydelse, något som man i vårt grannland Danmark ej gör, der äfven skärtorsdagen hålles som helgdag med allmän gudstjenst. Här är det egentligen aristokratien, byråkratien och den för mögnare borgarklassen, som helighålla densamma. Trängseln inom tempelmurarne är ej så besvärande

som på långfredagen, hvilken jemte juldagen och bönen på nyårsaftonen är den dag, då kyrkorna äro proppfulla och äfven en medelmåttig predikant kan skryta öfver att hafva fullt hus.

Jag har mången gång på långfredagen sett dem, som eljest föra fritänkarens eller skeptikers språk på tungan, högtidsklädda med svarta kläder och hvit halsduk kryssa utanför kyrkdörrarne.

»Har du fått sorg, eller skall du på frukostmiddag eller på Skapelsen?» har jag frågat.

»Ingendera delen, jag skall i kyrkan om jag kan komma in.»

»*Du* gå i kyrkan, som alltid . . . »

»Tyst, den här dagen är ej gjord för skämt. Det lärde mig min moder och fader och de lärde mig aldrig annat än godt.»

Men långfredagen bär sin prägel äfven i materielt hänseende. Nyponsoppa och stekt laxrygg är middagens lifrätter, såvida man håller på gammalt bruk. På qvällen stilla familjelif, der dans och spel ej gerna tillåtas. Är det nu så att familjens öfverhufvud känner en okuflig spelhunger, så må han då dunka på med ett presterligt parti bräde, men ej glutta åt kortlapparne. Den enda användning dessa kunna få är möjligen en oskyldig sympati-patience, men känner jag pappa rätt, så föredrager han brädspelet, der han känner sig mera själfständig.

*

*

*

Påskafton! • Hvilket hvimmel och stoj på salutorgen. Äldre och yngre fruar med koketta pigor, gamla hushållerskor med rifjernsfysionomier, monumentala upplagor af »prinsens gubbar», som nu äro en saga blott och stå med bruten militärisk hållning med korgen öfver ena armen och vänta på order till att förtjena sig en styfver till besken, sjäare och hamnbusar hvilka förflyttat sig från Skeppsbrons gränder för att göra tvetydiga affärer i landtmannaprodukter, klockskojareligan med sina värdiga chefer och snygga kamrater, pastor Bengtsson i lång lifrock, hög cylinderhatt och gummi-galoscher skroderande om sina flygskrifters teologiskt-vetenskapliga värde, frälsningsarméns koryféer med svarta rödbandade väderklyfvare och skalken i ögat, sundhetspoliser och källarmästare!

»Ägg, ägg, ägg!» är temat.

»Hvad gäller tjoget, min gumma lilla?» frågar källarrådet.

»En och femti och då ä di alla bruna som choklad,» svarar månglerskan, som vet att uppskatta påskens betydelse för kassan.

»Då får du allt sjelf ligga på dem.»

»Hvad är sista priset på äggena?» frågar en förständig husmoder en ärlig bondgubbe.

»En krona, frun lilla, å riktigt färska, å frun får sjelf plocka. Köp af mig, så får gumman min faddergåfva åt vår lilla nyvärpta flicka derute i Spånga.»

Ett sådant motiv förfelar aldrig sin verkan, och på kort tid är den uppriktige bonden af med sin vara till stockholmsmånglerskans förtret.

Sockerbagarfönsterna hafva en tacksam publik, som afsynar de elegant utsirade sockeräggen. Hellbacher, Landelius, Berg, Sundell och många andra fresta oss med sina lockbeten och tvinga oss att nappa på dem.

Qvällen påminner om julaftonen. Allt är frid och hemtrefnad. Småttingarne husera värre i lek-saksskåpet och tura om med hvarandra att inrida den nysadlade, blankskinande gunghästen med sina lackerade remtyg och glänsande stigbyglar; pojkarne i slyngelåldern vittja pappas cigarrlåda och räcka lång näsa åt äldre syster, som, klädd i hvitt förkläde, näpen och tyst som en liten kattunge dukar tébordet, besjälad af den himmelska tanken att nästa påsk kunna styra och ställa i eget bo, ty hon är giftasvuxen och hennes hjertans kär är en notarie, som bara väntar på fast anställning; mamma exercerar med pigan i köket och ordnar äggen under rubrikerna löskokta och hårdkokta.

Pappa är trött på aftontidningen och förargar sig öfver att det ej står ett dugg nytt i den och att komministern skall predika i den fåtaligt besökta ottesången och kanske därför tvingas att mankera aftonens viraparti, att vårtoaletterna gripa djupt i kassan och att den olycklige notarien med den fasta anställningen i perspektiv friat på allvar i april månad. Han ser på klockan och mumlar något om punktlighet, medan han flyttar jettonlådan från chiffoniern ner på spelbordet.

De efterlängtrade komma, och man leker, spelar, dricker och äter de tallösa äggen samt skrattar

hvarje gång man slår dem samman. Komministern har redan två gånger besekrat faster och hon är just färdig att med den spetsade ändan gifva honom en eftertrycklig tars, då han genom en reflexrörelse manas att nysa och får genom denna manöver hela ägget fastsmetadt ofvanom högra örat.

»Det var ingen vanlig örfil det, min helige broder,» anmärker värden skämtsamt. »Följ nu skriftens bud och vänd det andra örat till, så kan man taga dig för en lefvande telefon.»

»Den gången slog du hufvet på spiken, faster. Rätt så. Få se om du nästa år kan sköta pastoratet lika bra som du i kväll skött pastorn,» raljerar värdinnan.

»Förlåt, bäste herr komminister! Det var aldrig min mening.»

»Det vore illa annars,» svarar den förfördelade vemodsfyllt och gnider sig med servietten ofvan örat.

Notarien och informatorn, hvilka inom sig sjelfva svära på att de ej må väl af hårdkokta ägg, kunna med bästa vilja i verlden ej fatta den omtänksamma värdinnans besynnerliga mening med den rågade karott, man ställt till deras disposition, och äta den läns ej af smak, men af forskningsifver att möjligen i botten finna ett löskokadt. När borupen gått af stapeln titta de melankoliskt på hvarandra, trumma sig på västen och säga inte ett ord.

Alla ha haft roligt på sitt vis.

*

*

*

Påskdagen och annandagen strömma äfven skaror till kyrkorna, och det gör ett uppfriskande intryck att nu se den dystra svarta färgen förbytt i den röda kärlekens och lifvets färg. Predikstolen och altarringen hafva aflagt sorgeskruden, och de svarta messhakarne hvila sig till nästa år. Uppståndelsen är lifvet lyder icke blott den ortodoxa texten utan äfven den som talar i våra hjertan. Och i naturens sköte se vi densamma besannad, der

»Allt omkring är lust och mod och fogelsång.»

Den anspråkslöse hufvudstadsbons älsklingsnöje, att i det gröna med sin familj vid enkel matsäck njuta af den vackra årstiden, ser man redan under påskdagarne ansatser till. Haga, Bellevue, Uggleviken, Djurgården och andra platser vittna derom. Der föres obetänksamt nog samma luftiga lif som under de varma sommardagarna. Ringkastning och bollspel, herrarne i skjortärmarne och damerna i svala sommardragter, ty vinterkostymen är dem för tung och någon särskild vårekipering tillåter dem ej kassan, gubbarne med sin pipa eller cigarr hvila sig på den kalla torfvan, gummorna hålla trogen vakt vid deras sida och stundom hör man ett spädt barnskrik från en korgvagn, der en liten hvilar, som man ej kunnat lemna hemma utan tillsyn. Hvilka vådor ett sådant nöje vid denna tid på året kan medföra, tänker man ej på. Man vill roa sig så godt tillgångarne det medgifva och skåda Gud som han är i naturen och litar på hans försyn.

* * *

Ja, nog står den oss bi både fattiga och rika, höga och låga. Men det finnes ett som jag, ehuru eljest skämtsam stämd, allvarligt vill lägga dig på hjertat, fastän utan predikoton.

Du ser i dessa tryckta tider så mången fattig trashank med skygg blick glida dig förbi. Förvållad eller oförvållad nöd gäller för menniskovännen nästan lika. Djupast kännes nöden och armodet vid de stora helgerna, då hvardagslivets prosa lägges å sido och heligare känslor fylla vår själ. Ser du då en darrande hand ödmjukt sträcka sig till bön om en skärf, så gif honom den, om du så kan. Var förvissad om, att han då uppriktigare än mången annan önskar dig *en glad helg*.

Sommarpreludier.

»**H**ar du inte något nyttigare att göra än att hela dan stå som en öfverkypare vid vinskänken och bara titta och lukta på flaskorna? Sådant kan lätt slå sig åt hufvut, och hur ska vi då hinna till båten i rätt tid så att alla sakerna komma med? När jag tänker på möblerna nere vid kajen och den der opålitlige portvakten, som ska stå och vakta dem och kanske ränner ifrån hela härligheten liksom du i fjol!»

»Hva' befalls? Liksom jag i fjol? Sätter du mig i samma nivå som portvakten? Det är då temligen starkt,» svarade kamrern värdigt och kände på aromen af en uppslagen portvinsbutelj.

»Är det portvinet du menar?»

»Kära Stafva, låt det vara frid och lugn. Jag ska gerna omaka mig och gå ner och inspektera portvakten.»

»Det låter du bli! Nej, min gubbe, brändt barn skyr elden. Du stannar vackert hemma.

Jag vill aldrig mera upplefva något så fasaväckande som i fjol.»

»Hvad är det då för riksvigtigt, som hände i fjol? Förgick du dig på något sätt?»

»Nu går skammen på torra landet!»

»Ja bara vi väl hade hunnit dit.»

»Om *jag* förgick mig? När du sjelf till den grad kastade ditt eget jag öfver bord, glömde din pligt och gjorde maka och barn till åtlöjen för dina ungarlsfasoner? Der kommo vi helt anständiga ner och väntade oss finna sakerna ombord och dig sjelf på akterdäck, som du heligt hade lofvat. I stället stå sakerna huller om buller på kajen, der alla möjliga misstänkta personer ströfva omkring. Glas- och porslinslådorna upp- och nedvända, blomkrukorna ikullblåsta och på vår egen chäslong ligger en sämre klädd karl med gutta-perkagaloscher och segelgarn rundt om kavajen och sofver högljudt. Min förskräckelse och fasa! Den otäcka karln vågade jag ej titta åt, än mindre vidröra med paraplyt.»

'Ursäkta, förlåt, bäste herre,' måste jag i ödmjuk ton fråga en af besättningen, 'kamrer X., min man, har väl ej synts till något nyligen?'

'Känner inga andra kamrerare än de här,' svarade han barskt och kastade en pyts diskvatten midt för näsan på mig i strömmen.

Sedan jag uppgifvit ditt signalement alldeles som jag föreställer mig att de måste göra i polisen och gifvit honom en hacka, fick jag då ändtligen veta, att en tjock, glad herre med ditt utseende

hade tittat och petat ett litet tag på våra saker och sedan talat med kapten, hvarefter de båda gått uppåt Slottsbacken till, förmodligen till Skomakarkällarn, tillade han med ett rått skratt.»

»Det var en fasligt torr och långgrandig historia, det här,» afbröt kamrern.

»Åja, den går nog i dig, helgon. 'Spring genast till Skomakarkällarn', sa' jag åt vår lille Svante, 'och hör efter om pappa fins der! Beskrif hur pappa ser ut och säg att vi vänta honom'. Det oskyldiga barnet bringade det öfverraskande svaret, att alla der på stället kände hans fader bra och att pappa redan varit der två gånger och förmodligen kom tillbaka på sin vanliga tid klockan half sju.»

Kamrern började nu i förargelsen hvissla på »Jord och himmel jag glömmet natt och dag».

»Hvissla gerna, om du dermed tror dig kunna qväfva samvetets och sanningens röst. Jag har gud vare lof goda lungor. Alltnog, efter denna olyckspost återstod mig intet annat än att fråga efter kapten. 'Han är för tillfället upptagen af en gammal bekant och sitter i försalongen', svarades det mig.

Jag bemannade mig och höll på att ramla på hufvut i en mörk trappa lika den jag föreställer mig som nedgången till katakomberna. Ett moln af tobaksrök tvingade mig att hemta andan.»

»Det var då väl det.»

»Afbryt mig inte, Mathias! Berättelsen må ha sin gång, och det må bli ditt straff.»

»Ja, men jag kan ju den utantill i rappet.»

»När jag hemtat andan och var färdig med mitt 'ursäkta, förlåt mig', så stockade sig orden i halsen på mig genom ditt frenetiska skratt och kaptens applåder, hvarför, det vet jag ej, men säkert var det någon dum anekdot eller dylikt, som den der stackarn Pettersson på sitt ekivåka språk fått traktera er med för att sjelf trakteras.»

»Du ska då jemt gnaga på Pettersson. Det är intet ondt i den mannen.»

»Nej, han la' in sin stat i förgår, så att nu lefver han sorgfritt på massan.»

»Det blir ju massans sak och inte hans.»

»Det hör inte hit. Och den der kapten då, som såg ut som typen för en rundbult eller rullbult, hvad det nu heter på sjömansspråket. Skall det kallas för att hålla ordning på sitt fartyg det att proppa ner sig i försalongen och föra ett hejdunkomlif med familjefäder, som sakna ambition?»

»Åh, det var det värsta jag fått höra på länge,» menade kamrern och såg på klockan.

»Om ej klockan vore så mycket, skulle jag påminna dig om, hvilka inkarneradt frivola och illpariga blickar du kastade på den der tossan till uppapperska med lugg ända ner till ögonbrynen, medan du förstulet gaf henne två kronor i drickspengar.»

»Det är inte sant! Det var bara en!»

»En eller tjugu kommer på ett ut! Skam är det af en gift karl att så slösa, då han i hemmet gnäller som en piphare, om hans hustru en vacker vårdag vågar proponera stora promenaden om

Djurgården med en liten familjemiddag på Lidingöbro värdshus. Den af dig afgudade och för sin hustru beklagansvärde Pettersson, fattig på mynt som en kyrkråtta, skulle gudbevars också ge sin tribut, fastän ej i pengar, och skämdes ej att inför mina ögon nypa den slampan i kinden och smacka med tungan alldeles som om han satt på en kuskbock. Och både du, kapten och hon skrattade så osmakligt deråt, att jag blygdes å edra vägnar.»

»Men kunde det inte vara nog nu med det här raljerit? Det blef ju bra sedan, vill jag minnas.»

»Du mins visst ingenting, för du sof som en stock i kaptens hytt hela färden och lät mig betala frakten och biljetterna.»

»Se så der ja, ä vi nu der igen! Hur många gånger har jag ej blifvit påmind om det och hur ofta har jag ej fått betala den skulden!»

»Derför är det bäst att du lemnar i förskott den här gången, så begrafver jag samtaleet och hoppas på bättre tider.»

»*Hvad* skulle portvakten ner med sakerna att göra den här gången? Det är hans opålitlighet som ådragit mig en sparlakanslexa och, hvad värre är, hotar min plånbok för husfredens skull. Förskott heter det så kraftigt. Om jag skjuter till sju tusen förskott, så blir det ändå jag som ofvanpå får betala skottpengarne.»

»Frun, snickarn är här med gossarnes blompress,» anmälde pigan.

»Jag kommer genast. Se så, raska på, hit med pengar, Mathias! Snickarn väntar på betal-

ning för pressen, och pressen är en makt, det veta vi alla. Nå, hur går det nu då?»

»Är det ingenting annat än pressen, den skall jag gerna betala som nödvändig, men dina förskotter . . .»

»Dem lägger jag ut för sjelf på hushållspengarne,» svarade hon listigt.

»Nej, rör inte dem,» blef det ifriga svaret. »Det kommer hela familjen att lida på. Åh, hvilken orm i myrstack jag är! Fan må ta portvakten! säger jag ännu en gång.»

»Herre gud, han, vilja vi väl hoppas, står sauverad nere vid Skeppsbron.»

»Ja, tyvärr.»

»Nå qvicka på nu då!»

»Du står väl inte i sjön heller.»

»Nej, men ångbåten står der.»

»Tag syndpengarne,» svarade han melankoliskt, »men kom också ihåg att frakten och utfärden äro betalda öfver och inte under.»

»Utfärden? Inte har jag menat utfärden.»

»För hvad är det då du har motiverat hela långa tiden och pratat om förskotter och andra galenskaper?»

»Jag har bara menat hemfärden i höst. Nej men käre, käre lille gubben, hvad går åt dig? Är du sjuk? Du rullar så vildt med ögonen. Sansa och lugna dig för all del.»

»Åååh, hade jag portvakten här, så nog skulle jag läsa lagen för honom.»

»Mathias lille,» hördes i nästa rum fruns smek-samma röst, »om du vore riktigt snäll som alltid, så gaf du mig ett par tidningar, samma hvilken sort, att lägga mellan glasassietterna, så att de ej komma att skaka för mycket. Båten rullar så lätt på Baggensfjärden, och då är det bäst att allt är väl emballerat. Vill du sedan klippa små ok-tavformater, så slipper jag besvära pigan, som är ovan vid att klippa i papper. Hörde du, älsklingen?»

»Ja, jag har öron att höra med både i dur och moll.»

»Ville du ge mig ett parasoll? Tack, hellre då en portativ regnkappa från Kuntze. En sådan har jag önskat mig ända se'n i fjol.»

»Nu kan det vara nog med fjolåret och dess olyckshändelser. Sjelf har jag inte råd att färga om min gamla panamahatt, och jag begriper inte heller, hvart den har tagit vägen. Han var mig kär med sina yfviga brätten, och sjelf hade jag köpt den på en konkursrealisation för rampris, och hvart jag kom, ingaf den hatten respekt och anledning till kommersiella och industriella samtal. Jag behöfde ej anstränga min hjerna ett dugg bara jag bar den på hufvudet.»

»Lovis!» ropade han åt pigan. »Har hon sett till min panamahatt?»

»Åh herre gud, söta, goda kamrern,» sade hon med gråten i halsen, »förlåt mig, förlåt mig. Jag är så olycklig och måste väl ut med sanningen.»

»Ja, inte tänker hon väl stå och ljuga mig opp i syna.»

»Nej, för all del. Men jag har så svårt att säga sanningen här vid lag.»

»Kläm bara fram med den genast.»

»Det kan jag omöjligen.»

»Hur så då?»

»Den sitter här!» utropade hon med värma och slog sig på turnyren.

»Åh fly för svedda granater, hvilket simpelt ställe!»

»Ja söta, goda kamrern, det är precis ej ensamt mitt fel, ty vid sista rengöringen såg frun på hatten och sa' att den var det mest fula och smaklösa plagg hon sett i sin dar, och så sa' hon åt mig: kan du använda skrållan, så ta'na gerna för mej, hon bara ligger och skräpar här. Jag funderade på bästa sätt, och nu gu'nåde mej sitter hon der hon sitter. Förlåt mig, snälla kamrern, jag skall aldrig göra om'et, men frun gaf mig tillstånd och tyckte, att den klädde mig lika bra som kamrern.»

»Men det är mig obegripligt, hvar du har gjort af brätterna.»

»Ack, snälla kamrern, di räckte syperbt till en schäferhatt åt moster Lotta.»

»Jo, jag tackar jag! Inte hade jag precis anat en sådan final af min första affär på egen hand, men för framtiden kan du ju låta mina hufvudbonader få vara i fred för dina turnyrer. Gör hellre schäferhattar af dem och spring nu till hatt-

makarn och hemta mig en hög grå hatt efter mitt hufvud, men säj uttryckligen till att det ej får finnas någon fjeder i den, hör du det.»

»Åh gubevara mej, jag är väl ingen vanlig kamel heller,» svarade hon och guppade bort under kamrerns kritiska ögon, hvilka dystert spejade på vibrationerna i den malplacerade panamahatten.

I förtreten förklarade han sig nöjd med sin lott, hvarpå frun frågade honom:

»Nå, hvarför skall du jemt bråka, Mathias?»

»Jag?»

»Du ja?»

»Nej, kära Stafva, börja inte om igen. Nu kan det vara nog, bara vi vore säkra för portvakten.»

»Portvakten! Han har varit hemma nykter och stadgad långt innan du började dispyten.»

»Innan du fick förskottet menar du väl?»

»Som du vill.»

»Hade jag bara vetat det!»

»Nå hvad mer?»

»Så hade jag blifvit en dag visare och rikare.»

Luften söker.

Söndagens sol rann upp med högblå himmel och sommarlik temperatur. Lustbåtarne ketterade med eleganta vårtoaletter, ångade af verksamhetslust efter sin vintersömn och vinkade med fraicha vimplar och flaggor åt hvem som ville vara med ett välkommen ut till landet, ut till foglarne. Den gamle kaptenen stod fryntlig och väderbiten vid sidan om landgången, helsande och nickande faderligt åt de gamla sommargästerna och med mönsterblickar på de nya. Der är lif och lust, åkande, springande och gående hafva den lilla skutan till mål, det vackra vädret har syrsatt blodet och spänt pulsarne på gammal och ung, ja till och med den inbitne, sirlige, pensionsmessige ungarlen höll jag på att säga, fastän jag naturligtvis menar kamrern, har beslutat sig för en wedding-trip med sitt knarriga humör, dertill påstött af sin vän grosshandlarn, som med familj ämnar inspektera sitt sommarnöje och äta frukost på verandan.

Nu ringer det första gången och ännu syns ej kamrern till, så andra och så tredje gången. Grosshandlaren spejar ifrigt och söker öfvertala kaptenen att dröja några minuter. Men när Jakobs klocka slagit sista slaget på nio, så kommenderas:

»Tag in landgången!»

»Ja men, bästa herr kapten, bara *ett par* minuter till! Gudskelof jag ser honom der vid mör-sarne omkring Karl den tolfte.»

»Den der, som går så försigtigt som om han gick på glanskis! Inte ska han på nå'n båt! Det fins dessutom personer, som ha till princip att komma för sent till jernvägar och ångbåtar.»

»I det fallet har visst *han* inga principer. Säkerligen den första lusttur han gör i sitt lif. Men han håller strängt på den akademiska qvarten sedan sin Upsalatid.»

»Då ska vi lära honom mores. Jag kan latin jag med, herr grosshandlare. Loss! Back i maskin, back!»

»Ohoj! Stanna der, skeppare! Klockan är inte qvarten öfver ännu!» ropade kamrern och hötte med käppen som en pedagog från sjutton-hundratalet.

»Jag undrar, om jag stannade här på fläcken, huruvida han vågade ett hopp. Nå'n sjömanstyp är han inte. Men för grosshandlarns skull, så stopp och ett slag framåt!»

Kamrern halades ombord i fören och mumlade några dofva ord om att i hans barndom sådana här halsbrytande sporter ej voro på modet

och att det blef första och sista gången han offentligen kom att exponera sig som lefvande gallion till profana sjåares och taktlösa passagerares ohejdade munterhet och till sin egen förtviflan öfver att alla byxknapparne vid den vågade gymnastiken hade abdikerat och han, en vasariddare, kanske måste förödmjuka sig att af besättningen låna en simpel svångrem för att kunna röra sig fritt och ogeneradt. Med sprucken löskrage, ramponerade pantalonger och echaufferadt minspel trefvade han sig fram förbi maskinrummet in på akterdäck och kom i förbifarten att med sin tunga podagerfot tangera vristen på en bedagad matvaruhandlerska, som härvid uppgaf ett indiantjut, hvilket på ett oroväckande sätt satte hans nervösa morgontemperament i svallning. Snart fann han sig omringad af vännens talrika familj, hvars sista ättling låg i sin korgvagn och af honom kristnats till »Tricken» såsom varande den sjunde i ordningen.

»Välkommen farbror, välkommen farbror!»
haglade friska barnröster omkring honom. »Att farbror kan äntra på bogspröt, det var styft, det kunde vi aldrig tro.»

»Ja, det är bra som det är,» svarade kamrern. »Låt mig sansa mig en smula och njuta af försmaken af det här folknöjet, som är något spritt nytt, om också icke precis så tilltalande för mig.»

»Titta der farbror! Är det inte en bark?»

Kamrern sköt glasögonen upp på pannan, skymde med handen solen, fixerade skarpt rakt framför sig och sade med ett slags humbug:

»Kork, min gosse!»

»Det är skeppet der ute på reddan, som gossen menar,» upplyste grosshandlaren.

»I så fall har jag må hända ej gifvit en exakt uppgift. Jag trodde han menade den här lifräddningsbojen, som skymmer utsigten för mig.»

»Hvad är det der för flagga, farbror? Holländare eller finne?»

»Fasligt examinerande på gamla dar! Hur många färger har den?»

»Tre.»

»Inte värre än så. Då är det ju en vanlig trikolor!»

»Men Holland och Finland ha ju samma färger.»

»Ja, bara man vänder upp och ner på dem. Men nu är jag trött att tala vid menniskor.»

»Bror skall inte sitta på platsen öfver den der lilla svarta kistan,» sade grosshandlaren. »Inte för att någon olycka är att befara, men man får lof att vara försiktig, allra helst när det gäller ens eget skinn. Den innehåller litet nojs till destillatorn på Goda Hoppsudden, hvars nybygda villa i dag inviges.»

»Hvad skulle det vara för nojs, som man måste vara försiktig och rädd för? Jag sitter ganska bra här, om jag undantager kettingen, som rullar och hväser som en skallerorm bakom mina guttaperkahällor.»

»Jag vill bara säga dig, att den är laddad med fyrverkeripjeser.»

Han flög upp som en raket och frågade efter närmsta brygga. Biljettpojken kom med sin väska och på hans fråga om station svarade han »Fjäderholmarne», som ej anlöptes.

»Du tänker väl ej lemna oss?» sade grosshandlaren. »Följ mig förut, så är du i säkerhet. Der fins en liten salong för dem som sätta värde på ro och lugn.»

»Nå det låter höra sig!»

»Här är nedgången.»

»Är det möjligt? Jag saknar den vänligt vinkande handen, som pekar i trappan. Ovanligt proper lukt, hvarken matos eller tobaksdoft. Det borde egentligen finnas en ledstång i sådana här fallrepstrappor. Men jag får väl göra som på gamla Garibaldi i Upsala och gå baklänges ner och framlänges upp. Ja, herre gud, ack vill man blott sjunga, nog finner man ord.»

Han gjorde ansatser till feststämning och började hvissla melodien till »I dessa fridens bygder».

I det relativa mörker, som rådde i den så kallade försalongen, hvarest befunno sig några tidningsläsande herrar och en moder som vyssjade sitt barn till ro, urskilde han ej genast att han befann sig i en salong, som ingalunda motsvarade Garibaldi's och andra ångbåtars förlokaler.

»Märkvärdigt att inte smörgåsbordet ännu är dukadt,» hviskade han förtroligt.

»Här begagnas aldrig sådant.»

»Jaså, inte det! Hör hit, hvar ha vi lilla Hebe?»

»Tyst, bror väcker uppmärksamhet.»

»Åh, jag tycker att ungen sofver ganska lugnt, fastän hans plats väl egentligen ej borde vara här.»

Så gick han försiktigt på tå till skansdörren och knackade på ett mystiskt sätt, under det han gläntade på den samma.

»Fröken lilia, kan man få något till lifs?»

»Stäng dörrn, din gamle syndare!» skrek en halfsofvande matros, hvars sömn han störde.

* * *

Man landade vid bryggan. Kamrern erbjöd sig af pur artighet att med ööfvad hand i stället för barnflickan, som var belastad med matkorgar, bogsera Trickens barnvagn öfver landgången, hvarvid hans ångbåtsbiljett blåste i sjön och han måste utkämpa en ordvexling med båtkallen, som förargade honom ända tills de hunnit verandan.

»Nu få vi lefva på fältfot,» sade grosshandlaren, »så när som på farbror, hvars ålder berättigar honom till barnens uppmärksamhet.»

Vid dessa lystringsord hoppade tre rustibussar upp i hans breda knä, ett par jonglerade oförsiktigt med knif och gaffel bakom hans rankiga Wienerstol, hvars alla skrufvar efter vanligheten voro lösa, och en tvingade honom att afgifva löfte på att efter frukosten hjälpa till att söka löjrom i träsket.

»Nå, hur tycker bror om utsigten härifrån?»

»Åjo, naturen ter sig skön, fast ännu inte grön.»

»Ser man på bara, kommer inte ådran på dig! Du är ju rent poetiskt stämd.»

»Ja,» svarade kamrern med ett något förändradt citat, »i går var jag larv, i natt puppa, i dag är jag fjäril, i morgon fins jag kanske ej mera till: jag vill i dag njuta af lifvet!»

»Hurra, farbror! Vi ha både slagträn, vanliga bollar och sparkbollar, croquet och velocipeder här ute. Farbror får den största med två hjul och ska åka i spetsen och sjunga kopparslagarvisan och vi hvissla refrängen.»

»Jag har inte den äran att känna den kompositionen.»

»Äh, den låter så här!»

Och der blef ett hvisslande, som aldrig ville taga slut, gjorde den gamle ungarlen förtviflad och tvang honom att fråga, hur dags nästa båt gick till stan.

»Klockan fyra!»

»Herre gud!» suckade han. »Här på bondlandet tycks man ej lefva i kommunikationernas tidehvarf.»

»Det är väl värre än så,» afbröt grosshandlaren, »pigian har glömt korgen med ölet och vinbuteljerna i, så att för oss återstår blott att proba mjölken. Fasligt förargligt!»

Kamrern blef till den grad perplex, att han endast kunde framstamma en sväfvande fråga om

pigans ålder jemte en antydning om de oförlåtliga brister, som vidlåda tjänstefolks bildning och moraliska uppfostran. För resten började han känna, att luften sökte honom ovanligt skarpt, och utbad sig efter frukosten en liten siesta, som varade till middagsbåten kom.

Hvad han derunder drömde talade han aldrig om. Somliga gissade, att han sett sig klädd i jockeymössa, röd jacka och brandgula velocipedbyxor med ohejdad fart från en hög bicykel rullade ned i ett famnsdjupt täckdike, der gula hästhofvar och snabbfotade salamandrar hade sin varelse; andra att, medan han i skjortärmarne spelade lyra, en sparkboll tarsat honom i nacken, så att han blifvit beredd på att skriva sitt testamente; och slutligen andra, att han beslutat sig för att köpa sig en mjölkseparator.

Men på hemfärden gungade vågorna, kraxade måsarne, svalkade brisarne och steg humöret. Vid kajen tog han dock oakadt alla värdfolkets protester ett ömt farväl, och på grosshandlarens deltagande fråga, om luften verkligen sökt honom så mycket, svarade han:

»Ofantligt!»

I ensamheten tog han sig en åkare, lät köra sig till Hasselbacken, der det också fins veranda, och började känna sig hemmastadd igen.

Sommarbref från Lidingön.

1885.

»**H**vad hade vi egentligen på landet att göra? Jag säger det, min gubbe, att få vi inte ett isskåp, så komma vi förr eller senare att svälta ihjäl på vårt sommarnöje. Smöret rinner som härsken olja, osten svettas och luktar värre än senapssprit, anjovisen jäser, rensteken och skinkan duga ej till annat än att i bästa fall bräcka, och mjölken gör filbunke af sig sjelf — för att nu inte tala om drickat och ölet, som smälla korkarne i luften, så att det står härliga till, och af tjugufem halfva ha vi blott hälften användbara; resten förökar bryggarnes runda inkomster.»

»Men vi ha ju is,» svarade en filosofisk röst.

»Tack, min vän! Hvar skulle egentligen den finnas i stekhettan?»

»Nere vid sjön, på samma ställe som i fjol.»

»Åh, du är gudomlig!»

»Hå hå, ja, ja!» suckade hr Pilqvist; ty dialogen utspann sig mellan familjen Pilqvists båda öfverhufvuden, under det att en vindfläkt susade öfver mannens kopparfärgade ansigte, der han i en onaturlig ställning hvilade sin kroppshydda i en bristfällig hängmatta, provisoriskt uppsatt mellan två tallar i skogsbacken.

»Vet du inte, att is smälter?»

»Joo, men man kan lägga sågspån på'n, så håller han sig.»

»Det visste jag långt innan du blef... (född, höll hon på att säga, men ändrade sig till:) — långt innan du hade aning om det. Men,» fortfor hon, »när de välsignade igelkottarne här på ön inte göra annat än mugga sågspån från middag till qväll, så kan icke den och den få isen att hålla. Det var också ett snilledrag att utplantera så'na der odjur, der hederligt folk skall betala dryga pengar för att lefva på konserver och kanske skaffa sig skörbjugg på kuppen.»

»Åhå, det lyckas väl inte,» småskrattade han i hängmattan.

»Lyckas!» afbröt honom frun. »Det var ett sämre valdt uttryck.»

»Hör du, min gumma lilla,» svarade han, »för det första vill jag upplysa dig om, att igelkottarne icke äro några odjur och icke heller äta sågspån, och för det andra, att det var en förbannadt klok karl, ty icke var det någon qvinna, som utplante-rade dem på denna råttkoloni; och för det tredje,

att sågspånens försvinnande har du att tacka dina egna herrar söner för.»

»Nej, käre P., nu börjar du med dina fantasier igen. Vill du kasta skugga på våra barn i en sådan bagatellsak?»

»Lagom bagatell tyckte du nyss. Men jag kan sanningsenligt bedyra dig, att jag varit vittne till då våra förhoppningsfulle i sällskap med Ljungens och Rönnlöfvens barn med en ifver, lik den en gasarbetare utvecklar, då ett gasrör brustit, packat sina skottkärror fulla med den sågspån, som du låtit de oskyldiga igelkottarne äta upp. På min fråga, hvad detta ofog tjenade till, fick jag till svar, att de skulle leka nordpolsexpedition och is måste de således ha. Våra båda äldsta äro Nordenskiöld och Palander, de öfriga uteslutande vetenskapsmän. Och nu kan det vara nog med den saken. Isskåpet skall du få, och ställ det hvar som helst — det blir i alla fall du som bestämmer platsen.»

Hr P. tog sig en öfverhalare ur hängmattan, och när han detta gjort, befalde frun sin herre och man att oförtöfvadt knalla sig i väg till metbryggan och dra upp ett halft tjog fiskar, så vida han önskade något färskt till supén.

Af ofvanstående samtal finner man, att en hög temperatur är rådande här, att igelkottar och råttor göra sina fälttjenstövningar mot hvarandra, att ishafsexpeditionerna trots värmen lefva i friskt minne, samt att äktenskapets smäräfvar trivas lika godt på landet som i staden.

Naturen står i sin fägring. Prunkande ängar och sädesfält, rosenröda smultron vid dikeskanterna, geranier, ranunkler, nattviol och den blyga linnæan med sin berusande doft utbjuda sina behag. Myggor, getingar, trollsländor, dag- och nattfjärilar jemte många andra insekter lemna ett rikt material för entomologen. Svalorna flyga högt, trasten qvittrar vackra serenader, stensqvättan hoppar lifligt från klint till klint, och spillkråkan klättrar med styf stjert på trädstammarne, under det att den illistiga skatan, med ett samvete à la villatjufven Johansson, söker undgå faran af ett olycksbringande skott från någon salongsbössa, och flugsnapparen i lugn och ro värper sina ägg i den mossa, som skyler jorden i blomkrukorna på min veranda. Ormar är det godt om, mest huggormar. Af ödlornas älskvärda familj är ormslån eller kopparormen nästan som barn i huset. Jag hinner knappt gå några steg från byggningen på min morgonpromenad, förrän en sådan der smidig, metallglänsande varelse helsar mig god morgon, och roar det mig att taga honom i nacken, så spottar han hvitgult slem liksom herrarne, då de dricka sitt emser i vattenbutiken på morgonqvisten. Bäst tycker han om att hvila i kavajfickan. Han kan då alltid vara mig ett godt vapen mot landstrykare, och jag håller vad om, att en sådan der liten oskyldig varelse inger mera respekt än dussinet sexpipiga revolverar, om jag med öfvad hand presenterar honom, då jag tillfrågas: »Pengar eller lifvet?»

Efter morgonpromenaden återvänder jag svettig och varm och njuter vid tanken på det uppfriskande bad, som enligt min badtimme bör komma mig till godo. Ni vet kanske ej, hvad det vill säga att bada på timme; men jag vet det och har en sorglig erfarenhet deraf, just emedan jag har den oturen att vara inflickad mellan två fruntimmers-timmar. Sedan jag af delikatess för det täcka könet och inrotad vana afbidat qvarten, vågar jag mig ned till badhuset i förhoppning att ej komma för bittida. Till min förargelse saknar jag badnyckeln på spiken, tror att damerna glömt att upphänga den samma, går rakt på badhusdörren, men hejdas af klingande skrattsalvor från badande nymfer, som under säkra tag i tåglinan sparka i vattnet allt hvad benen förmå och dessemellan ropa »huuu», då de försöka doppa sig. Nu har jag tyvärr klart för mig, att de nyligen börjat badet. Jag svär som en gardeskorporal och fördömer min feghet att ej våga knacka på dörren, men tröstar mig med att, om jag ock detta gjorde, det gagnade till intet, ty så ohejdadt uppsluppna äro Evas döttrar i paradisdrägt, att de sakna öron för allt hvad allvar och sunda föreställningar heta. Tio och en half minuter förrän min badtimme gått till ända ser jag damernas kohort elastiskt tåga förbi mig, och med mössan i ena handen mottager jag under en artig bugning badnyckeln i den andra. Jag är blifven martyr för min artighet och har i perspektiv att efter tio minuter höra djerfva knackningar på badhusdörren och möjligen en och

annan uddvass gliring öfver min tölpaktighet att inkräkta på andras badtimmar.

Helsotillståndet på ön är godt trots markens sankta beskaffenhet; ångbåtarne hafva ökat turernas antal; pianoklink samt ambulatoriska positivspelare och qvinliga trubadurer, som lida af kronisk heshet och sjunga offenbachare, grassera som fordom; öboarnas oförskämda prejeri med deras landtprodukter, som betinga minst dubbla priset mot torgpriset i staden — allt går i samma trall som förr.

Askrikefjärden med sitt långgrund med botten af sammetsmjuk skrifsand och sina smäckra segelkuttrar på, Södergarn med sina lummiga skogsbackar och sin uppfriskande källa, Elfvik med sina bördiga åkrar och ängar och sin vackra utsigt åt stora segelleden, många andra platser att förtiga, göra onekligen ön till en af Stockholms vackraste omgifningar.

Men icke alla hafva sinne för det sköna i naturen. Till exempel min onkel X., en inbiten stockholmare, nobisgubbe och original, är typen för en af dessa prosaiska naturer, hvilka med ett visst förakt uttala sig om landtlifvets behag. Icke en utan flere gånger, då jag inbjudit honom att dela min sommarnjutning härute, har jag fått till svar:

»Man bör vara mindre än halfbildad för att kunna finna något nöje i att boxas på en rankig ångbåt, som till och med saknar hvarje tecken till restauration... och så vara artig mot styrman, för att han skall hålla land med båten, när man

halar sig på en trasig brygga och kanske i brådskan glömmet öfverrocken kvar. Nej, jag tackar!»

»Ja, men farbror kan åka ut,» invände jag.

»Åka! Du lär visst ha några hästar att åka efter, du, och för resten om också du skaffade fyrspann af åkar- och hyrkuskkampar, så gjorde jag mig ändå inte löjlig. Jag är för gammal och god att sitta och titta en lunsig kusk i ryggen och se hur han jonglerar med piskan både fram och bak. Nej, jag tror vi dröjer.»

»Ja men gå ut då!» inföll jag mera på spe.

Ett par ögon med glansen af Ehrenkroks bröst-karameller rullade som svar. När gubben hemtat sig, sade han allvarligt:

»Lofva att inte sätta mitt blod i svallning! Tala aldrig med mig om landet! Jag mår illa, när jag tänker på alla dess vedervärdigheter, och beklagar af innersta hjerta de stackars offer, som blindt tro att de njuta, då de bara plåga sig. Hvad hin är det för nöje att timtals sitta med ett spö i handen och se sig starrblind på en korkbit för att, om lyckan är god, dra upp en löja, mört eller kanske en snorgers? Säg inte att ni ta aborrar, gäddor och ålar, ty dem köper ni; och det der välsignade badet, som skall verka så välgörande! Snufva, förkylning, sendrag och möjligen ett slaganfall bli följderna deraf. Segling — ja gubbevars, det är ett bra medel för dem som ha dåliga affärer och äro ledsna vid lifvet. Promenader och klättringar öfver gärdesgårdar, stättor och stenrösen passa för gymnastikföreningar men

inte för gammalt folk; och kanske när ni ligger i gröngräset, som ni i alla fall skaffa er en bronkit på, en så'n der liten ringlad älskling i form af en huggorm kysser er på foten! Nej, låt mig ha min smak. Gud vare tackad, jag har Berns, Blanchs och Hasselbacken... der firar jag min sommar.»

»Fira då,» svarade jag och skyndade mig till båten.

En etikettfråga.

»**M**jenare, farbror, välkommen, välkommen i det gröna! Det var en välsignad sak, att vi fick tull på osten, sannerligen i mitt tycke en liten kulturhistorisk skiss. Farbror förstår hvad jag menar?» helsade hökar Cornelius Pettersson, klädd i svajig jockeymössa, nystärkt hamprock med slejf bak i, saffransgul väst med *en* knapp mer än knapphålen, hvita byxor med svarta guttaperkahällor och lättvalsade smärtingsskor med ett genèvekors på hvardera vristen.

»Ja för all del, min hedersbror!» svarade kamrern artigt utan att begripa en atom af andemeningen.

»Det var för väl det. Förbaska mej jag själf begriper hvad jag sa'. Men så är det att vara bildad och upplyst här i verlden. Jag för min del kan bara femtio franska glosor, men olyckan är att jag aldrig kommer i håg dem, när jag behöfver dem, fastän jag på genomresa till Paris tog styfva

lektioner i Osnabrück för en rutinerad språklärare, som kallade sig professor.»

»Ja, säll är den som kan behålla sin oförfalskade barnatro,» svarade kamrern tanklöst och omotiveradt, medan han klumpigt gjorde en *pas de deux* för en fullmogen padda, hvilken eljest ovilkorligen skulle krossats under hans fullvigtiga koturn.

»Hur sa' farbror?» frågade Cornelius på afstånd. »Talte farbror om att ro? Det låter göra sig, den önskan ska inte vara svår att tillfredsställa. Här ha vi båten från Långholmsvarfvet med två lösa och två fasta åror. Farbror och jag ta de lösa och Smocken och Pirre de fasta. En liten roddtur före maten får man aptit af.»

»Nej, för tusan hakar, min högtärade broder,» sade kamrern sirligt med hjertat i halsgropen. »Bror har alldeles misshört sig. Jag har inte yttrat ett ord om att vi skulle börja kajka och ro. Ro söker jag på annat sätt. Det var något om *tro* jag talte, ehuru jag nu ej perfekt erinrar mig hvad jag mente.»

»Inte det? Det vet jag.»

»Hur är det möjligt?»

»Lika möjligt som då farbror visste, hvad jag mente med den kulturhistoriska skissen.»

»Jag *begriper* inte,» sade kamrern för att byta samtalsämne, medan han torkade svetten ur pannan och hatten, »att jag på gamla dar fått en så brinnande törst, fastän min hushållerska svär

på att jag är för bitter för att kunna ha sockersjukan.»

»Inte värre än så. Här ha vi en gudakälla med mahognyfärgadt jernvatten,» svarade Cornelius och pekade till kamrerns fasa på en dyigtunna utan lock, som stack upp ur träsket bredvid landsvägen. »Pirre, spring genast ner i båten efter öskaret åt farbror, men geschwindt skall det gå, för han är mycket törstig!»

»Åh, jag ber tusen gånger ett tack för brors uppmärksamhet och välvilja, men jag tror nästan att jag hellre skulle föredraga en flaska vichy eller något i den stilen. Inte annat jag kan se i den här naturliga källan, som bror tycks sätta så högt värde på, så rör sig der ett ohejdadt friskt växt- och djurlif, som onekligen bättre lämpar sig för ett aqvarium än för en normal, till åren något kommen menniskomage.»

»Lappri! Sådant skummar man af, med flata hand . . .»

»Här är bægarn, farbror!» ropade Pirre och viftade med ett gredelinmåladt öskar.

»Tack, min gosse! Men säkert är inte den skapad för min tandrad. Han har ju en hel skottkärras volym.»

»Äh, det går nog, bara farbror försöker.»

»Se så, raljera nu inte, utan låtom oss gå framåt fridsamt och lugnt. När vi komma fram, får jag ju alltid tillfredsställa mina begär.»

»Muuuuuh!» mullrade det med åskans dån några famnar derifrån och man såg en behornad

svinfylking, anförd af en tjur i fyrsprång ila emot Cornelius' röda jockeymössa.

»Rädde sig den som kan!» ropade Cornelius fegt. »Fly! Vi ä' förlorade allihopa! Hur har den der svarta besten fått permissionssedel nu igen? Till båten, till båten, alle man! Och raskt lägg ut!»

Innan kamrern visste ordet af, befann han sig i båten med det öfriga sällskapet. Hur han kommit dit var honom en gåta, men faktum är att han hade stark hjertklappning och kände det svalt att sitta i strumpfötterna, ty stöflarna hade fastnat i träsket.

»Åh, hå, hå, hå, hå,» pustade han med benen halft till väders för att ej blöta strumporna, »det här gick värre än på gymnastiken i barndomens da'r. Och med hvilken effekt sedan! Hva' var det *nu* igen?» Och han bockade sig framåt och smekte sig på ryggen.

»Det var bara Smockens åra, som tassa farbror i ryggen litet, för att farbror är så liflig och inte sitter rätt i båten. Se, så der ja, vicka inte till nu igen, vi ä' inte på land.»

»Nej, det ska gudarne veta.»

»Ordning i allt, sa' sotar Bergström. Kom i håg det, farbror! Våra lif äro nyss tack vare vågade voltiger bergade, men *nu* gunga vi på böljan blå, och då duger det inte att vara bekväm.»

»Hur ska jag sitta då? Jag står inte ut längre med att hålla fötterna i luften.»

»Pirre, stick på presenningen der i förn och bred ut den på botten, så kan farbror hvila sig på den och slippa Smockens stötar.»

»Det vill säga, jag skall användas som barlast?»

»Tills vidare bara!»

»Ja, min käre Cornelius, det må jag säga med all aktning för din beprisade gästfrihet, att det här var ett mindre intressant nöje för mig.»

»Schyyy!» hväste Cornelius. »Skräm inte fiskarne. Pirre håller på att få napp. Kanske farbror vill ha ett gädddrag att leka med?»

»Nej, jag tackar! Men finnes det möjligen en nautisk handbok att tillgå, så kanske jag skulle kunna ge några goda råd.»

»Sådana begagnas inte på sommarnöjen. Men farbror var ju så törstig. Pirre, ta opp en flaska vatten der i förn och servera farbror.»

»Ändå något,» inföll kamrern.

Han drack nästan i ett tag sina styfva två glas och frågade vid eftersmaken med tårar i ögonen, hvilken vattenfabrik som var leverantör.

»Smakte det inte bra? Vi bruka ta af apotekarnes.»

»Det var märkvärdigt. Jag tar der också. Det kan ju hända att det har tagit bismak af cyklonen.»

»Pirre, hallå! Se efter på etiketten, om det inte är apotekarnes vatten.»

»Jo, det är det visst det. Här står på etiketten: Apotekarnes mineralvattens aktiebolag, Nybrogatan n:o 35, Stockholm.»

»Jaa, hva står der sedan då?»

»Svenska farmakopéns Bittervatten, står det, kontrollant, professoren med. doktor O. Hammarsten.»

Kamrern gjorde ögon som mandarinkoppar, slöt presenningen om sig och bad dem styra rask kurs på närmsta holme.

»Det var ett fatalt misstag! Snälla farbror, ursäkta, ursäkta!»

Han svarade inte ett ord utan bara höll utkik på babordssida.

»Farbror, jag bedyrar att det ej är gjordt med vett och vilja.»

»Fattades bara det!»

»Men det är den der bedagade guvernantens fel alltsammans. Hon ska i ur och skur ha alla sina mineralvatten med sig, och nu har den här kommit med i misstag. Jag fick i mig en marienbader jag på sjelfva midsommarafton och en saidschützer i förra veckan på Jeremiasdagen. Så att nog har *jag* också haft mina prof.»

»Tig! Ä' vi inte snart i land?»

»Jo, vi raska på allt hvad tygena håller. Det var då ett riktigt elände det här.»

»Ja, får ni mej en gång till ut på landet, så ska sjelfva Belsebub dansa mazurka med påfven i Rom,» bekräftade kamrern med tre hvinande knyt-näfsslåg i luften. »När går nästa båt till stan?»

»Se så, farbror, gör oss nu inte ledsna. Det der går snart öfver.»

»Det går så i h—e heller! Jag begagnar aldrig mer än ett glas vid kritiska tillfällen.»

»Ja, men hela glädjen blir ju störd.»

»*Blir?* Det har han väl *varit* ända sen jag tappa stöflarne.»

»Låt så vara, men middan står ju färdigdukad...»

»*Middag* åt mej, som har laxerat så grandioöst nyss! Nej, Cornelius, jag tror vi dröjer.»

»Se så der ja, nu ä' vi vid land. Håll an! Väl rodt!»

»Väl rodt, det är då bara humbug,» mumlade kamrern och trippade i sockorna upp att leta sina fortkomstledamötsfodral.

Han var omöjlig att öfvertala att stanna qvar och utvecklade en febril brådska till ångbåtsbryggan. Stundom hejdades han af Smockens och Pirres taktlösa skämt att på lek söka fånga honom med en lasso, som de olyckligtvis fått till midsommargåfva och med förkärlek använde på flegmatiska naturer.

Den sista helsning han framförde var till guvernanten och den vill jag ej här omtala. Så mycket kan jag dock i förtroende säga, att hon i osynlig måtto lär ha gjort ett *djupt* intryck på honom och att han för framtiden beslutat sig att sjelf på förhand afläsa alla mineralvattensetiketter, förr än han profvar varan.

Missförstånd.

Familjen bodde på landet långt ut i skärgården, mojade sig med friska vindar, uppiggande bad, svällande smultron med oförfalskad mjölk till och skickade hvar annan dag bref med dussintals kommissioner åt pappa att noga lägga på minnet och precisement på klockslag utföra. Pappa, vår gamle alltid presentable kamrer, hade ännu ej fått semester på grund af chefens sunda omdöme att bevilja hans kolleger förlängd permission vid vistelsen i Wiesbaden — kamrern han svettades värre i stan, och ju gassigare det blef, desto försigtigare blef han, ty han var rädd om sin helsa, blef en god kund hos trikåvaruhandlarne och nedlade lika mycket pengar som en extraordinaries julgratifikation bara på franska helylleflanelltröjor för att stadigt hålla transpirationen vid godt humör och sig sjelf vid miserabelt. Barometern bedyrade han var en lika stor menedare som en hederlig skraddare eller skomakare, hvilken

svär på att fracken eller stöflarne ej skola klicka på utsatt tid. Den hade nu ända sedan familjens afresa kontinuerligt visat på ostadigt väder, hvilket föranledt honom att till sina vänners obeskrifliga förnöjelse siratligt dag ut och dag in i stekhettan traska i lädergaloscher och paraply Norrbro och hela stråkvägen igenom med typen af en pensionerad byklockare. Rätta orsaken till detta missförhållande var hans okunnighet om sättet att ställa en barometer.

Det enda sällskap han hade hemma i sitt gräsenklingsstånd utgjordes af madamen, som fejade hans rum, snattade hans kaffe och för hvilken han hade en misstänksam respekt, emedan hon aldrig kunde se honom rakt i ansigtet, vindögd som hon var, och dessutom tuggade på hvitlök, så att tårarne kommo honom i ögonen, då hon lemnade honom morgontidningen. Men äfven Karo, den trogne hunden och favoriten, var qvarlemnad att förströ honom i hans ensamhet.

Och nu var det natt. Kamrern hade i deltagande vänners glada lag på ett angenämt sätt firat sin älskade Stafvas namnsdag och egnat så väl henne som alla familjens medlemmar hvar sina två festskålar och till och med druckit tre för ungar-karlslifvets behag. Nu var han trött och sökte hvila. Karo låg så trogen på mattan nedanför sängen och blickade upp till sin herre med en ängslig och bedjande blick, hvilken denne ej senterade, ty nu slutade han telegramen och släckte lampan.

Han hade knappt hunnit insomna, förrän han förnam en osmaklig känsla i sin venstra hand, som slappt dinglade som ett flöte utanför sängkanten.

»Fy tusan hvad det der känns talgigt,» mumlade han halfvaken. »Jag måtte väl inte ha knuffat i kull oljehuset på lampan heller.»

Han drog eld på en tändsticka och såg Karo med flåsande tunga vid sin sida.

»Stackars kräk, han är törstig. Ja, kära pojken, bara du lugnar dig och låter husbond få tofflorna på sig, så ska du genast få vatten. Hvad vill det säga? Ja si di der käringarna, som gå till och ifrån, di borde sättas på korrektionshus, sådana spratt spela di en fredlig medborgare. Inte en droppe vatten, hvarken i lavoarn eller karafin! Se så, gnäll nu inte, Karo, så förtvifladt, det är inte mitt fel.»

»Wow, wow, wow, wow!»

»Tyst, tyst, tyst, så får du socker fastän jag inte vet hvar det står. Det här var ett skönt nattgöra för en konungens trotjenare. Bli hundpiga på gamla dar! Tyst, säger jag Karo allvarligt och haf någon försyn för presidenten inunder och professorn ofvanpå oss.»

»Wow, wow!»

»Schyy! Hvar la' jag nattrocken nu igen? Jaså der ligger den. Antäkta så'na tillställningar!»

»Wow!»

»Schyy! Nu är husbond färdig.»

Begge larfvade ut till vattenledningen i köket. Kamrern skrufvade och skrufvade, men der fans

intet vatten, och Karo utförde i sin glädje en humoristisk hundlek på hans rygg, jmförlig med den som pojkar roa sig med då de hoppa bock på en som kan stå säkert.

Tout beau, couche och till och med ici, de få hundtermer han hade till sitt förfogande, användes utan framgång, och när han förargad ville återvända, så skällde visserligen ej Karo, men höll fasta, morrande tag i nattrocksbordongerna med den följd, att kamrern liknade ett backande lokomotiv.

Då de hunnit till tamburen, släppte Karo sitt tag och afkraspade utan betänkande panelmålningen, döf för allvarsamma föreställningar och vänliga smekord.

»Jo, det var ett trefligt spektakel det här! Ici, Karo, och kraspa inte så förbannadt... Målar-räkningen... Stackars kreatur, inte rår han för att han är törstig liksom jag... Men det är den der sakramenskade notariens fel alltsammans, som bara ville jobba för mej, påstod att hunden var af Cochinchinaras eller hvad han nu prata, som då aldrig gick i mig, och proppa i honom hela assietten med salt kött, då det var jag som betalte sexan. Nog ska han få sin lake på det köttet, det kan han vara lika viss på som att våra förfäder anade ett Ragnarök.»

»Wow!»

»Tig, min hedersbror,» sade han i sin för-tviflan, ty alla bli lika i nöden. »Om du i stället

kunde snoka reda på vattenledningsnyckeln, som jag ej ser en skymt utaf.»

»Wow!»

»Tst, jag är tillräckligt nervös förut! Mig återstår blott den chikanen att väcka upp presidentens piga för att få en liten handräckning, men hvad ska presidenten tänka om mej?»

»Wow, wow, wow!!!»

»Skrocka inte, Karo, han kommer nog att skälla din hjälp förutan.»

De gingo trappan utför och kamrern smög sig som en tjuf till presidentens köksdörr. Ringa vågade han ej, knacka icke heller. Han tog sig en obeqväm titt i nyckelhålet. Till sin stora glädje fann han ljus lysa och vågade i likhet med mr Pickwick i flickpensionen ett sakta »psitt» genom nyckelhålet. Intet svar. Tre mera genomträngande psitt följde tätt på hvarann, och nu nalkades någon dörren.

»Hvilken situation!» tänkte han för sig sjelf.

»Hvem är det?» hviskade en svag röst inifrån.

»Det är jaag,» svarade han med vibrerande stämma.

»Hvilken jag?»

»Kamrern,» hväste han, »som bara som hastigast vill utbedja sig en vänskapstjenst.»

»Hvilken kamrer?»

»Den en trappa upp till. Var så snäll och öppna ju förr dess hellre, ty jag förkyler mig annars.»

»Kamrern borde ta sin värdighet mer i akt, tycker jag, och inte komma och ofreda jungfrur vid en sådan timme på dygnet. Var så god och knalla sig genast opp igen, eljest så kan det bli skandal af, det ska jag vara man för, så qvinna jag än är.»

»Herre gud, snälla jungfrun, det är inte fråga annat än om en vattenledningsnyckel...»

»Stå inte och försök att vara qvick! Det du-ger inte.»

»Snälla jungfrun, var inte omöjlig, det är för Karos skull.»

»Åh, han borde blygas!»

»Ja bevars, bara jag får vattenledningsnyckeln.»

»Hvad är det för tissel och tassel vid min köksdörr midt i natten?» hörde han till sin fasa presidenten, som nu hemkom, fråga i trappan.

»Go afton, herr kamrer! Ett så'nt här möte hade jag minst kunnat drömma om. Jag undrar hvad kamrerskan skulle säga, om hon hade en aning om slikt.»

»Herr president,» stammade han och drog nattrocken så tätt som möjligt om sig, »detta kräf-ver en förklaring.»

»Ja, det gör det sannerligen och en dugtig också. En man vid era år och i er samhällsställning borde inte blottställa sitt renommé så betänkligt att han påträffas i den lätta dräkt ni bär, parlamentärerande med mina pigor när hans familj är på landet.»

»Förstå mig rätt, herr president . . .»

»Jag tror det är bäst att vi i denna sak låtsas som om vi ej förstode hvarandra alls. För den här gången må det bli en hemlighet oss emellan, och mitt råd är att ni oförtöfvadt går upp och lägger er igen . . .»

»Omöjligt, absolut omöjligt . . .»

»Hva befalls? Tänker ni verkligen . . .»

»På vattenledningsnyckeln ja! . . .»

»Så'na der slingerbultar kan gå an i ungdomens vår, men inte för en som redan passerat linien.»

»Ja men ändå så . . .»

»Hvilket så?»

»Så låt mig i korthet få förklara mig. Förhållandet är helt enkelt det.»

Och nu följde förklaringen, som hade till följd ett godt skratt och fortfarande aktning för vår hedervärda kamrer, som i sin värds sällskap vid ett glas madera njöt af Karos välfägnad med både mjölk och vatten.

När kamrern sedan vid morgonsolens glans i sällskap med Karo trippade trappan uppför, hade han ändå den oturen att möta professorn, som fixerade honom skarpt och underbart, ruskade på hufvudet och påtog sig en min som ginge han att utdela en varning från akademiska konsistoriet.

Kamrern bara helsade god morgon, smålog och sade:

»Så'nt här kan hända hvem som helst, när man ska sköta sig sjelf.»

Ett telefonsvar.

»**K**ära lilla jungfru Lotta, står hon och gråter när himlen är så klar och vädret så vackert! Hur är det fatt? Har katten sprungit bort eller kammarrådet gjort sitt testamente?»

»Åh, hå hå hå,» snyftade Lotta så att tårarne saltade kammarrådets paradbyxor, dem hon borstade. »Det är väl sju tusen gånger värre än så. Usch ya mej, fattiga stackare, som velat offra lif och själ på hans välgång och lycka, men nu — nu är all den härligheten förbi.»

»Hvilken menar Lotta?»

»Kammarrådet vet ja', hvars byxor jag håller i min darrande hand.»

»Har någon olycka inträffat?»

»Ja, visst har det det, eljest vore jag väl ej så känslig af mig, fastän han, den kofferten, kallar det för en lycka.»

»Har han blifvit vald till hedersledamot i den liberala valmanskongressen?»

»Åh nej, värre än så!»

»Eller tamburmajor i frälsningsarmén?»

»Ack nej!»

»Eller kanske revisor med tjenstgöringsskyldighet i föreningen för gift kvinnas eganderätt?»

»Ja något ditåt. Han ska bli fästman på gamla dar!»

»Gubbstruten?!»

»Ja, 64 år, 7 månader och 9 dagar gammal. Och i dag skall han smälla till och fria. Oj, oj, oj, oj, oj,» stormgrät hon.

»Men jag begriper inte, hvar Lotta har haft sina ögon hela tiden.»

»På *honom*, vid gud inte på någon annan!»

»Utan att märka något? Det må jag så säga var minst sagdt krystiljöst. Vi flickor bruka väl ha både ögon, öron, förnuft och alla sinnen med oss, när det gäller en så diskret sak.»

»Ja, bara vi inte lefde i ett tidehvarf, som kan förbrylla lite hvar, som ej är skapt annat än som en vanlig menniska. En aning slog mig genast för en månad sedan, då han tog semester och i sin sängkammare lät anbringa en så'n der vefningstillställning med klockor på — och sedan den dagen är allt mitt moraliska lugn ute och jag har måst lägga mig till med bindmössa, fodrad med tredubbel vadd, för att slippa höra det evinnerliga pinglandet. Om han vefvade skapligt, så kunde det väl gå an, men han går på med en kraft och ifver som om huset stod i ljus låga och brandkåren kom i flygande fläng. Och skriker gör

han så att det kan höras ända till Skanstull, der han då mej veterligen inte har några bekantskaper. Men si, jag tror att han inte riktigt förstår sig på hela tillställningen, för han klagar jemt öfver att han aldrig får svar.»

»Har han inte den der lilla manicken vid örat då?»

»Manicken! Hva' menar Lina?»

»Den der lilla rultingen, som hänger på en spik bredvid.»

»Jaså den! Nej, den ha vi begge två funderat så rysligt på, hvad den skulle tjena till.»

»Det är ju den han ska lyssna i, vet ja'!»

»Allvarsamt? Och kammarrådet, som har velat skicka den till baka som öfverflödigt gods, men inte vågat klippa af snöret.»

»Men hvad skall en så pass gammal man med telefon i sängkammaren att göra, kan Lotta förklara mig det?»

»Det *kan* jag inte, allra helst när, som jag nu hör, han inte kunnat ha någon nytta af den. Hemma har han då hållit sig, det får jag säga till hans beröm. Men tänk, så förändrad och besynnerlig han blifvit! När han skall dra upp klockan, så sätter han urnyckeln i timvisarhålet och drar och drar till dess han blir rasande. Det är nu väl minst sjutton gånger som han pungat ut för afgangna fjedrar och urmakaren är naturligtvis ej så korkad att han låter tillfället gå sig ur händerna. Ett fasligt kolorum har han börjat hålla om att örngåttsspetsarna ska ligga neråt i stället för uppåt,

som förut var brukligt. Rosenvatten håller han i tvättvattnet för att få mjell hy, som han inbillar sig; på toaletten ett dussin pomadburkar och flera parfymflaskor, som göra att det verkligen luktar inte så oäfvvet inne hos honom mot förut, då han snutta' på långpipan hela dan igenom. Den får inte finnas till numera, utan är med hylla och skrin uppflyttad i vindskontoret. En lymmel till perukmakare ränner här som en husläkare hvar-enda dag och bara tar i låset utan att ringa på och bränner honom lockar och balsamerar mustacherna så att det är riktigt synd och skam att se hur de göra hvitt till svart. En solkig spetsnäsduk med broderade initialer sitter den gamle ufven i ensamheten och kysser alldeles som han sög på en saftig blodapelsin, och samma galenskap utför han med en hvit solfjäder, som på ett hår när liknar en urkokad sparris. I morse kom det en så, ja jag gråter när jag tänker på det, öfverdådigt stilig bukett från Sachsen på Drottninggatan att jag aldrig sett maken dertill, och nu sitter han, kammarrådet förstås, inläst i sitt rum, klädd i lätt-sinnig guldmonokel i stället för de allvarliga glasögona och plitar vers på rödt vegelängpapper medan jag, offret för hans hjertlöshet, bortglömd . . . och försmådd . . . sologök . . . får nöja mig med . . . att borsta byxorna . . . hu, hu, hu!»

»Gråt inte så och var inte så förtviflad, Lotta! Allting har en ända.»

»Är det byxorna hon menar?»

»Nu ska inte Lotta vara bitter, när jag menar väl och deltagande.»

»Bitter! Ja, vore jag endast bitter så ginge det väl an. Att vara bitter, hvad är det emot hvad han kallade mig i morse när jag bar in buketten och inte kunde dölja min rörelse. Det ordet går *aldrig* ur mej, blefve jag än hundra år och kasta' tallkottar på hans graf.»

»Åh herre jestaness, hva var det för hiskeligt slagord?»

»*Kalmuck!* kallade han mig och riglade dörrn.»

»Det var ett riktigt marstrandsarbete,» pustade kammarrådet i sin skrifstol. »Det är som om det vore rent stopp med allt hvad rim heter. Äfven de trögaste tankar börja bli mig för snabba. Och här sitter jag som en skolpojke med ena ögat på papperet och andra i metriken och läser om trokéer, jamber, daktyler och spondéer utan att finna en enda. Det står att *vers* är sammanställningen af ett visst antal i bestämd följd återkommande *versfötter* till en rytmisk enhet. Det låter något det der, sa' bond, trampa i klaveret; hufvudsaken är dock att kunna spela på det. Jag begriper inte att Pettersson, som är utan någon vidare bildning att tala om, ändå kan fuska i hop en hel massa tokprat i bunden form. Jag vore nästan frestad att fråga honom till råds, så genant det än är. Men vänta lite, här antydast några

egendomligheter i versen. Kanske di ä' skapade för mej. Hvad vill det säga? *Hiatus eller vokalmöte* — känner inte fan till något sådant. Tyst, tyst, det kan undvikas genom *elision*, står det. Det vore kanske inte så dumt, bara man hade klart för sig hur det gick till. Nej, jag tror jag ger metriken på båten. Jag är för gammal, märker jag. Min pegas har styfnat till spatt, så att den inte hinner med versfötterna. Om jag skulle försöka en äkta havanna för att skärpa tankekraften till ett genialiskt rim på Laura.»

Han tände en Colorado och en röd rökigubbe utan nämnvärdt resultat.

»Jag har,» fortfor han, »Tegnér, Runeberg, Bellman, Kellgren, Lidner, Lenngren, Wallin, Nicander, Stagnelius, Braun, Sehlstedt, Nybom, Snoilsky, Wirsén, Carl Rupert och till och med Lotten von Kræmer i praktband — och ändå står jag bet! Nej, den som meddelar sig med Pettersson, det blir jag det.»

Han vefvade på telefonen och hojtade ett *hallå* så starkt, att han måste öppna för Lotta, som trodde att det var på henne han kallade, fastän nummern var »tretton noll noll».

»Hvad vill hon?» snäste han och satte örat till talröret. »Jag håller på att telefonera i en delikat sak och önskar vara ostörd.»

»För att höra sin egen röst ja!»

»Tyst med sej! Det var då en förbannad inrättning det här. Jag är inte i stånd att få ett svar på hela månaden.»

»Nu ska kammarrådet vara förständig och inte lägga örat der.»

»Tig qvinna! Jag tyckte det brusa till ett lite tag. Förlåt mig, var det herr Cornelius Pettersson? Jag har inte någon urskilning på så långt afstånd.»

»Jag ska upplysa kammarrådet om att ingen stämman alls hörs der utom hans egen. Nu har jag lärt mig tillställningen. Sätt den der lilla rulten till örat och hvad han då får höra, det hör han också.»

»Den här som legat tyst hela tiden? Är det *verkligen* sant?»

»Dagens eviga sanning.»

»Nå, då ska lyssnas värre.»

Och nu började telefonsamtalet.

»Är det du, Pettersson?»

»Jaa,» hväste det.

»Fy, en så ful organ han har! Hallå, jag håller på att skriva vers.»

»Till Svenska akademien?»

»Nej, till en engel.»

»Död?»

»Nej, lefvande!»

»Då har hon inga vingar.»

»Nej men hjerta och det som förslår.»

»Varna henne för kolsyradt vatten och sötsaker.»

»Det kan jag ej i dag, för jag skall fria till henne klockan fyra.»

»Har bror en lyra redan?»

»Klockan fyra sa' jag.»

»Ja tack, jag hör! Kommer på slaget fyra, men hvar är mötesplatsen?»

»Hos henne naturligtvis.»

»Menar du Andalusiskan?»

»Hva pratar du för dumheter?»

»Jaså. Markisinnan, jag förstår och kommer säkert.»

»Det passar inte alls! Vid det tillfället måste jag väl vara ensam. Men ge mig en liten vers utan ansträngning, så är du hygglig, du som är gammal och van.»

»Lyssna noga, ty jag måste *hviska*, för hustru min står och bultar mig i ryggen.»

»Jag hör!»

»Äktenskapet en ryssja är likt, och männerna fiskar. Den som är ute vill in, den som är inne vill ut.»

»Gå sin väg, Lotta,» sade han bestämdt och ringde af. »Stå inte här som en detektiv utan ge mig promenadrocken och mitt kanelrör. I morgon ska han bort hela den här telefontillställningen. Se efter att hon får stora Hjelmarekräftor med rom i, ty Pettersson kommer att supera här.»

»Men buketten, kammarrådet, ska, ska, ska den bara sättas i vas den?»

»Det angår mig inte. Tag in den i sin jungfrukammare om hon så vill. Inte passar den i mitt sofrum, jag har bastant hufvudvärk ändå.»

»Signe gud herr kammarrådet! Det är allt sanning det, att vi behöfva känna lidandet för att finna oss lyckliga.»

»Äh sjåpa sig inte nu igen!»

»Jo, det behöfver vi, herr kammarråd.»

Hon torkade sig i ögonen med förklädssnibben, och han frågade resignerad efter långpipan och tobaksskrinet, medan han uppräknade perukmakarens månadslön och sedan såg på sin klocka, som hade dragit sig betydligt.

Bröllopsdagen.

»**B**ara det här välsignade regnandet ville taga ett slut en gång. Det är som om vi lefde under syndaflo den och icke i den tid, som vara skall. Jag skulle så gerna vilja ha allt i ordning till vår bröllopsdag, ty, min älskling, den dagen är ju helig för oss begge — icke sant?»

»Ja visst, det är ju klart det,» svarade han, under det han bet sig i tungspetsen.

»Mins du, min gubbe, huru vi begge, eldade af kärlek, tro och hopp, välsignade vår framtids dagar...»

Han fick en slemstockning med åtföljande hosta, hvars ljud en patolog skulle kallat för tubarlj ud.

»Hvilken glans uti ditt öga, hvilken vibration i din hand, då du räckte mig ringen!»

»Ja, jag var väl nervös, kära du, och trodde att jag skulle tappa den. Komministern, som hade varit med på svenssexan, vågade jag ej se i synen.»

»Och mamma, faster, moster och tant Anna, alla, alla stodo med tårar i ögonen.»

»Nå, det var då mindre på sin plats.»

»Ack, kära du, känslans och hjertats språk kan ingen klafbinda.»

»Ja, det kan väl så vara. Men inte var väl precis det tillfället något att gråta åt. Bättre hade ett uppmuntrande leende passat i stycket.»

»Kan man då inte le med tårar i ögonen?»

»Kanhända, men fan så sorgligt ser det ut. Nej tacka vet jag gubben pappa och gubben svärfar, bror Sven och bror Axel. De fattade situationen rätt. 'Lifvet är en strid', sa' gubbarne, 'men den slutas med seger och var du bara ganska lugn, så går det bra.' Bror Sven han skådade mera materialistiskt och bjöd sig på förhand två gånger i veckan till middag och en gång till supé för att förljufva vår samvaro, fastän du var nog hushållsaktig att affärda honom vid tredje mid-dagen med gammal sik och stufvade morötter, så att jag fick indigestion och grät bittra tårar, då jag frotterades med senapssprit och lindades med din rödrutiga yleschal med säkerhetsnålen i, som stack mig i nafvelgropen som en annan bajonett. Bror Axel tog till reträtt, när du tvang honom att lugnt afhöra ditt 'Ave Maria'; och jag fick den förargelsen att skingra hans dubier, då han förtroligt frågade mig, om mitt äktenskap var lyckligt eller ej.»

»*Hur* kunde han tvifla?»

»Det vet jag verkligen inte, men någon anledning måtte det väl ha varit, fastän det är ju många, många år se'n dess. Inte är det värdt att minnas den snön som föll i fjol. Vi ha gudi nog

af att berga oss i hvardagslivets bekymmer, utan att behöfva frammana forntida skuggor.»

»Säg inte skuggor, men dagrar! Mins du, hvilken skön solskensdag för en femton år tillbaka . . .»

»Jaa, det var då det. Nu för tiden är det bara regn och rusk.»

»Ack, oktober månad är vår kärleks helga månad.»

»Vetenskapsakademien kallar den för slagtmånaden.»

»Må vara. Namnet gör föga till saken. Men för oss är den dubbelt dyrbar, ty . . .»

»Jag begriper inte alls, hvart du slutligen vill komma, min gumma. Är det frågan om pengar eller vinterkappa, så sjung hellre rent ut än att så här lägga mig på sträckbänk. Jag kan nästan svära på, att alltsammans är bara en introduktion till någon bitter verklighet.»

»Och himlen sjelf har välsignat oss med goda och välartade barn . . .»

»Ja, en hel klunga till och med; men det är ju ingen nyhet . . .»

»Och de skola en gång träda i våra fotspår och förljufva vår lefnads afton . . .»

Han gnuggade händerna som ett par klapp-trän emot hvarandra och tittade på pendylen.

»Då, min älskling, då skola vi ännu djupare värdera den dag, som vi snart gå att fira med samma känslor som för femton år . . .»

»Jaså, det är bröllopsdagen som skall helighållas.»

»Ja visst, min engel!»

»Hvad skall det tjena till? Vi ha ingen tack för det, bara kritik och prat på ryggen.»

»Jo, en liten bal måste vi ha.»

»Bal? Jag med min reumatism! Nej, den gubben går inte. En liten glad ungtkarlsmiddag . . .»

»Hvad i herrans namn säger du?»

»Jaså. Nej, nej, jag mente inte det. Jag mente möjligen en liten middag, om det nu så skall vara, och ett parti kort på aftonen. Du spelar ju sjelf gerna.»

»Nej, estetik, estetik måste det vara på en sådan dag. Ungdom, lif, dans, tablåer och sång!»

»Tablåer kunna vi vara sjelfva, och att sjunga ut brukar du ej vara rädd för, när du så tycker.»

»Älskling! En kyss och ett tack för min ömtänksamhet! Bjudningskortet skickade jag i går. Men jag måste ha pengar att röra mig med.»

Han gjorde en uppsyn som om han blifvit lagsökt för en underborggen, fattade mekaniskt bjudningslistan, studerade den samma och gjorde aldrig en min af ömhetsbetygelse.

»Dumt påhitt det här,» yttrade han sedan han slutat läsningen. »Inte en menniska, som man kan tala ett sundt ord med. Gamla fruntimmersbekanta till dig, unga flickor som gud vet hvarifrån du skrapat ihop, ty icke har jag den äran att vara bekant i deras familjer, och en massa löjtnanter, sjökadetter, aktörer, artister och studenter, som tre

dar efter bjudningen komma och vilja tala enskildt vid mig och vigilera pengar. Det blir efterspelet det!»

»Nå men du behöfver ju ej låna dem.»

»Åh, jag känner till det der. Det kallas för konvenansvisit på ett bildadt språk och börjar med kaffe och punsch och historietter för dagen. Så floskler till värdinnan och smekningar och rida ranka med barnen, som förklaras som riktiga underdjur i skönhet och intelligens. Så jeremiader öfver mitt utseende, som är allt annat än friskt och bevisar en genom öfveransträngning i samhällets tjänst försvagad helsa. Sedan toddy och, medan du är ute och ställer om supén, det förtroliga samtalet, som tvingar mig att gifva en tablå öfver mina inkomster och utgifter alldeles som till pröfningskomitén och derpå en ursäkt för att jag ej kunnat stå till tjänst denna gång och ett löfte om att för framtiden visa mig värdig förtroendet. Så går det till!»

»Inte ska vi fördjupa oss i detaljer, utan låt oss se på den ekonomiska sidan af saken.»

»Nå, hur mycket kostar kalaset?»

»Det får du se på räkningarna. Men det är litet småplock, som inte gerna kan specificeras på räkning. Fröken X. och herr Y. har jag anmodat om att göra litet musik för oss under danspauserna. Och dessutom vill jag uppdraga åt dig som en hederssak att på ett finkänsligt sätt skaffa oss några hyggliga verser i tryck, dagen till ära. Jag tror att den der stackars magister Svång inte har

något emot att stränga sin lyra, och inte är han dyr heller. Sök reda på honom. Han står inte i adresskalendern, men lär bo nånstans vid Roslagstullsgatan i närheten af Bellevue eller Albano.»

»Tackar ödmjukast! Och verserna skola innehålla?»

»Ja, det blir hans sak.»

»Nå, men han känner oss ju icke mera än att han lånat femtio kronor af mig.»

»Då blir det alltid bra, min gubbe!»

»Kanske medan du är i farten,» sade han, som förargat sig till godt humör, »att vi skulle requirera hit tankeläsaren Bishop, den ursprunglige och verldsbekante som han kallar sig. Honom behöfver man ej gå med ljus och lykta efter. Vi bara stöta på någon af corps diplomatique, under hvars särskilda beskydd alla tankeläsare står, och göra en finare bekantskap på samma gång vi lära känna vårt hjertas innersta tankar. Jag bjuder på Bishop, kosta hvad det vill, om han vill göra oss den äran. Mordscenen hoppa vi saklost öfver. Men de tänkta bilderna kunna vara af intresse att skåda. Måhända får jag se mig sjelf i din fantasi som en fullviktig helgeflundra, som kan skäras bit för bit året om och ändå räcka till för familjen, helst stekt och med mycket ättika till. Att tyda våra meningar, skrifna på främmande språk, blir väl litet svårare, såvida ej barnen står med grammatika och lexikon, och det är inte sagdt, att vi skrifva begripligt ändå. Men att få en liten melodi

ifrån ditt sinne öfverförd till mitt sinne, det kunde vara pikant nog.»

»Hvad menar du med det?»

»Jo, jag menar blott, att det skall bli skönt att höra harmonien i den. Värre är det, när vi skola tänka oss ett föremål af minsta proportioner. Det är enligt min mening detsamma som ingenting, eller hur?»

»Åh, alltid skall det väl vara något.»

»Ja, det skall inte vara mycket det. Och så skall det ligga omkring en kilometer utanför vårt hus. Hur ska vi bära oss åt för att få grannarne att öppna sina dörrar för en kurre med frack och hvit halsduk och en liten svart sammetssäck omkring hufvudet. De tro att fan är lös, och bakom sig har han en sex fot lång pianosträng, som kanske spelar af sig sjelf, medan han uppsöker det hemligt tänkta föremålet. Hör du, det skall vara *hemligt* tänkt. Jag har lust till att i hemlighet tänka på ett litet mjell i Petterssons oborstade hår. Tar han reda på det, så blir också Pettersson verldsbekant.»

Han skrattade af hjertans lust och frun fann tillfället gynsam för att tillfredsställa sin fåfänga och sade:

»Nu är du som i forna dagar, glad och uppsluppen. Öka din uppsluppenhet och lossa på pungen. Snart är den förste december, då du alltid tingar posttidningen tre dar förut. Hvad du läser, hvad du läser, när den kommer! Och hvad jag grämer mig på vinterfesterna, när du går som en

renrakad fisk utan en enda bandstump i knapphålet. Fabrikörer, grossörer, aktörer, traktörer, slagtare och viktualiehandlare — alla ha det gröna bandet. Men du står odubbad och enkel som en fargalt i hela skocken.»

»Du är just inte särdeles förekommande.»

»Det är detsamma, du måste ryckas upp.»

»Med trissan kan jag förstå?»

»Kalla den trissa eller snurra, det är detsamma, bara det går. Jag skulle vara *karl* och inte vid dina år bära vassen... nej du!»

»Var lugn, jag har den, när min tur kommer. Inte kan jag väl gå upp och kura för den?»

»Nej, men det fins ett finare sätt. *Pauvre honteux*, sjukhemmet och så vidare. Offra litet på dem. En bröllopsdag, kan man tänka sig någon lämpligare dag. Skicka notiser till tidningarna, och sedan stå kanalerna dig öppna till ärans fält.»

»Nej tack, hellre sparar jag in mina femtusen kronor och köper oss ett litet sommarnöje. Der är också grönt och lefvande grönska till på köpet. Vill du då nödvändigt se mig utklutad, så arrangeras en kottiljong till den minnesvärda dagen och dekorera mig efter din egen smak. Tacka gud för att du kunnat öfvertala mig och fått din vilja igenom — nu som alltid. Kom till mitt bröst; der har du plånboken.»

På sned.

(Upsalasilhuett.)

»Hjelper inte en todody, så är det döden»,
var hans ordspråk. Men han sade det all-
tid med skämtsam ton och ett jovialiskt
skratt, som kom kamraterna att le deråt.
Han var hvarken gammal eller ung den tiden,
hvarken senior eller junior, bara recentior. Han
hade nyligen på Polacksbacken utan ansträngning
utkämpat sin beväringsexercis, ätit styfva frukostar
i Botaniska trädgården och vördnadsfullt dervid
gjort honnör för den ungdomlige gubben Sved, en
och annan gång klifvit i trädet och sjungit en visa,
fastän han ej var »spöis» ex professo, på nach-
spielen under dundrande applåder trallat »En gång
jag var kär i en tärna», deklamerat Niagara och
Lotta Svärd samt hoppat kråka nationssalen rundt.
I sitt minne hade han dagligen inregistrerat rek-
listan i det lilla posthuset vid Öfre Slottsgatan,
föredragit att äta på källare i stället för på mat-

hål och idkat sina studier vid Fågelsången, i närheten af Asgård och Flustret, fastän han var filosof.

Hans hufvudämne var latin, och han hade af professor Pettersson utan tvekan fått sitt *non sine* i skrifningen och nu lefde han på detta *non sine* så godt han kunde, men säkert är att ej var detta hans lif en sinekur. Huru många filare skref han ej igenom på de beryktade »folknöjena» på Kuggis, der salig kursor Bergholm i kutryggig gestalt, urblekt vinteröfverrock, händerna vetenskapligt korslagda på ryggen och den framskjutande nässpetsen med en tårkristall i, vankade af och an som en professor och kornade på fysiomierna af dem som skrefvo »pro gradu» och dem »pro philu», som han sjelf med sina kråkfötter hallstämplat på den svarta taflan.

Vid dessa högtidsstunder mädde han som perla i guld, och många sågo förtroendefullt ner till honom, der han satt med sitt porterglas och bara skref latin. Kursor och han nickade vänligt åt hvarandra och den förre tyckte i sin okunnighet synd om honom och trodde, att han inte var någon latinare alls, eftersom han så der regelbundet återkom vid hvarje skrifning. Men detta blott stärkte vänskapsbandet dem emellan och hade till följd, att han sjelf fick bestämma den plats, der han ville sitta. Och när han så gick sin väg och bockade sig för den vakthafvande docenten utan att framlemna något skriptum, ruskade kursor medlidsamt på hufvudet och såg ut som om han tänkte:

»Skada på yngling. Så nitisk. Det blir väl ingen annan råd än att jag får stöta på Pettersson och Häggström nästa gång, så att de ej krångla in ämnena för mycket. Han är ju i rappet som barn i huset här och på det sättet kan han bli kuggad på hela sin framtid.»

Ja, nog blef han kuggad på sin framtid, men inte var det Kuggis' fel. Nej, det var just det der »toddymartyrskapet».

Distinguen och höstmarknaden men i synnerhet den förra voro kärkomna perioder i hans missriktade lif. Då kände han en fläkt af de oskyldiga skolpojksåren, glömde toddyn, kände sig lifvad och skojfrisk utan alkohol, och hade sin förnöjelse, då han från »himmelriket»* kunde som en förlorad ängel skratta sig förderfvad åt de genomklunsiga rofvor, dem Uplands- och Helsingebönderna ofrivilligt och bastant satte i den grop, han natten före marknaden urhållat och glanskispolerat. Åmbaren och träslefvarne flögo som raketstänger, när landtmännen, brådtom som de alltid ha i en stad, satsade stjerten i gropen och benen i vädret. Den kö studenterna bildat ända upp till torget för att åskåda detta frispektakel skrattade lika ohejdadt som »fällknifven»** krökte ryggen för den hvita mössan och bockade sig för sina 75-öres »gari-balditvålar»***.

* Ett enskildt rum på schweizeriet Taddis.

** En galanterihandlare.

*** Ett spel ostämplade kort.

Ja, det var synd på karl, ty han hade godt hufvud och framtiden öppen för sig, om han velat arbeta. Men nu led han af sjelfförvärfvad magkatarr, fastän han såg frisk ut. Kamraterna trufdes med honom, ty han var så rolig och frispråkig, men han viggade från höger och venster och det var dumt af honom, accepterade vexlar och det var ännu dummare, omsatte och skötte de rörliga affärerna på studiernas bekostnad och det var det allra dummaste.

Så fick han en vacker dag se sitt namn spikadt på listan i posthuset.

»Hva fåglarne nu,» tänkte han, »drömmer jag eller är jag vaken?»

Jo, bevars, han var fullt vaken och mottog reket af nationsvaktmästaren. Men han började se så besynnerlig ut, då han fick brevet i hand. De svarta kanterna på kuvertet och det svarta lacket med moderns initialer i sågo så allvarsamt på honom, så att han blef försagd och kamraterna drogo sig undan. Han var rädd för att bryta sigillet, fastän han visste att det inneslöt jordiska skatter. Men hvad betydde de i detta ögonblick, då han fruktade sig hafva förlorat den himmelska skatt, som burit honom vid sitt hjerta, vyssjat honom till ro i oskuldens dagar, hulpit, förlåtit och öfversett med hans fel och till sista andedraget velat värma honom med sin kärlek. Vid sådana känslor blir äfven den lättsinnige bonvivanten, den kalle egoisten, den krasse materialisten och den egenkäre ateisten barn på nytt och minnas med

saknad de bekymmerslösa dagar, då de lade hufvudet i sin moders knä och blickade upp till henne som till sitt lifs skyddsengel. Han öppnade brefvet, bleknade och läste sorgeposten. De inlagda respengarne föllo till marken och skulle blåst bort med vinden, såvida ej kamraterna uppsamlat dem åt honom. Han tog dem automatiskt och stoppade dem likgiltigt i västfickan, under det han kramade brefvet. Ingen störde honom och han gick åt Slottsbacken till och var snart utom synhåll.

Hvart tog han vägen? Det talte han inte gerna om, ty när han återkom på qvällen sökte han ensamheten och gick in till gamla Malla på Fœnix, der det var tyst och stilla, satte sitt ordspråk i pluralisform och lättade på respengarne, så att någon hemresa blef det ej af.

En gång bekände han dock för mig, att han i sträck-marsch gått landsvägen fram till Flottsund, vätt ner näsduken och kavajärmarne ej med svett utan med tårar, tittat efter om granträden höllo att bära en sådan stackare som han, men förmodligen funnit dem för svaga, och då fattat ett beslut att börja ett nytt och verksamt lif, och så gått att dricka toddy på Fœnix.

Der dränkte han sorgen till dess mödernearfvet var förspildt, och så flyttade han till Rackarnäbben för att på allvar läsa på graden, som skulle tagas senast vid jubelfesten, innan den förbaskade nya kandidaten blef lag. Han läste, som han trodde, Pütz nyare tidens historia i kort sammandrag och

tarflig öfversättning. Saken var den, att han somnade och vaknade vid den lektyrn, ty samma sida n:r 13 låg alltid uppslagen på nattduksbordet. Gumman, som han hyrde af och som välvilligt ombonade honom, märkte slutligen dag för dag det olyckliga sidnumret och vågade en farhåga om att kandidaten var lat och att detta ej gick i längden. Då blef han arg, flyttade med obetald hyra, kinesade hos gröna landsmän och fick slutligen nationen med dess inspektor i spetsen för ett banklån, hvarpå han skuddade stoftet af sina fötter.

Hos en köpman fick han på gamla dar en informatorsplats, den han förmodligen skötte bra, eftersom köpmannen erbjöd honom anställning på sitt kontor. Men då skimrade jubelfesten för honom, och i sjubbskinnspeles och späckad plånbok reste han åter till ungdomens stad, fastän han bar silfver i håren.

Jubelfesten firades med pomp och ståt. En tid derefter lästes en notis i tidningarna om en som var trött vid lifvet och på ett hotell med en revolver expedierat sig till en annan värld.

Det var den gamle festhudiken, som funnit toddyns vanmakt.

* * *

Måhända någon igenkänner konturerna af denna mörka skiss. Säkert är att den är lärorik och varnande för det unga Sverige, som nu reser till akademien på jernväg. Festhudiken for derifrån på en annan »hjernväg» — och gud bevare oss från att hans exempel smittade! Njut, men glöm ej bort att måttlig vara!

Sekterns söndagsklagan.

Det var söndags eftermiddag. Den gamle sektern hade slutat sin middagslur, druckit sitt kaffe, tittat på barometern och var i färd med att göra toalett till aftontutingen, den han regelbundet på nobis intog på slaget sex, då klockorna ringde till gudstjenst. Han var typen af en upplaga från tredje Gustafs dagar, och hade han i mogenhetsexamen fått till ämne att afhandla Gustaf den tredjes förtjenster om fäderneslandet, så skulle han helt säkert i främsta rummet hållit på bränvinsfrågan som ett tjusande snilledrag. Han stod nu och kammade sitt lockiga hår inför toalettspegeln och afknäppte med lätt hand de mjell, hvilka ogeneradt satte sig på hans bonjour. Den trogna hushållerskan borstade rockskörten och förmanade honom vänligt att ej flyga af skaftet i qväll, utan komma hem i rätt tid, helst gående och icke åkande.

»Hon har så många onödiga bekymmer, så att hälften kunde vara nog,» svarade sektern. »Om jag går eller åker, så blir det min sak och inte hennes. Hvad nu åkandet beträffar, så berättiga mig mina trötta ben till ett värdigt upprätthållande af min ställning i samhället. Det ser ut som om hon ville kasta ett slags skugga på sin husbonde genom att inbilla sig att jag åker hem af andra skäl än trötthet.»

»Ja, inte är det värdt att han skyller bara på trötthet. Vore han så trött, så kunde han ju stanna hemma, tycker jag.»

»Åh, jag är så trött att tala vid människor,» afbröt sektern, »så att det är hennes skyldighet att tala och låta mig tala om jag vill.»

»Jag tänker bara att, så bildad han än är, så vore det väl ej ur vägen, att han någon gång besökte guds hus och njöte af en uppbyggelig och kristelig aftonstund. Tutingen kan han ju dricka hemma.»

»Nå, hvarför tror hon att jag håller på sexslaget då?»

»Ja, inte tror jag det har någon religiös betydelse.»

»Det vet man inte. Gif mig öfverrocken.»

»Ska patronus inte ha psalmboken med?»

»Psalmbok kan jag vara sjelf. Är det den der glade gossen X. som predikar i qväll?»

»Glade? Hur kan han uttrycka sig så opasande om en herrans tjenare?»

»Jag är så trött att tala vid människor,» invände sektern ånyo.

»Nå tala vid gud då.»

»Det gör man på lediga stunder. Men fortfar den här diskussionen länge, så kommer jag för sent till aftonsången.»

»Tänker han verkligen?»

»Jollra nu inte, utan lys mig ut. Klockan är redan många.»

»I qväll tycker jag om husbond, och han skall få en stor hummerhona med rom i till supén. Sjelf skall jag sitta på läktarn och se hans hufvud i högkoret och känna mig stolt öfver hans konduitt.»

»Ja, ja, ja, ja, det der är en sak för sig. Men tänker hon sitta och spionera i kyrkan, så kan hon lika gerna stanna hemma. Dessutom har hon ju ingen garanti för att hon får se mig. Hon har så till den yttersta grad tråkat ut mig med det här samtalet, så att jag behöfver luft,» svarade sektern, öppnade försigtigt porten och styrde direkt kurs på nobis.

Hunnen dit, fann han till sin djupaste indignation dörrarna stängda, gasen släckt och gardinerna nerfälda.

»Det här står aldrig rätt till,» menade han och gaf med käppkryckan tre bastanta och som till signal afmätta slag på dörren.

Många gånger förut hade han med fördel användt samma manöver, men nu var det som förgjort, ingen lyssnade till hans order. Hade han haft en längre pappersrulle i ytterrocksfickan, skulle

han af obekanta utan tvifvel blifvit tagen för en gammal kisse, som ej ens helighöll sabbaten för att göra sina fordringar gällande.

»Skulle möjligen källarmästaren skattat åt förgängelsen eller difteri och skarlakansfeber härja derinne?» funderade han, bockade sig för nyckelhålet och lyckades uppfånga bilden af en tidningsläsande kypare.

»Åh, har jag sett på värre! Der sitter han och studerar i stället för att sköta sina pligter, men jag skall läsa lagen för honom jag.»

En generalsalva af kätprapp haglade på dörren, och förskräckt sprang ganymeden till den samma i tron att elden var lös eller att porthvalfvet skulle till att ramla.

»Hvad står på färde?» frågade kyparen.

»Öppna genast, lymmel!»

»Ursäkta, är det brandchefen eller stadsarkitekten?»

»Vet skam och försök inte att göra dig qvick på min bekostnad! Här ska man stå som en narr och ett åtlöje då man söker en fristad och vederqvickelse. Öppna genast, eljest får du flytta i morgon dag, det kommer jag att utverka. Vet, att du ligger på jour och har heliga pligter, så ringa ditt kall än är!»

»Förlåt, är herrn gäst?»

»Välj dina uttryck, man kallar inte en . . .»

»Förlåt, är herrn kund då?»

»Ja, det är jag!»

»Då ber jag att få upplysa om, att vi af laga förordning ej få öppna, förrän gudstjensten slutat.»

»Laga förordning? Hvad är det för slags förordning?»

»Den kommer visst från öfverståthållarembetet.»

»Jaså, det der embetet. Det tycker jag borde ha fullt göra med att hålla ordning utom hus och inte försöka rubba mig i mina vanor. Både öfver- och underståthållaren lära vara humana och hyggliga karlar. Jag kan då inte begripa hvad som kommit åt dem i en så delikat fråga. Det blir väl ingen annan råd än att jag sjelf på gamla dar får gå upp och kura hos myndigheterna och tala reson med dem, ehuru det betydligt tröttar mig.»

Härvid sparkade han ikull en iskylare med vispad grädde i, ämnad till ett sällskap begravningsgäster i festvåningen. Iskylaren rullade i portgången och kom de nu klockan sju i rask fart anländande nobiskamraterna att som batrachier ramla på näsan i förtid, svära ve och förbannelser öfver frusen grädde och klia sig på stöflar och ben som om de bevistat en loppceirkus.

»Fly för tusan hakar,» sade en till ytterlighet nervös nobisgubbe, »jag tror att salig gumman min lefver opp och sätter krokben för mig som i forna dagar, då jag gick på galejan.»

»Det är nedrigt af dig, bror sekter, att så behandla dina vänner,» ljöd det enstämmigt.

»Jaa, det är det,» bifogade en äldre rätt-skaffens man.

»Tillåten mig få förklara mig, mine vänner,» svarade sektern, under det han med högtryck i sin ifver att rentvå sig af misstag stötte sin nyslipade, fyrkantiga doppsko i ofvanlädret på den rättskaffens mannens glappande galoscher, hvilket hade till påföljd ett gallsrik, som alldeles förto uppmärksamheten på sekterns ologiska ursäkter.

Nödrotet beaktades, dörrarna öppnades, förklaring och försoning kommo till stånd och sektern reqvirerade papper, penna och ett större bläckhorn för att till öfverståhållarembetet uppsätta en skrifvelse, hvars innehåll man ännu ej känner och säkerligen aldrig får känna, enär tröttheten vid skrifutensiliernas framlemnande tog öfverhand och den heliga frågan ansågs lämpligare att prepareras genom ett grundligt kannstöperi.

* * *

Libationen var slutad och det var midnatt, när sektern, gnolande på »Hvem är som ej vår broder mins», törnade mot några afstängningsplankor på den trafikerade gata som ledde till hans hem. Han var i begrepp att stylta sig öfver dem, då en poliskonstapel allvarligt förbjöd honom att beträda denna lifsfarliga stråt.

»Hva nu?» frågade sektern. »Har jag inte rättighet att komma in i mitt eget hus?»

»Passagen är förbjuden,» lydte det korta svaret.

»Förbjuden, af hvem?»

»Stadsarkitekten och byggnadsnämnden befara ett ras här endera dagen, fastän det precis ej är deras fel utan Jönssons, som förut hade mjölkmagasin och pantlånekontor, men nu är byggherre och byggmästare på samma gång. De kringboende familjerna ha fått order om att bo på hotell, tills huset hunnit rifvas, ombyggas och aprofvas. Försäkringsbolagen ha uppsagt premierna och Fylgia har måst engagera nya biträden och kommer att annonserna om två agenter i hvarje kvarter i hufvudstaden. Polisintendenten var här i uniform, fastän det blef ingen folksamling för det, och nu vänta vi bara på byggnadsnämndens icke fackmän. Men herrn kan ju smyga sig försigtigt och hålla sig så nära den motsatta väggen som möjligt.»

Sektern skar de få tänder, han hade i behåll, och frågade med dämpad röst:

»Ursäkta, har min herre någon gång ledt ett fälttåg?»

»Nej!» blef det förvånade svaret.

»Ja inte jag heller. Men om vi skulle försöka att med försynens hjälp och möjligen litet eget mod bekämpa denna dummerjösen till byggherre och trots min podager knalla oss förbi den öfverhängande faran — tror herrn det skulle vara så absolut omöjligt?»

»Ånej, så farligt är det väl inte.»

En taksten rullade ned från kupolen i gatan.

»Ja inte låter detta mycket lugnande; men må det gå. Gå ni, som bär värja vid sidan i

têten och jag följer er trogen, så snart jag hunnit spänna upp mitt paraply.»

* * *

»Åh, herre du min skapare! Kommer han hem under polisbevakning och med uppspändt paraply, när det är fullmåne,» utropade förtviflad sekterns hushållerska, medan hon artigt bugade sig för ordningsmaktens representant liksom hon velat lägga ett godt ord för sin oskyldige husbonde.

»Tacka hon sin himmelske pappa för att hon har mig i behåll och sauverad från tegelregn och kupolstötar. Vi lära inte ha många dagar att vinka på, tack vare företagsamma byggmästare och slappa byggnadsordningar. I morgon bittida måste vi flytta på hotell, och det är väl så godt att välja ett med restaurant i, så slipper man gå ut om qvällarne. Verlden är upp- och nedvänd i våra dagar, och om jag inte vore så trött, skulle jag reformera den, fastän det kanske ej tjenade någonting till. Hon är lycklig hon, som ligger åt gårdsidan. Jag måste som en martyr ligga och vänta på kupolen och läsa kungörelserna, jernvägsturerna och giftermålsannonserna i tidningen, för att kunna få någon blund i ögonen. Lefver jag i morgon, så vill jag ha bräckt skinka och förlorade ägg till frukost.»

Logik??

»**J**ag tror det är så godt att jag tar halfvan nu, när höga vederbörande befallt oss att supa per liter. Förut begagnade jag den ej annat än i helgdagslag, men Pettersson öfvertygade mig i går på klubben om dess absoluta nödvändighet så vida man vill vara lojal och följa med sin tid.»

»Ja, gu välsigne den der Pettersson och hela klubben med. Se'n han flyttade i huset, så har jag inte haft en lugn natt på det dygn jag mins. Skyldig är han för hyran och gud och hela världen, fastän han har mage som en grosshandlare och ser så strålande glad ut som om han vunnit högsta vinsten på Hamburglotteriet. En lycka i olyckan är att han inte är gift.»

»Ja, det är nog sanning det!»

»Sanning, hvad menar du med det?»

»Nå kalla det för ett glädjande faktum då.»

»Hör du min gubbe lilla, hädanefter är det jag som sätter p för den der Petterssonska halfvan. Den tycks göra dig allt för frispråkig.»

»Jag konstaterade ju bara ditt eget omdöme.»

»Åh, det fins så många sätt att konstatera på, som du så impertinent kallar det för. Man säger ej sitt lifs skyddsengel midt opp i syna, att det är sanning att det är en lycka att lefva ogift. Jag undrar just, hvad sann lycka du skulle haft, så vida du ej egde mig?»

»Det var märkvärdigt, att inte pigan kommer med tidningen snart.»

»Blanda ej ihop mig med pigan, utan svara mig om *jag* ej har något värde för dig.»

»Jo, det vill jag lofva.»

»Allt sedan du kom i slang med den der Pettersson, så förer du ett simpelt språk, som jag och annat bildadt folk kallar för bångmål. 'Jo det vill jag lofva' är det ett svar det på en grannlaga och delikat fråga? Det kan vara lika bra nej som ja.»

»Vi ta det väl för *ja* då.»

»'Vi ta det väl'. Har man hört något mera nonchalant! Nej, ska inte den der själsgrumlaren ur huset, så vill jag inte heta qvinna längre. Gud vare lof, han resterar ännu för sista qvartalet, och det är skäl nog.»

»Det tror jag du bedrar dig på, ty i förrgår visade han mig kontraktet qvitteradt.»

»Nu går det ett ljus upp för mig! Det är intet under på, att ni ha varit så kuttrasju hela

tiden. Han har verkligen lyckats. Och du med din stora familj kan ha hjerta att blottställa den för att hjälpa en vildt främmande person, som inte gjort annat än förargelse i huset. Blygs in i ditt innersta väsen och ransaka dig sjelf och säg på samvete om du kan vara nöjd med ditt handlingsätt?»

»Ja, hvarför skulle jag vara missnöjd? Jag begriper inte alls det här. Du skall inte dricka så mycket kaffe på förmiddagarne, min gumma.»

»Ack, snart är det slut både med kaffe och té för oss,» snyftade hon. »Hur.. mycket.. lurade.. han.. dig.. på?» Och hon grät stackato.

»Hvilken han?» frågade han nervös, beredd på varma lock och ett hysteriskt anfall.

»Odjuret!»

»Förbanna mig jag vet hvem hon menar,» mumlade han för sig sjelf. »Kanske hon menar bror sin, som viggade i förrgår af mig. Menar du svåger Karl?»

»Akta dig att leka för mycket med mina känslor.»

»Snälla Albertina, inte vill jag såra dig. Säg bara odjurets namn i adresskalendern.»

»Ack, det är ju Pettersson.»

»Han! Han är inte skyldig mig ett öre och har heller aldrig försökt att låna af mig.»

»Nå men hvar i herrans namn har han fått pengar till hyran då?»

»Jag tyckte han sa', att han hade anlitat sin gudson.»

»Åh, herre du min skapare, ett så'nt kräk till fadder! Det var det värsta jag nånsin har hört i den vägen. På så sätt har han ju omändrat hela dopritualen och kan drabbas af kyrkolagen när som helst. Borde inte en sådan fadder sättas i Nyheterna och varnas för så finnes det ingen rättvisa till.»

»Så farligt är det väl inte. Han har ju bara sökt göra sin pligt.»

»Hvilken pligt?»

»Att betala hyresqvartalet.»

»Det är inte fråga om det. Du pratar om saker, som du alls inte begriper eller vill begripa.»

»Ja det är ingen lätt sak att göra!»

»Reta mig ej längre med dina sofismer. Vet, hvem jag är, och spänn ej bågen för högt, ty förr eller senare brister den.»

»Ja, i mitt sibiriska lammskinnsfodral!»

Hon häpnade, tystnade och funderade en stund, om det var en vanlig sofism han sagt, men fattade den som en ovanlig och blef svarslös. Hvad skulle hon för resten kunna svara på en så dunkel och oredig term?

Han hade vid en promenad på Skeppsholmsbron hört frasen med skärpa uttalas under ett styft båtsmansgurgel, som vid detta kraftuttryck afstannat, och därför hade han annekterat den som en lämplig afledare.

Nu var han själfständig för ett ögonblick och beherskade situationen. Han tänkte en cigarrett och blef erotiskt stämd.

»Lilla trollsländan,» sade han och killade sin Xantippa under hakan. »Du skall inte vara så misstänksam och fnurrig af dig. Lifvet är en strid, som kräfver vapenhvila ibland, allrahelst vid midnatten.»

»Usch, så'na fasoner du har! Det der är bara klubbfasoner. Låt bli mig, jag är ledsen. Jag tål mig inte...»

»Sjelf nej, men jag tål dig och det är ju tillräckligt?»

Han lindade sin arm om hennes lif.

»Nej, låt bli mig, har jag sagt!»

Han drog henne ned på kanapén och hon sade:
»Hvad är det här för galenskaper? Det är ungefär som om du hade ondt samvete.»

»Nej, men jag vill ha frid och ro i hemmet. Kära gumman, kan man inte lefva i sämja lika bra som i strid?»

»Ja, nu är du mör i mun. Men ser du det beror på...»

»På hvem?»

»På Pettersson.»

»Var det intet annat? Jag trodde det var en vinterkappa. Han har ju aldrig gjort oss något ondt.»

»Hvad var meningen med det der sibiriska lammskinnsfodralet då?»

»Det? det är någonting non plus ultra.»

»Tala svenska.»

»Ja, det vete hin hvad det är, men nog är det elektriskt.»

Han gaf henne en försoningskyss och pigan presenterade i det samma en elegant blombukett och ett bref från herr Pettersson innehållande biljetter till aftonens spektakel, dem familjefadern påstått vara omöjliga att anskaffa. Brevet var adresseradt till frun och innehöll en artig förklaring om att ej uppmärksamheten måtte misstydas, baserad som den var på den angenäma grannsämjan.

»Nå, är han så svår som du säger?» frågade han.

»Hvilken?» svarade hon och beundrade buketten.

»Odjuret!»

»Hvem menar du?»

»Pettersson vet ja!»

»Ska du börja bråka nu igen?»

»Jag?»

»Ja, nu kan det vara nog. I morgon går jag till torget och nu ä' hjerparne inte så dyra. Någon uppmärksamhet vill jag åtminstone visa, så vida inte du har takt nog att sentera en sådan verldsman som Pettersson. Det är en *gentil* karl och därför bjuder jag honom på supé.»

»Gerna för mig. Men jag tyckte att du för en stund sedan sa' . . .»

»Jag bryr mig inte om hvad du tycker. Jag för min del har aldrig hvarken tänkt eller talat annat än *godt* om den hedersmannen.»

I ateliern.

Han var landskapsmålare. Hans lif hade varit idel solsken i början och platsen, hvarpå han första gången såg detta sken, hör ej till berättelsen, men nu var han en talang, som samlade sina minnen invid den utbrända kokskaminen i en quasiatelier i ett biqvarter i staden, och han frös af huggarn, ty han saknade bränsle och det värmande hoppet låg för ankar. Han sökte värma sig vid minnet af sin första tafas exposition på Salongen och glömde dervidlag sitt misslyckade svärmeri om kungliga medaljen. Han mindes också, ty poesi måste det finnas i bildernas virrvarr, huru vid hans första studieresa hjertat klappade i munter, lefnadsfrisk takt, så som den endast kan känna, som älskar i ungdomens vår, älskar varmt och upprigtigt och tror sig hafva fångat den dyrkades hjerta och hand; men så kommer prosan i form af ett blekladgt nej från pappas och mammas sida. Och då minnes han en förtjusande syren-

häck, der de båda unga skulle träffas för att gemensamt trotsa föräldrarnas vilja och han romantiskt enlevera sin sköna. Men stackars yngling, han fick då ett svårt hjertesår, ty föremålet hade endast roat sig på hans bekostnad, lekt med hans känslor och skänkt en annan sin kärlek och det förvånade henne, tillade hon elakt i ett skämtsamt afskedsbref, att han, som var en så stor raljör och glad själ, ej förut kunnat fatta den komedi, hon spelat med honom. Så att så stor förlust gjorde han väl ej, tycker *jag*, ehuru *han*, den token, än i dag bär hennes bild i troget minne, fastän han blef ungtkarl och misantrop på kuppen. Men i all sin misantropi blir han ändå filantrop, när barn-domshemmets bilder tränga sig på fantasien och då ler han med tårar i ögonen, ty dessa bilder kunna aldrig kyla, endast värma, värma så att han för ett ögonblick ännu ser lifvet i rosenrödt.

Men så kommer den bittra verkligheten åter, och utan en skynt af medlidande med skraddare och skomakare funderar han öfver sin slitna toalett. Så här tar den sig ut i hvardagslag och hvardagarne äro legio, ity de äro många. En mörkblå pirka, som betecknar hans vitæ genus, krage och manschetter alltid klanderfritt hvita, nattkappa täckt af en kokett halsduksrosett, prydd med en kråsnål med dubiös solitär i, pantalonger med fransar, som snoppas med eldljus och ej med sax, ovanligt hög väst, sidenbandad svart sammetskavaj, som sqvallrar om en viss matfriskhet, när kassan så medgifver, öfverrocken ofta lånad, kanske

också belånad och derigenom förmodligen betald med sitt femdubbla värde, tidmätare som står, och frågar man hvar, så svaras upprigtigt »på banken», patentklackade skor och mustascher och ögonbryn markerade med sotkol för att skänka ett distingueradt utseende.

Se så, nu bankar det på dörrn med draghåll i. Han spritter nervös upp ur sina meditationer och öppnar i den tron, att det är tvätterskan eller pigan med hyresräkningen. Nej, det är det icke. Det är en gulhvit pojke, hvilken sprungit som en katt i trapporna och nu presenterar honom förgyllarräkningen på 270 kronor.

»Helsa fabrikörn och säg, att jag kommer in vid tillfälle.»

»Det är han icke nöjd med längre och icke jag heller, som får ovet och sur sill hvarje morgon jag gnor di här trapporna förgäfves.»

»Vet du inte skam, din lymmel! Vet du hvem jag är?!»

»Ja bevars. Fabrikörn har befalt mig genera så högt som möjligt.»

»Helsa du fabrikörn och säg honom, att jag gifvit honom så många och stora beställningar, att om han bara gifvit mig en fjerndels provision, jag fullt ut kunnat betala min simpla skuld till honom och haft lika mycket öfver ändå för egen del.»

»Det bryr icke fabrikörn sig om.»

»Helsa honom då vänligt från mig och bed honom dra till Kina, om han inte finner vägen för lång. Och knalla dig genast i väg, eljest skall du

få respass fortare än du tror, sakramenskade pojkvasker!»

Vaskern traskade raskt i väg med oqvitterad räkning, artisten torkade kallsvetten ur pannan och reflekterade dyster.

»Ja, hvad skall man göra? Man måste söka hålla respekten uppe, fastän det kännes tungt och går lamt. Hvem är det nu igen? Jag hör på hållningen och gången, att det är färghandlarn, den blodsugarn, som vill åt mina studier. Man får en viss animal magnetism, när man som jag har att göra med björnar. Usch, nu har jag honom här. Mjuka tjenare, herr Färber, var så god och sitt, förlåt att stolen är lite rankig, men jag har de andra borta till lagnings. I en atelier, der man har sin verksamhet och tar emot besök, nöter man stolar snart sagdt lika mycket som tuber.»

»Då måtte herrn ha fan så många stolar, om vi ska räkna efter tubernas antal.»

»Ja för all del. Men både stolar och tuber ä' weg, och med bästa vilja i verlden kan jag för närvarande icke. Jag förstår nog anledningen till det angenäma besöket, men si tiden, tiden . . .»

»Tiden, den ska vi nu icke tala mera om. Den är redan året öfver den.»

»Sant, men jag har ju tagit allt kontant sedan. Jag kunde ju ha vändt mig till någon annan?»

»Det är väl icke så precis sagdt, att det hade gått. Men hur som helst, så behöfver jag mina pengar och det före klockan tolf i dag, i annat

fall lagsökning etc., och efter hvad jag ser, finnas ju här ganska vackra studier, hvilka godt kunna ersätta min fordran.»

»Har ni verkligen hjerta att taga dem, som äro mitt lefvebröd?»

»Med lånta färger ja,» svarades hånfullt.

»Nej, herr färghandlare, färgläggningen gör jag sjelf och icke ni. Jag vet, att ni är konstsammlare, är det därför ni lemna fattiga artister kredit?» frågade han häftigt.

»Åh si så der, tag ej så hett vid er. Det var ingen dum bit den der från Fontainebleauskogen, och inte den heller,» pekade han. »Di der, di, di, di *verkligen* frappera mig.»

»Det ena motivet vann en liten uppmärksamhet på Salongen för en sex år sedan.»

»Jo. jag tackar jag. Det var roligt att höra. Ja, som sagdt, klockan tolf i dag, eljest vidare åtgärder.»

»Studien är mig lika dyrbar som mitt lif, herr Färber, men det är just icke mycket mer med det nu. Vill ni ta den som god pris?»

»Nej för all del, det vore ej rätt handladt af mig som hederlig karl. Jag är nöjd, om jag får mina pengar klockan tolf.»

»Det är mig ju omöjligt och lika omöjligt är det mig att arbeta utan färger. Får jag skänka er den?»

»Jag tackar allra ödmjukast, *det* var aldrig meningen.»

»Nej, jag förstår väl det.»

»Ja, jag vill hoppas det. Det är i sanning glädjande att se, när en konstnär offerar sig för sin konst. Förlåt, det är väl kilram på den? Tackar, tackar, det är då kanske inte riktigt rätt det här, men ett upprigtigt anbud vore ogrannlaga att afslå. Vi komma för resten nog öfverens, det är icke så farligt som det låter. Titta in till mig på förmiddagen och tag de felande tuberna. Klockan tolf äter jag frukost på Operakällaren och gör mig sällskap, jag bjuder jag.»

»Nej, jag tackar. Men när får jag skicka taflan?»

»Den, den tar jag själf. Någon flit skall man väl idka,» skrattade han och gick belåten sin väg, under det han med ett otäckt biljud smackade tungspetsen mot hårda gommen.

Den stackars artisten drog en djup suck, slog händerna tillsammans, beskådade sin tarfliga dräkt och talade upprörd:

»De säga, att kläderna göra mannen. Jag börjar tro, att det är sant. Min klädsel är så ramponerad, att jag knappast vid klen belysning kan visa mig i ett familjehem och der finna trefnaden. Hvarför öfvergaf jag mitt flydda säkra lif för dessa förtrollande penslar, som synas vilja bli mitt lifs förbannelse i stället för dess glädje och som jag ändå aldrig kan lemna, blefve jag ock drifven till förtviflans djupaste afgrund?»

»Se så, din sprakfåle, hvad är det du går och raljerar om på morgonqvisten? Har du nu igen åtagit dig hufvudrollen i ett sällskapsspektakel,»

frågade en humorist och konstnär, som obemärkt inkommit genom den olåsta dörren. »Eller känner du inte den stora riksnyheten? Ser du, jag följer med min tid, jag, som alla stora män måste göra. Här får du emellertid den morgonnyheten, att inköpsnämnden i går accepterat din tafla, som jag förut kallade för en röra af färger utan resultat, för der var då egentligen inte mycket mera än såpfärg på den och kanske litet himmelsblått förstås. Men ser du, inköpsnämnden har förmodligen af rent oppositionella skäl velat jäfva mitt sunda omdöme och gifva dig friskt vatten på din qvarn, så att din ådra ej skulle sina ut och jag få något slags anseende som kritiker. Kära bror, lifvet bär både rosor och törnen, det känna vi ju till ända se'n pojkåren, då vi som inte hade fuskat blefvo qvarsittare och jobbarne flyttades till högre klass. Men sådant är lifvet och måste så vara. Sårade vi oss ej på törnena, utan bara trampade rosorna under fötterna, hvad vore det då för konst att larfva sig fram här i verlden, då blefve lifvet trivialt, saknade intresse, och konsten att lefva vore ingen konst, men *vi*, som ha konsten till mål, få allt gå på, i de hvassa hjulspåren, och när man då hittar en ros på vägen, så kastar man icke bort den, man tar vara på den, pressar henne i minnets hjertkammare och erkänner, att lifvet ändå är värdt att lefvas. Tröstlösa exklamationer kallar jag för pjunk. Nu har du min lilla lefnadsfilosofi, och den skäms inte för sig, så sant som att jag inte har

tio öre till rakpengar på mig, ty tolf anser jag för mycket för en så enkel operation.»

»Ja visst, du gamle humorist, nog är den filosofin lefnadsfrisk och mycket lefnadsfrisk, men helst i teorin, i praktiken duger den ej.»

»Nej så fan heller! Det är just i praktiken den skall komma till heders. Och nu, skämt åsido, kan du vigma mig femti kronor till dess jag får, du vet det dröjer, så vore du en riktig kärnpojke?»

»Det får du visst, det! Bort med alla sorger och bekymmer. Nu går jag att lyfta och så äta vi festfrukost tillsammans, fastän först måste jag in i blomsterhandeln...»

»Din skalk, var det därför du var så teatralisk?»

»Nej, jag var blott uppriktig, ty jag lefde i de sköna minnenas och den bittra verklighetens sfer.»

»Hvad tror du, att de sköna minnena fästa sig vid dina blomster?»

»Åjo, visst göra de det. Fastän icke de dagsländor du menar, utan de lefvande minnen som vistas ofvan skyn. Ser du, det är i dag hennes, du förstår *hennes* vid syrénhäcken dödsdag och därför var jag lite mer nervös än vanligt, ty jag är ännu nog svag att värdera hennes minne!»

»Honnör för de orden!» svarade humoristen med allvar i rösten.

Tack.

»**D**et här var ett skönt väder, just en värdig afslutning på den så kallade festen, som väl drar med sig en dessert af digra aptekar-räkningar, höjdt läkararvode och ett inbördes testamente. Regnet står som spön i backen, haglen rulla som spanska nötter och den splitter nya hatten tynger mig lika svårt som då hustru min talar om presidentskans smakfulla vinterkappa. Inte så mycket som en tumsbredd skydd har jag af mitt eget paraply.»

»Hvad nu,» frågade hans Albertina, sauverad under familjeparaplyet, »är det champignonerna, som börja verka på dig? Man har ju på sista tiden läst och hört så mycket elände om dem, så att det är riktigt synd och skam att bjuda sina gäster sådan föda.»

»Ånej, det var paraplysprötet som stack mig i ögat. Det svider nästan lika starkt som deras rappakalja till konjak, den Svensson påstod vara

direkt importerad. Du kan skatta dig lycklig du, som slapp undan den varan.»

»Åh jag hade gudi nog af téet och kaffet. Téet vill jag inte tala om. Från Kobbs var det då inte.»

»Tror du att di känner till Kobbs? Nej du! Det fins diversehandel i samma hus.»

»Ja, det har du rätt i. Eller kanske deras underdjur till pojke, den der som det är riktigt otäckt att höra hur di tutar en i örona om att han är så flitig och snäll — kanske att han har hjälpt till i hushållet och plockat örter, som di sedan kokat té på. Ja, om jag rätt drar mig till minnes, tror jag att det smakade af kamomill eller millefolium, jag kan inte så noga säga hvilket. Kaffet, det var så ärligt äkta ren cikoria, att man kunnat måla en gipsgubbe svart med det.»

»Hu då!»

»Se så, hvad anade mej! Du skulle aldrig ha smakat en bit af yarmouthen, så härsken som den var, och lobstern sedan! Jag kan inte annat än skratta; nej min kära fru Svensson, när det fins färsk hummer att köpa, så tar man inga amerikanska burkar; eljest kan man låta bli att söka hålla kalas.»

»Det är inte maten jag jemrar mig öfver. Det är de här förbannade båtarne till galoscher, som jag måst byta mig till. Jag är färdig att ramla på näsan vid hvarje steg jag tar i dem. Det såg också ut som i ett riktigt pantlånekontor i deras lilla tambur.»

»Nå, den inrättningen lär väl ej vara främmande för folk, som ha lappade gardiner, listmattor i förmaket, gjutna dricksglas, utskottsporslin och simpla hornknifvar till att skala boken frukt med, för att inte tala om deras oljetryckstaflor och klädståndskamin, som osade värre än tant Sabinas fotogénkök, då hon lägger sin kärlekspatience och glömmer skrufva ner lågan.»

»Sabina har då den takten att ha ordentliga kort, men här spelades det med märkta, så att värden sjelf turnerade med framgång sina modiga sjutton gånger på ruter ess utan att gästerna hade nog ruter i sig att våga göra en protest. Tio kronor och sjuttiofem öre tappade jag, och de hade sannerligen kunnat användas både bättre och roligare.»

»Visst kunde de det ha gjort!»

»Hu då!»

»Du har bestämdt förkylt dig i det der draghålet. Vintern nalkas med stora steg.»

»Den dröjer nog ännu en åtskillig tid, men jag fick ett brinnande flarn på näsan af den här fuselcigarrn, som påstods härstamma från Manila och låg invirad i ett silfverpapper, som lukta' örttvål lång väg.»

»Du hörde inte du konversationen damerna emellan vid det så kallade divansbordet. Den gick bara ut på tvätt, pigor, rengöring, billiga sommarnöjen och bästa sättet att röka ål. Inte ett ord i dagens brännande frågor eller en skymt af idealism, om jag möjligen undantager, då äldsta flickan

skulle låtsas sjunga vid en sprucken guitarr. Begagna guitarr, då det fins piano, kan man tänka sig något bisarrare! Låt vara att det är taget på afbetalningar, men en pianostämmare måtte väl i herrans namn ej vara hela verlden att tillfredsställa.»

»Men jag tyckte hon sjöng ej så illa.»

»Det förstår du inte. Hvad är *hennes* röst emot *våra* barns? Du ska gå oftare på oplan, så kan du bilda dig ett omdöme.»

»Hu då! Nu stack du paraplyet i ögat på mig igen. Sök att kontrollera din gång något så när.»

»Kontrolleradt tyckte jag du sa! Det var det största misstag. Jag observerade ju alla skedar och gafflar — knifvarne va' lika med dem vi ha i hvardagslag — men inte ens på tårtspaden fans det kontroll.»

»Det gjorde nu mindre, bara det inte hade varit så trångt när man skulle servera sig.»

»Ja, det var också ett sorgekapitel! *En* enda piga för så många personer och inte så mycket som en fröknopp till vaktmästare. Kan detta kallas för uppässning i ett sällskap, der minst ett halft dussin fastighetsegare med gemåler göra dem den äran? Det är inte värdt att de söka ursäkta sig med tal om mindre råd och lägenhet eller att de gjort så godt de kunnat. Det är prat som inte går i mig och inte dig heller. Men vi ska visa dem vi i nästa vecka redan *hur* en gentil och välordnad supé skall ta sig ut.»

»Hu då!»

»Ber tusen gånger om förlåtelse! Jag kom visst att trampa på galoscherna i det här mörkret.»

»Nej, se fabrikörns! Herrskapet dröjde länge kvar.»

»Ja, vi tänkte söka utvänta regnet, ty di hade inte mera än sju paraplyer och alla va' utlånade medan min gubbe gick och letade efter sin käpp.»

»Kors så förargligt! Men hvad sägs eljest om hela tillställningen?»

»Derom kan väl endast en tanke vara rådande och lika lätt att gissa sig till som att koka ett ägg hårdt. Inte ha *de* råd att ställa till några bjudningar. Varor nästan under all kritik, för litet tilltaget och för många bjudna. Jag vill inte lägga lök på laxen — den var för resten ankommen, kände inte herrskapet det?»

»Naturligtvis!»

»Men i alla fall bör man tycka synd om dem.»

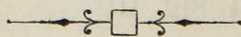
»Ja bevars, stackars menniskor, di ha det inte för godt och borde låta bli att ståta och i stället lefva efter sina tillgångar och rätta mun efter matsäcken som förståndigt folk gör.»

»Alldeles! Säkert är att man bör vara försiktig med dem. Jag säger intet ondt, ty dertill är jag för god, men min innersta tanke är . . .»

»Hva då, hva då???»

»Bankrutt!»

»*Hu då!* Såg ni blixten?!»

Innehåll:

En julklapp	3.
Nyårsvisiterna	11.
Ett klöfverblad	19.
Min första examen	29.
Den hvita mössan	39.
Ett recept	46.
Strumpor blå	55.
Fettisdagen	73.
Påskveckan	78.
Sommarpreludier	85.
Luften söker	94.
Sommarbref från Lidingön (1885)	102.
En etikettfråga	110.
Missförstånd	117.
Ett telefonsvar	124.
Bröllopsdagen	133.
På sned	141.
Sekterns söndagsklagan	148.
Logik??	156.
I ateliern	162.
Tack	170.

Inhalt

1. Einleitung 1

2. Die Bedeutung der Sprache 10

3. Die Entwicklung der Sprache 20

4. Die Spracharten 30

5. Die Sprachfamilien 40

6. Die Sprachtypen 50

7. Die Sprachverbreitung 60

8. Die Sprachkontakt 70

9. Die Sprachwandel 80

10. Die Sprachtheorie 90

11. Die Sprachpraxis 100

12. Die Sprachdidaktik 110

13. Die Sprachwissenschaft 120

14. Die Sprachphilosophie 130

15. Die Sprachsoziologie 140

16. Die Sprachpsychologie 150

17. Die Sprachphysiologie 160

18. Die Sprachgeschichte 170

19. Die Sprachkultur 180

20. Die Sprachpolitik 190

21. Die Sprachrecht 200

22. Die Sprachökonomie 210

23. Die Sprachökologie 220

24. Die Sprachethik 230

25. Die Sprachästhetik 240

26. Die Sprachreligion 250

27. Die Sprachmagie 260

28. Die Sprachritual 270

29. Die Sprachsymbol 280

30. Die Sprachmetapher 290

31. Die Sprachmetonymie 300

32. Die Sprachironie 310

33. Die Sprachsatire 320

34. Die Sprachparodie 330

35. Die Sprachpastiche 340

36. Die Sprachimitation 350

37. Die Sprachimitation 360

38. Die Sprachimitation 370

39. Die Sprachimitation 380

40. Die Sprachimitation 390

41. Die Sprachimitation 400

42. Die Sprachimitation 410

43. Die Sprachimitation 420

44. Die Sprachimitation 430

45. Die Sprachimitation 440

46. Die Sprachimitation 450

47. Die Sprachimitation 460

48. Die Sprachimitation 470

49. Die Sprachimitation 480

50. Die Sprachimitation 490

Nya originalarbeten,

utkomna på Albert Bonniers förlag.

Pastor Hallin.

Roman

af

Gustaf af Geijerstam.

3: 50.

Smink.

Berättelse

af

Ernst Lundquist.

1: 75.

Lifsuppgifter.

Två berättelser:

Framgång. — Sten

af

Georg Nordensvan.

3 kronor.

Underliga Vägar.

Skildring

af

Anna Wahlenberg.

3 kronor.

FÖR RO SKULL.

Oförargliga kåserier och humoresker

af

MOX.

Författaren, sedan flera år tillbaka känd och omtyckt som kåsör i flera af Stockholms tidningar, utsände förra året en första samling humoresker under titeln

FALLFRUKT,

Oförargliga kåserier och humoresker

varmt förordade af **SIGURD,**

hvilken samling mottogs med stor välvilja af både publik och kritik. Vi tillåta oss meddela följande utdrag ur recensioner om densamma:

“Många af skizzerna visa *en vaken uppfattning af det komiska* och förmåga att gifva denna uppfattning uttryck, i andra åter finner man *en varm och uppriktig känsla* som är egnad att *väcka sympati.*“
(Stockholms Dagblad.)

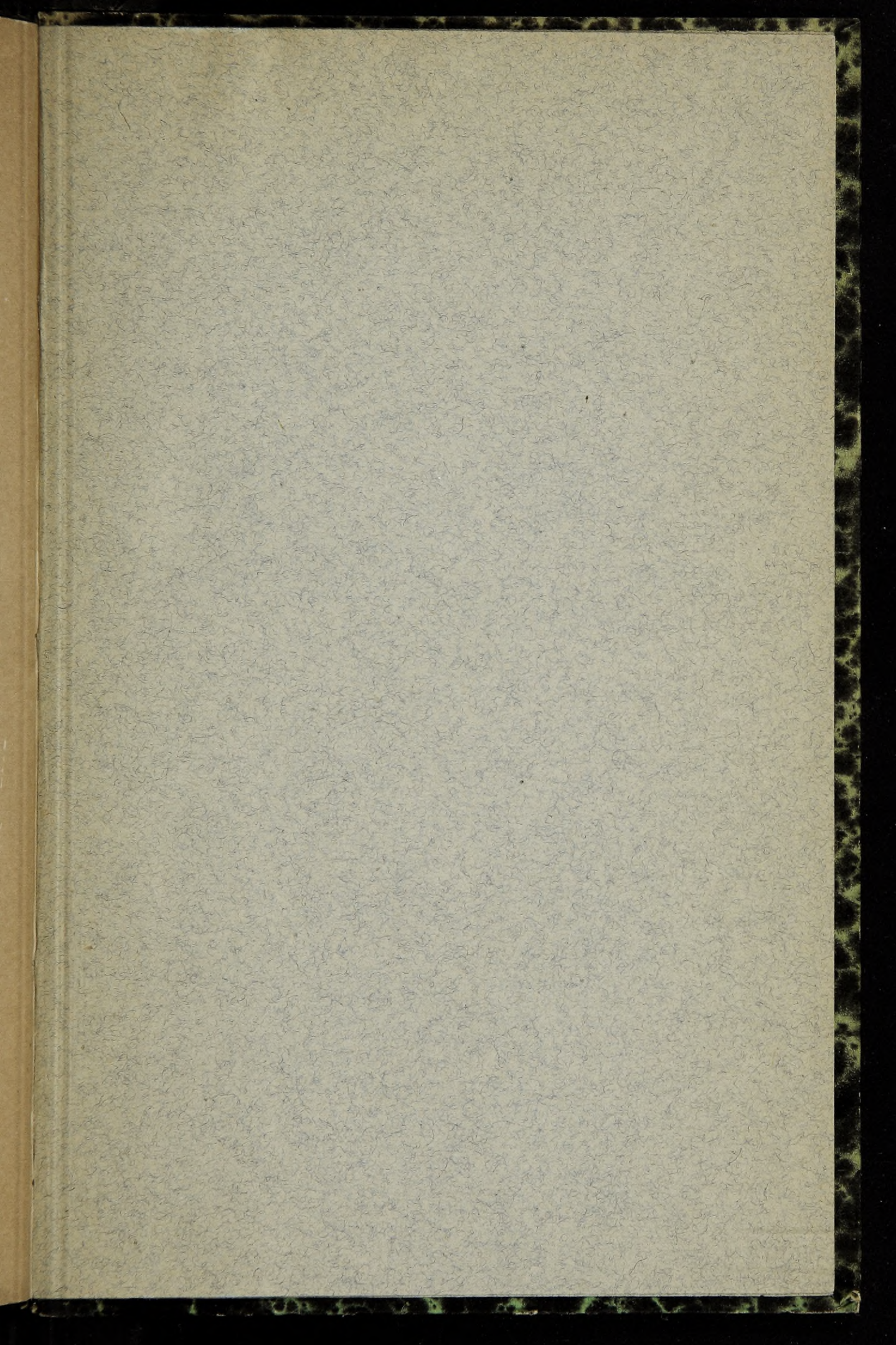
“Många af styckena läser man ej utan *ett godt skratt*, andra ej *utan rörelse.*“
(Aftonbladet.)

“Föreliggande samling är af beskaffenhet att vinna lika många vänner som den kan komma att få läsare.“
(Smålandsposten.)

“Förråda en öppen blick på livvets små hvardagligheter i både sorg och lust. Mox berättar med *ovanlig talang.*“
(Söndagsnisse.)

“Innehåller mången *godbit*, åt hvilken man får *skratta rätt godt*, men Mox skildrar äfven livvets skuggsidor uti sina små berättelser *med värme och känsla*. En *sann humor* genomgår nästan hela boken.“
(Nya Pressen, Helsingfors.)

Närvarande *nya samling kåserier och humoresker* tro vi ej skall stå den föregående efter i humor eller känsla och vi våga därför förespå densamma en liknande framgång som kom den förra till del.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400875335